

**Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábr. J. Kalinčiaka 1,
971 01 Prievidza**

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

62 ekonomické vedy,

63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I, II

6403 L podnikanie v remeslách a službách

Stupeň vzdelania: úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 3A

Prievidza

**PaedDr. Štefan Gaman
riaditeľ školy**

**www.kalina.sk
info@kalina.tsk.sk
tel: 046-54221 10
tel./fax 046-54246 19**

**Mgr. Darina Krčíková
zástupkyňa riaditeľa
tel: 046- 54221 10
046- 54202 39**

1 Úvodné identifikačné údaje	2
2 Ciele výchovy a vzdelávania	5
3 Základné podmienky na realizáciu školského vzdelávacieho programu v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách	7
3.1 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie	7
3.2 Spôsob a podmienky priebehu a ukončovania vzdelávania, vydávanie dokladu	8
3.3 Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia žiakov	10
3.3.1 Pravidlá hodnotenia žiakov	12
3.4 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie	13
3.5 Podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní	15
4. Osobitosti a podmienky vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami	16
5. Charakteristika študijného odboru 6403 L podnikanie v remeslách a službách	18
5.1 Popis vzdelávacieho programu	18
5.2 Základné údaje	19
5.3 Zdravotné požiadavky na uchádzača	20
6 Profil absolventa	21
6.1 Celková charakteristika absolventa	21
6.2 Kľúčové kompetencie	27
6.3 Odborné kompetencie	30
7 Rámcový učebný plán študijného odboru 6403 L podnikanie v remeslách a službách	
8. Vzdelávacie oblasti	33
Prílohová časť	35
Učebné osnovy študijného odboru 6403 L podnikanie v remeslách a službách	

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábr. J. Kalinčiaka 1, 971 01 Prievidza
Názov školského vzdelávacieho programu	Obchod a služby
Kód a názov ŠVP	62 ekonomické vedy, 63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I, II
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 3A
Dĺžka štúdia	2 roky; 3 roky
Forma štúdia	Denná; diaľková
Druh školy	Štátna
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Záznamy o platnosti a revidovaní školského vzdelávacieho programu:

Platnosť ŠkVP Dátum	Revidovanie ŠkVP Dátum	Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy a pod.
01. 09. 2013		
		Úprava podľa ŠVP platného od 01.09.2013
	01.09.2015	Úprava podľa platnej legislatívy

2.CIELE A POSLANIE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Ciele a poslanie výchovy a vzdelávania v našom školskom vzdelávacom programe pre študijný odbor 6403 L podnikanie v remeslách a službách vychádza z cieľov stanovených v Zákone o výchove a vzdelávaní (školský zákon), zákona č. 61/2015 o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhlášky č. 65/2015 o stredných školách a Štátnom vzdelávacom programe pre skupinu štvorročných učebných odborov 63,64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I, II. Poslanie školy vyplýva aj z komplexnej analýzy školy. **Poslaním našej školy** nie je len odovzdať vedomosti a pripravovať našich žiakov na povolanie a získanie prvej kvalifikácie, ale aj formovať u mladých ľudí ich postoje, viesť ich k dodržiavaniu etických a ľudských princípov. Škola sa stane otvorenou inštitúciou pre rodičov, sociálnych partnerov a širokú verejnosť s ponukou rôznej vzdelávacej a spoločenskej činnosti. Naša škola má nielen vzdelávať, ale aj vychovávať. Naše **ciele v systéme výchovy a vzdelávania** spočívajú v cieľavedomom a systematickom rozvoji poznávacích schopností, emocionálnej zrelosti žiaka, motivácie k sústavnému zdokonaľovaniu sa, prosocionálneho správania, etiky, sebaregulácie ako vyjadrenia schopnosti prevziať zodpovednosť za seba a svoj rozvoj a tvorivosť. Ciele výchovy a vzdelávania orientované na vytváranie predpokladov celoživotného vzdelávania sú zamerané na:

Posilnenie výchovnej funkcie školy so zámerom:

- umožniť všetkým žiakom prístup ku kvalitnému záujmovému vzdelávaniu a voľnočasovým aktivitám, najmä žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia ako formy prevencie sociálno-patologických javov a podchytenia nadaných a talentovaných jedincov
- vytvárať motiváciu k učeniu, ktorá žiakom umožní pokračovať nielen v ďalšom vzdelávaní, ale aj v kultivovaní a rozvoji vlastnej osobnosti
- podporovať špecifické záujmy, schopnosti a nadania žiakov
- formovať ucelený názor na svet a vzťah k životnému prostrediu
- vytvárať vzťah k základným ľudským hodnotám ako je úcta a dôvera, sloboda a zodpovednosť, spolupráca a kooperácia, komunikácia a tolerancia
- poskytovať čo najväčšie množstvo príležitostí, podnetov a možností v oblasti záujmovej činnosti
- poskytovať pre žiakov a širokú verejnosť ponuku vzdelávacích služieb vo voľnom čase

Realizáciu stratégie rozvoja školy s dôrazom na:

a) **prípravu a tvorbu vlastných školských vzdelávacích programov** s cieľom:

- uplatňovať nové metódy a formy vyučovania zavádzaním aktívneho učenia, realizáciou medzipredmetovej integrácie, propagáciou a zavádzaním projektového a programového vyučovania
- zabezpečiť kvalitné vyučovanie cudzieho jazyka vytvorením jazykového laboratória, získania kvalifikovaných učiteľov pre výučbu cudzích jazykov a zabezpečením dostupných podmienok pre výučbu cudzieho jazyka v zahraničí
- skvalitniť výučbu informačných a komunikačných technológií zabezpečením špeciálnej učebne a softvérového vybavenia, podporovaním ďalšieho vzdelávania učiteľov v oblasti informačných technológií
- zohľadniť potreby a individuálne možnosti žiakov pri dosahovaní cieľov v študijnom odbore manažment regionálneho cestovného ruchu
- zabezpečiť variabilitu a individualizáciu výučby
- rozvíjať špecifické záujmy žiakov

- vytvárať priaznivé sociálne, emocionálne a pracovné prostredie v teoretickom a praktickom vyučovaní
  - zavádzať progresívne zmeny v hodnotení žiakov realizáciou priebežnej diagnostiky
  - zachovávať prirodzené heterogénne skupiny vo vzdelávaní
- b) **posilnene úlohy a motivácie učiteľov**, ich profesijný a osobný rozvoj s cieľom:
- rozvíjať a posilňovať kvalitný pedagogický zbor jeho stabilizáciou
  - podporovať a zabezpečovať ďalší odborný rozvoj a vzdelávanie učiteľov
  - rozvíjať hodnotenie a sebahodnotenie vlastnej práce a dosiahnutých výsledkov
- c) **podporu talentu, osobnosti a záujmu každého žiaka** s cieľom:
- rozvíjať edukačný proces na báze skvalitňovania vzťahov medzi učiteľom - žiakom – rodičom
  - rozvíjať tímovú spoluprácu medzi žiakmi budovaním prostredia tolerancie a radosti z úspechov
  - vytvárať prostredie školy založené na tvorivo-humánnom a poznatkovo-hodnotovom prístupe k vzdelávaniu s dôrazom na aktivitu a slobodu osobnosti žiaka
  - odstraňovať prejavy šikanovania, diskriminácie, násilia, xenofóbie, rasizmu a intolerancie v súlade s Chartou základných ľudských práv a slobôd
  - viesť žiakov k zmysluplnej komunikácii a vyjadreniu svojho názoru
  - zapájať sa do projektov zameraných nielen na rozvoj školy, ale aj na osvojenie si takých vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré žiakom prispievajú k ich uplatneniu sa na trhu práce na Slovensku a v krajinách Európskej únie a k motivácii pre celoživotné vzdelávanie
  - nadväzovať spoluprácu s rôznymi školami a podnikmi doma a v zahraničí
  - presadzovať zdravý životný štýl
  - vytvárať širokú ponuku športových, záujmových a voľnočasových aktivít
  - vytvárať fungujúci a motivačný systém merania výsledkov vzdelávania
- d) **skvalitnenie spolupráce so sociálnymi partnermi, verejnosťou a ostatnými školami** na princípe partnerstva s cieľom:
- zapojiť rodičov do procesu školy
  - podporovať spoluprácu s rodičmi pri príprave a tvorbe školského vzdelávacieho programu
  - aktívne zapájať zamestnávateľov do tvorby školských vzdelávacích programov, rozvoja záujmového vzdelávania, skvalitňovania výchovno-vzdelávacieho procesu a odborného výcviku
  - spolupracovať so zriaďovateľom na koncepciách rozvoja odborného vzdelávania a prípravy a politiky zamestnanosti v Prievidzi
- vytvárať spoluprácu so školami doma a v zahraničí a vymieňať si vzájomne skúsenosti a poznatky
  - nadviazať spoluprácu Regionálnym združením Hornej Nitry v Prievidzi poskytovať služby žiakov pri rôznych príležitostiach
  - rozvíjať spoluprácu s nadáciami, rôznymi organizáciami a účelovo zameranými útvarmi na zabezpečenie potrieb žiakov
- e) **zlepšenie estetického prostredia budovy školy** s cieľom:
- zlepšiť prostredie v triedach a spoločných priestoroch školy
  - zrekonštruovať hygienické priestory školy

- využiť materiálno-technický a ľudský potenciál pre získanie doplnkových finančných zdrojov, reagovať na vypísané granty a projekty

3. ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU V ŠTUDIJNOM ODBORE 6403 L PODNIKANIE V REMESLÁCH A SLUŽBÁCH

3.1 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

- Plnenie stanovenej miery vyučovacej a výchovnej povinnosti vyplýva z platnej legislatívy a rámcového učebného plánu štátneho vzdelávacieho programu. Rámcové rozvrhnutie obsahu vzdelávania v školských vzdelávacích programoch vychádza zo ŠVP. Stanovené vzdelávacie oblasti a ich minimálne počty hodín boli v tomto programe dodržané a sú preukázateľné. Vzdelávanie a príprava žiakov je organizovaná ako štvorročné štúdium
- Teoretické vyučovanie začína o 7:55 hod, odborná prax o 7:00 hod. Organizácia školského roka sa riadi podľa pedagogicko-organizačných pokynov v danom školskom roku
- Plnenie školskej legislatívy vzhľadom na organizáciu a priebeh školského vzdelávacieho programu vo väzbe na teoretické vyučovanie a odborný výcvik je v súlade. Výchovno-vzdelávací proces sa riadi Zákonom o výchove a vzdelávaní (školský zákon)
- Vzdelávanie a príprava sa riadi podľa Školského poriadku. Zabezpečuje jednotnosť v celom výchovno-vzdelávacom procese. Upravuje pravidlá správania sa žiakov na teoretickom a praktickom vyučovaní a príprave ako aj v školskom internáte. Obsahuje tiež práva a povinnosti žiakov. Školský poriadok je súčasťou Organizačného poriadku školy a Pracovného poriadku školy a riadi sa podľa nich. Žiaci sa oboznamujú so Školským poriadkom každý rok na prvej vyučovacej hodine prvý deň školského roka a podpisujú v osobitnom zázname svojím podpisom jeho rešpektovanie. Táto skutočnosť je zaznamenaná aj v triednych knihách
- Hodnotenie a klasifikácia žiakov sa riadi Klasifikačným poriadkom školy a je súčasťou školského vzdelávacieho programu ako súčasť učebných osnov vyučovacích predmetov a ako osobitná spoločná časť. O všetkých kritériách hodnotenia, výchovných opatreniach a podmienok vykonania komisionálnych a opravných skúšok sú žiaci vopred informovaní
- Ukončovanie štúdia a organizácia maturitnej skúšky sa riadi platným legislatívnym predpisom. Maturitná skúška sa skladá z písomnej, praktickej a ústnej časti. Úspešní absolventi získajú maturitné vysvedčenie
- Súťaže a prezentácia zručností a odborných spôsobilostí v odbore na školskej úrovni sa organizuje formou jednoduchých ročníkových prác ako spoločný výstup teoretického a praktického vyučovania na záver každého ročníka. Škola určí obsah, rozsah, úroveň, kritéria hodnotenia, formu prác a ich prezentácie prípadne aj s prístupom verejnosti. Žiaci sa môžu zúčastňovať aj na súťažiach a prezentáciách vo svojom odbore na národnej a medzinárodnej úrovni. Výrobky a služby žiakov sa môžu predstaviť verejnosti na výstavách a prezentáciách na miestnej, regionálnej, národnej i medzinárodnej úrovni

3.2 Spôsob a podmienky priebehu a ukončovania vzdelávania, vydávanie dokladu

Po ukončení štúdia hodnotíme všetky **očakávané vzdelávacie výstupy**, ktoré sú formulované výkonovými štandardmi v kompetenčnom profile absolventa nášho školského vzdelávacieho programu **formou maturitnej skúšky**. Cieľom maturitnej skúšky je overenie komplexných vedomostí a zručností, ako sú žiaci pripravení používať nadobudnuté kompetencie pri výkone povolania a odborných činností, na ktoré sa pripravujú. Maturitná skúška je zásadným vzdelávacím výstupom sumatívneho hodnotenia našich absolventov. Získané maturitné vysvedčenie potvrdzuje v plnom rozsahu ich dosiahnuté kompetencie – odbornú kvalifikáciu. Jednotlivé časti maturitnej skúšky budú vychádzať z kompetencií schváleného školského vzdelávacieho programu, pričom ich obsah bude koncipovaný tak, aby žiak mal možnosť preukázať naplnenie kritérií hodnotenia.

Témy maturitnej skúšky

Témy MS pripravujú predmetové komisie. Ich príprava sa bude riadiť platnými predpismi o maturitnej skúške. Pri MS sledujeme nielen schopnosť žiaka využívať medzipredmetové vzťahy vo všeobecnej a odbornej zložke vzdelávania, ale aj úroveň jeho ústneho prejavu a to z jazykovej stránky a stránky správneho uplatňovania odbornej terminológie na **základe kritériálneho hodnotenia výkonov**.

Bude formulovaná v podobe konkrétnej úlohy/činnosti. Má svoju profilovú a aplikačnú časť. Profilová časť témy MS sa orientuje na stanovenie prioritných výkonov, ktoré sú určené v rámci profilových predmetov. Aplikačná časť MS uvádza všetky dôležité väzby a súvislosti, ktoré dopĺňajú profilovú časť. Každá profilová a aplikačná časť MS má svoje podtémy, ktoré sú koncipované tak, aby absolvent mal možnosť v plnom rozsahu pochopiť komplexnosť témy a preukázať naplnenie všetkých výkonov v rámci danej témy. Naša škola bude uplatňovať pri tvorbe tém nasledujúce pravidlá:

Každá téma má:

- vychádzať z výkonových štandardov kompetenčného profilu absolventa študijného odboru 6403 L podnikanie v remeslách a službách,
- uplatňovať hľadisko akumulácie vedomostí viacerých odborných predmetov obsahovo príbuzných,
- vychádzať z rozsiahlejších tematických celkov viacerých odborných predmetov (komplexnosť obsahu vzdelávania),
- umožniť a podporiť využitie všetkých podporných učebných zdrojov (pomôcky, písomné materiály, informácie a údaje, atď.) pre splnenie danej témy,
- umožniť preverenie schopnosti žiaka využívať vedomosti a intelektuálne schopnosti získané počas štúdia na posúdenie konkrétneho odborného problému, ktorý je daný v téme MS,
- dodržiavať pravidlo zrozumiteľnosti, konzistentnosti a komplexnosti tak, aby náročnosť, vecný a časový rozsah tém bol pre žiaka optimálny, primeraný a zvládnuteľný na danom stupni vzdelania,
- svoje podtémy a ich formulácia musí byť jasná, jednoznačná, v logickom slede od riešenia jednoduchého problému k zložitejšiemu javu v závislosti od problému alebo situácie, ktoré sa majú v téme MS riešiť. Podtémy sú aplikačného charakteru a dopĺňajú informácie,

ktoré žiak v priebehu štúdia odborných a všeobecno vzdelávacích predmetov daného študijného odboru získal.

Hodnotenie vzdelávacích výstupov bude založené na kritériách hodnotenia. Vymedzenie prostriedkov a postupov hodnotenia bude spracované ku každej téme. Konkretizácia tém vrátane špecifických kritérií hodnotenia, prostriedkov a postupov hodnotenia ako aj organizačné a metodické pokyny budú spracované v priebehu posledného ročníka štúdia a budú osobitným dokumentom školy, ktorý bude dopĺňať náš školský vzdelávací program. Jeho súčasťou bude aj Záznam o výkone absolventa (nie skupinový).

Pre hodnotenie ústneho prejavu na maturitnej skúške sú stanovené nasledovné všeobecné kritériá:

Stupeň hodnotenia	Kritériá hodnotenia ústneho prejavu (prezentácia prejavu)
Výborný	<ul style="list-style-type: none"> • Kontaktoval sa s poslucháčmi • Rečníkovi bolo dobre rozumieť • Hlavná myšlienka bola po celú dobu jasná • Príklady boli presvedčivé a dobre zvolené • Slovná zásoba bola výrazovo bohatá • Nevyskytovali sa žiadne jazykové chyby ani chyba v stavbe vety • Dĺžka prejavu bola primeraná a mala spád • Prejav bol výzvou k diskusii
Chválitebný	<ul style="list-style-type: none"> • Kontaktoval sa s poslucháčmi • Rečníkovi bolo dobre rozumieť • Hlavná myšlienka bola po celú dobu jasná • Príklady boli presvedčivé a s malou pomocou dobre zvolené • Slovná zásoba bola výrazovo bohatá • Nevyskytovali sa žiadne jazykové chyby ani chyba v stavbe vety • Dĺžka prejavu bola primeraná • Prejav mohol byť výzvou k diskusii
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Čiastočne sa kontaktoval s poslucháčmi • Rečníkovi bolo niekedy zle rozumieť • Prejav nemal výraznú hlavnú myšlienku • Príklady boli uplatnené iba niekedy • Slovná zásoba bola postačujúca • Vyskytovali sa jazykové chyby a chyby v stavbe vety • Dĺžka prejavu bola primeraná • Prejav nebol výzvou k diskusii
Dostatočný	<ul style="list-style-type: none"> • Minimálne sa kontaktoval s poslucháčmi • Rečníkovi bolo zle rozumieť • Prejav nebol presvedčivý • Ústny prejav bol zle štruktúrovaný, hlavná myšlienka bola nevýrazná • Príklady boli nefunkčné • Slovná zásoba bola malá • Vyskytovali sa časté chyby v jazyku a chyby v stavbe vety • Dĺžka prejavu nezodpovedala téme
Nedostatočný	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbal kontakt s poslucháčmi

	<ul style="list-style-type: none"> • Rečníkovi nebolo vôbec rozumieť • Prejav nebol presvedčivý a zaujímavý • Chýbala hlavná myšlienka • Chýbali príklady • Slovná zásoba bola veľmi malá • Vyskytovali sa veľmi časté chyby v jazyku, stavba vety nebola správna • Dĺžka prejavu bola veľmi krátka, zmysel vystúpenia nebol jasný
--	---

3.3 Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia žiakov

Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábřežie J. Kalinčiaka 1, 971 01 Prievidza považuje vnútrotný systém kontroly a hodnotenia žiakov za najvýznamnejšiu kategóriu celého procesu. Naším cieľom je poskytovať žiakovi spätnú väzbu, prostredníctvom ktorej získava informácie o tom, ako danú problematiku zvláda, ako dokáže zaobchádzať s tým, čo sa naučil, v čom sa zlepšil a v čom má ešte nedostatky. Hodnotenie žiaka vychádza z jasne stanovených cieľov a konkrétnych kritérií, ktorými sa dá jeho výkon zmerať. Preto neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia musí byť aj konkrétne odporúčanie alebo rada, ako má žiak ďalej postupovať, aby svoje nedostatky odstránil. Kontrolu vyučovacieho procesu budeme orientovať na skúšanie a hodnotenie žiakov.

Skúšanie

Počas skúšania budeme preverovať, čo žiak vie a čo nevie, alebo čo má vedieť, ako sa má zlepšiť v porovnaní sám so sebou alebo s kolektívom – zisťujeme stupeň dosiahnutia cieľov vyučovacieho procesu. Pri skúšaní využijeme širokú škálu rôznych spôsobov a postupov – individuálne, frontálne, skupinovo, priebežne alebo súhrne po ukončení tematického celku alebo na konci školského roka, ústne, písomne (didaktické testy, písomné cvičenia a úlohy, projekty, a pod.). Skúšaním budeme preverovať výkon žiaka z hľadiska jeho relatívneho výkonu (porovnáme výkon žiaka s výkonmi ostatných žiakov) alebo individuálneho výkonu (porovnáme jeho súčasný výkon s jeho prechádzajúcim výkonom). Pri každom skúšaní budeme preverovať výkon žiaka na základe jeho výkonového štandardu, ktorý je formulovaný v učebných osnovách každého vyučovacieho predmetu ako vzdelávací výstup. Dôležitou súčasťou skúšania je aj formatívne hodnotenie, ktoré považujeme za významnú súčasť motivácie žiaka do jeho ďalšej práce, za súčasť spätnej väzby medzi učiteľom a žiakom.

Hodnotenie

Cieľom **hodnotenie žiakov v škole** je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky a kde má rezervy. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Hodnotenie žiakov budeme vyjadrovať rôznymi formami: slovom, číslom, známku. V rámci hodnotenia budeme preverovať výsledky činnosti žiakov podľa určených kritérií. Niektoré kritériá budú všeobecne platné pre všetky predmety, špecifické výkony žiakov budú hodnotené podľa stanovených kritérií hodnotenia. Neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia žiaka je aj jeho správanie, prístup a postoje. Hodnotenie nikdy nesmie viesť k znižovaniu dôstojnosti, sebadôvery a sebaúcty žiaka.

- cvičenia, projekty, skupinové projekty, cvičenia, prezentácie, súťaže, hry, simulácie a situačné štúdie, výrobky, činnosti, a pod
- **Správanie:** v škole, na verejnosti, spoločenských aktivitách, odbornom výcviku, súťažiach, výstavách a pod

3.3.1 Pravidlá hodnotenia žiakov

- **Počas štúdia** hodnotíme všetky **očakávané vzdelávacie výstupy**, ktoré sú formulované výkonovými štandardmi v učebných osnovách každého vyučovacieho predmetu. Ku každému vzdelávaciemu výstupu vymedzujeme kritériá hodnotenia, učebné zdroje, medzipredmetové vzťahy, metódy a prostriedky hodnotenia, ktoré sú v súlade s cieľmi vyučovacieho predmetu a jeho výchovnými a vzdelávacími stratégiami. Tým zabezpečíme komplexnosť vedomostí a ich aplikáciu.

Nasledujúce **pravidlá** sú **platné pre celé obdobie vzdelávania žiaka** a sú v súlade so spoločenskými výchovnými a vzdelávacími stratégiami na úrovni školy:

1. Hodnotenie zameriavame a formulujeme pozitívne
2. Žiak sa hodnotí podľa miery splnenia daných kritérií
3. Znamka z vyučovacieho predmetu nezahŕňa hodnotenie správania žiaka
4. Vyučujúci klasifikujú iba prebrané a precvičené učivo
5. Žiak má dostatok času na učenie, precvičovanie a upevnenie učiva
6. Podklady pre hodnotenie a klasifikáciu získava vyučujúci hlavne: sledovaním výkonov a pripravenosti žiaka na vyučovanie, rôznymi druhmi písomných prác, analýzou výsledkov rôznych činností žiakov, konzultáciami s ostatnými vyučujúcimi a podľa potreby so psychologickými a sociálnymi pracovníkmi
7. Pri klasifikácii používa vyučujúci platnú klasifikačnú stupnicu
8. Výsledky žiakov posudzuje učiteľ objektívne
9. V predmete, v ktorom vyučujú viacerí učitelia, je výsledný stupeň klasifikácie stanovený po vzájomnej dohode
10. Písomné práce sú žiakom oznámené vopred, aby mali dostatok času na prípravu
11. Významným prvkom procesu učenia je práca s chybou

Pri hodnotení žiakov počas jeho štúdia jednotlivých predmetov sa podľa povahy predmetu zameriavame predovšetkým na:

- **Hodnotenie vo vyučovacom predmete s prevahou teoretického zamerania.**
Hodnotíme hlavne ucelenosť, presnosť, trvalosť osvojenia požadovaných poznatkov, kvalitu, rozsah získaných spôsobilostí, schopnosť uplatňovať osvojené poznatky a zručnosti pri riešení teoretických a najmä praktických úloh, pri výklade a hodnotení spoločenských a prírodných javov a zákonitostí. Posudzuje sa kvalita myslenia, jeho logika, samostatnosť a tvorivosť, aktivita v prístupe k činnostiam, záujem o tieto činnosti a vzťah k týmto činnostiam, výstižnosť a odborná jazyková správnosť ústneho a písomného prejavu, kvalita výsledkov činností, osvojené metódy samostatného štúdia.

Pri hodnotení vzdelávacích výstupov sa budú používať nasledovné všeobecné kritériá hodnotenia:

Žiak:

- Uplatnil osvojené poznatky, fakty, pojmy, definície, zákonitosti, vzťahy a zručnosti pri

riešení teoretických a praktických úloh, pri vysvetľovaní a hodnotení spoločenských a prírodných javov

- Preukázal kvalitu a rozsah získaných vedomostí vykonávať požadované intelektuálne a motorické činnosti
- Prezentoval kvalitu myslenia, predovšetkým jeho logiku, samostatnosť a tvorivosť
- Mal aktívny prístup, záujem a vzťah k daným činnostiam
- Preukázal presný, výstižný, odborný a jazykovo správny ústny a písomný prejav
- Preukázal kvalitu výsledkov zadaných činností
- Osvojil si účinné metódy a formy štúdia

- **Hodnotenie vo vyučovacom predmete s prevahou praktického zamerania.**

Hodnotí sa vzťah k práci, pracovnému kolektívu a praktickým činnostiam, osvojenie praktických zručností a návykov, ovládanie účelných spôsobov práce, využívanie získaných teoretických vedomostí v praktických činnostiach, aktivita, samostatnosť, tvorivosť, iniciatíva v praktických činnostiach, kvalita výsledkov činnosti, organizácia vlastnej práce a pracoviska, udržiavanie poriadku na pracovisku, dodržiavanie predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, starostlivosť o životné prostredie, hospodárne využívanie surovín, materiálov a energie.

Pri hodnotení vzdelávacích výstupov sa budú používať nasledovné všeobecné kritériá hodnotenia:

Žiak:

- Si osvojil praktické zručnosti a návyky a ich využitie
- Preukázal vzťah k práci, pracovnému kolektívu, pracovným činnostiam, aktivitu, samostatnosť a tvorivosť
- Preukázal kvalitu výsledkov zadaných činností
- Zvládol efektívne spôsoby práce a organizáciu vlastnej práce ako aj pracoviska, udržiaval na pracovisku poriadok
- Dodržiaval predpisy o BOZP a starostlivosť o životné prostredie
- Hospodárne využíval suroviny, materiál, energiu, prekonal prekážky v práci
- Zvládol obsluhu a údržbu zariadení, používaných prístrojov, nástrojov a náradia, prekonal prekážky v práci

- **Hodnotenie vo vyučovacom predmete s prevahou výchovného zamerania.**

Hodnotíme hlavne tvorivosť a samostatnosť prejavu, osvojenie potrebných vedomostí a zručností, ich tvorivú aplikáciu, poznávanie zákonitostí daných činností a ich uplatňovanie vo vlastnej činnosti, kvalitu prejavu, vzťah žiaka k činnostiam a jeho záujem o tieto činnosti, estetické vnímanie, prístup k umeleckému dielu a estetike spoločnosti, rešpekt k tradíciám, kultúrnemu a historickému dedičstvu našej krajiny, aktívne zapojenie sa do kultúrneho diania a športových akcií

Pri hodnotení vzdelávacích výstupov sa budú používať nasledovné všeobecné kritériá hodnotenia:

Žiak:

- Preukázal tvorivosť a samostatnosť prejavu
- Si osvojil potrebné vedomosti, skúsenosti, činností a ich tvorivú aplikáciu
- Prezentoval poznatky o zákonitostiach daných činností a uplatnil ich vo vlastnej činnosti
- Preukázal kvalitu prejavu
- Preukázal vzťah a záujem o dané činnosti
- Prezentoval estetické vnímanie, svoj prístup k umeleckému dielu a skomentoval

estetické reakcie spoločnosti

Hodnotíme nasledovne:

- **Prácu v škole:** pripravenosť na vyučovanie, aktívne zapojenie sa do výučby, prezentácia vedomostí, zručností a kompetencií
- **Vzdelávacie výstupy:** podľa kritérií hodnotenia
- **Domácu prípravu:** formálne a podľa kritérií hodnotenia
Práce žiakov: didaktické testy, písomné práce, úlohy, eseje, cvičenia, praktické

3.4 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie

Teoretické vyučovanie je realizované v budove školy na Nábreží J. Kalinčiaka 1, Prievidza a v budovách na Ul. energetikov 1, Prievidza.

Praktické vyučovanie sa vykonáva v nasledovných pracoviskách praktického vyučovania – dielňach:

- Dom služieb KALINA, Nábrežie J. Kalinčiaka 3, Prievidza
- cukrárska výrobná, Nábrežie J. Kalinčiaka 1, Prievidza
- školská jedáleň, Nábrežie J. Kalinčiaka 1, Prievidza
- kadernický salón „Visage 4you“

Normatív vybavenosti dielní, odborných učební, tried a stredísk praktického vyučovania je v súlade s Normatívom základného vybavenia pracovísk praktického vyučovania pre naše učebné a študijné odbory.

Základné priestorové podmienky

a) Zabezpečenie prevádzky školy

1. Školský manažment

Kancelária riaditeľa školy
Kancelária pre zástupcov riaditeľ školy TV
Kancelária pre zástupcov riaditeľa školy PV
Kancelária pre personalistu školy
Kancelária pre ekonomický úsek
Kancelária zástupcu riaditeľa pre TEČ
2 miestnosti na odkladanie pedagogickej dokumentácie
Sociálne zariadenie

2. Pedagogickí zamestnanci

kabinety pre učiteľov, kabinet výchovných poradcov

3. Nepedagogickí zamestnanci školy

Kancelária pre sekretariát
Príručný sklad s odkladacím priestorom na čistiace potreby, kancelárske potreby
Archív – školský, ekonomický
Kancelária pre hospodárky školy

Kabinet správcu VT
Kancelária mzdovej účtovníčky
Kancelária všeobecnej učitárne
Kancelária vedúcej účtovníčky
Kancelária vedúcej školskej jedálne
Kancelária pre zamestnancov školskej jedálne
Miestnosť pre upratovačky
Miestnosť pre údržbárov, kotolňa, pracovňa, sklad prádla
Kancelária pre vedúcu vychovávateľiek, kancelária vychovávateľiek, miestnosť pre službu,
miestnosť pre mimoriadne udalosti, spoločenská miestnosť

4. Hygienické priestory, sociálne zariadenia, šatne
5. Sklad učebných pomôcok, didaktickej techniky
6. Knižnica, 3 študovne na školskom internáte

b) Makrointeriéry

1. Školská budova
2. Školský dvor
3. Školská jedáleň, skladové priestory, výdajňa, stolovňa
4. Internát – 36 izieb pre žiakov

c) Vyučovacie interiéry

1. Klasické triedy – 32 tried pre teoretické vyučovanie
2. Odborné triedy – 2 odborné jazykové učebne, odborné učebne pre odbory spoločného stravovania, 5 odborných učebni pre VT a ADK, učebňa pre náboženskú výchovu, cvičné kuchyne.
3. Telocvične - 2, posilňovňa

d) Vyučovacie exteriéry

1. školské ihrisko

Personálne podmienky

- Požiadavky na manažment školy, ktorý realizuje školský vzdelávací program je v súlade s požiadavkami odbornej a pedagogickej spôsobilosti a s kvalifikačnými predpokladmi, ktoré sú nevyhnutné pre výkon náročných riadiacich činnosti podľa platných predpisov
- Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov všeobecno-vzdelávacích predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program, je v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci zabezpečujú súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov
- Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov odborných predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program je v súlade s platnými predpismi.

Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci zabezpečujú súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov

- Odborná a pedagogická spôsobilosť majstrov odborného výcviku, ktorí realizujú školský vzdelávací program je v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci zabezpečujú súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.

- Plnenie požiadaviek poradenskej činnosti sa riadi platnými predpismi. Výchovný poradca je pedagogický zamestnanec, ktorého poslaním je poskytovanie odbornej psychologickej a pedagogickej starostlivosti žiakom, rodičom a pedagogickým zamestnancom školy. Prácu výchovného poradcu usmerňujú metodické, pedagogické a psychologické centrá. Práca výchovného poradcu a dodržiavanie všeobecne záväzných platných predpisov v oblasti výchovného poradenstva podlieha kontrolnej činnosti zo strany zriaďovateľa strednej školy. Ďalšie práva a povinnosti výchovného poradcu vymedzujú vnútorné predpisy školy (pracovný poriadok, školský poriadok, vnútorný mzdový predpis a pod.)

3.5. Podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Výchova k bezpečnosti a ochrane zdravia, hygiene práce a ochrane pred požiarom je neoddeliteľnou súčasťou teoretického vyučovania a praktickej prípravy. V priestoroch určených na vyučovanie žiakov je potrebné utvoriť podľa platných predpisov podmienky na zaistenie bezpečnosti a hygieny práce. Je nevyhnutné preukázateľne poučiť žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a dodržiavanie týchto predpisov vyžadovať.

V priestoroch určených na praktickú prípravu je potrebné podľa platných technických predpisov vytvoriť podmienky na bezpečnú prácu, dôkladne a preukázateľne oboznámiť žiakov s predpismi o BOZP, s hygienickými predpismi, s technickými predpismi a technickými normami, s predpísanými technologickými postupmi, s pravidlami bezpečnej obsluhy technických zariadení, používaním ochranných prostriedkov a dodržiavanie týchto predpisov kontrolovať a vyžadovať.

Ak práca vyžaduje priamy dozor, musí osoba poverené priamym dozorom obsiahnuť všetky pracovné miesta žiakov tak, aby mohla pri ohrození zdravia žiaka bezprostredne zasiahnuť. Žiaci majú zakázané vykonávať práce so zvýšeným nebezpečenstvom.

Neoddeliteľnou súčasťou teoretického a praktického vyučovania je problematika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygiena práce a protipožiarnej ochrany. Výchova k bezpečnej a zdravie neohrozujúcej práci vychádza po dobu štúdia z požiadaviek platných právnych a ostatných predpisov (zákonov, nariadení vlády SR, vyhlášok, technických predpisov a slovenských technických noriem). Tieto požiadavky sa vzťahujú k výkonu konkrétnych činností, ktoré sú súčasťou odborného výcviku. Tieto požiadavky sú doplnené informáciami o rizikách možného ohrozenia, ktorými sú žiaci pri teoretickom a praktickom vyučovaní vystavení vrátane informácií o opatreniach na ochranu pred pôsobením týchto zdrojov rizík

(zdravotné riziká a opatrenia pri ručnej manipulácii s bremenom, rizikové faktory súvisiace s mikroklimatickými podmienkami – teplotná záťaž organizmu a pod.). nácvik a precvičovanie činností je v súlade s požiadavkami, ktoré upravujú prácu pre mladistvých (napr. Zákonník práce) a v súlade s podmienkami, podľa ktorých môžu mladiství vykonávať zakázané práce z dôvodu prípravy na povolanie. Základnými podmienkami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa rozumie:

- dôkladné a preukázané oboznámenie žiakov s predpismi o BOZP, protipožiarными predpismi a s technologickými postupmi,
- používanie technického vybavenia, ktoré zodpovedá bezpečnostným a protipožiarным predpisom,
- používanie ochranných pracovných prostriedkov podľa platných predpisov,
  - vykonávanie stanoveného dozoru na pracoviskách žiakov, pričom sa vymedzia stupne dozoru nasledovne:
    - práca pod dozorom si vyžaduje sústavnú prítomnosť osoby poverenej dozorom, ktorá dohliada na dodržiavanie BOZP a pracovného postupu. Táto osoba musí zrakovo obsiahnuť všetky pracovné miesta tak, aby mohla bezpečne zasiahnuť v prípade porušenia BOZP,
    - práca pod dohľadom si vyžaduje prítomnosť osoby poverenej dohľadom kontrolovať pracoviská pred začatím práce a pokiaľ nemôže zrakovo všetky pracoviská obsiahnuť, v priebehu práce ich obchádza a kontroluje.

4. OSOBITOSTI A PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI

Vzdelávanie žiakov prebieha v súlade so štátnym vzdelávacím programom a Zákonom o výchove a vzdelávaní (školský zákon), ktoré stanovujú zásadné pravidlá vzdelávania a prípravy žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len „ŠVVP“). Pri formulovaní požiadaviek na ich štúdium sme vychádzali z analýzy podmienok školy, analýzy potrieb a požiadaviek trhu práce, analýzy povolania a odborných konzultácií so špecializovanými zamestnancami VUDPAP, pedagogicko – psychologických poradní a dorastového lekára. Platná legislatíva označuje názvom žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len „ŠVVP“) žiakov s mentálnym, zmyslovým alebo telesným postihnutím, zdravotne oslabených alebo chorých, s narušenou komunikačnou schopnosťou, so špecifickými poruchami učenia alebo správania sa, s autistickým syndrómom, s poruchami psychického alebo sociálneho vývinu, tiež žiakov pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia (rómske etnikum, imigranti). Špecifickou skupinou žiakov so ŠVVP sú žiaci mimoriadne nadaní. Štúdium v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách vzhľadom k svojim špecifikám nemôže byť poskytnuté pre žiakov s mentálnym, zmyslovým a telesným postihnutím, ako aj žiakom s autistickým syndrómom, s poruchami psychického a sociálneho vývinu. Vo všeobecnosti môžu byť prijatí uchádzači s dobrým zdravotným stavom. Uchádzači nesmú trpieť predovšetkým:

- prognosticky závažným ochorením obmedzujúcim funkcie horných končatín (porucha hrubej a jemnej motoriky)
- prognosticky závažným ochorením funkcie nosného a pohybového systému (ochorenia chrbtice, ploché nohy, vybočenie kolien, stav po kongenitálnej luxácii bedier)
- prognosticky závažným ochorením dýchacích ciest, srdcovými a cievnyimi ochoreniami (varixy)
- psychickými chorobami (alkoholizmus, toxikománia, nervové choroby)

- prognosticky závažnými ochoreniami oka a sluchu
- endokrinnými ochoreniami a imunodeficitnými stavmi, chronickými chorobami pečene.

Integrácia žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Tento vzdelávací program je otvorený aj pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Sú to žiaci, ktorí spĺňajú nasledujúce kritériá:

1. žiak pochádza z rodiny, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a príjem rodiny je najviac vo výške životného minima
2. aspoň jeden zákonný zástupca žiaka (rodič) je dlhodobo nezamestnaný
3. najvyššie ukončené vzdelanie rodičov je základné, alebo aspoň jeden z rodičov nemá ukončené základné vzdelanie
4. neštandardné bytové a hygienické podmienky rodiny

Integrácia a vzdelávanie nadaných žiakov

Škola vytvára v súlade so svojim profilom aj podmienky pre rozvoj nadaných žiakov. Výchova a vzdelávanie mimoriadne nadaných žiakov patrí vo všeobecnosti za veľmi efektívne, žiaduce, a to tak zo spoločenského, individuálneho ľudského hľadiska, ako aj z hľadiska ekonomického, návratnosti investovaného času a finančných prostriedkov. Osobitne aj v našom odbore manažment regionálneho cestovného ruchu je žiaduce podchytiť nadaných žiakov a systematicky s nimi pracovať. Pritom nemusí ísť len o podporu mimoriadne intelektovo nadaných žiakov, ale aj žiakov nadaných manuálne, prakticky, ktorí vynikajú svojimi vedomosťami, zručnosťami, záujmom, kreativitou, výsledkami práce a zaslúžia si výnimočnú pedagogicko-psychologickú starostlivosť pri rozvíjaní svojho špecifického nadania. Pre mimoriadne nadaných žiakov sme pripravili tieto úpravy:

- žiaci budú integrovaní do bežných tried (nebudeme zriaďovať osobitné triedy, nepokladáme to za dobrý výchovný moment)
- ak si to žiaci budú vyžadovať, budú umiestnení do domova mládeže so súhlasom zákonného zástupca
- umožní sa im štúdium väčšieho počtu voliteľných predmetov, ako aj ďalších cudzích jazykov,
- podľa potreby budú navštevovať výchovnú poradkyňu a v mimoriadnych prípadoch budú navštevovať aj špecializované odborné pracoviská (za podmienok výskytu istých anomálií v ich správaní)
- vo výučbe nadaných žiakov budeme využívať nadštandardné vyučovacie metódy a postupy, budú zapájaní do problémového a projektového vyučovania, umožní sa im práca na vlastných projektoch, vo výnimočných prípadoch môže byť poskytnuté štúdium formou on-line
- v plánoch sa môžu zaviesť aj špeciálne predmety štúdia, prípadne kombinácia viacerých obsahov predmetov
- škola bude intenzívne spolupracovať najmä s rodičmi tak, že bude organizovať mesačné stretnutia (neformálne) učiteľov vrátane výchovnej poradkyne, žiakov, rodičov a (prípadne) zamestnávateľov, počas ktorých budú žiaci prezentovať svoje názory a požiadavky, aby sa mohli operatívne riešiť
- škola môže umožniť žiakom aj aktívnu spoluprácu s vysokou/vysokými školami. Pre týchto žiakov bude s týmito vzdelávacími inštitúciami intenzívne spolupracovať

- škola v spolupráci so zamestnávateľmi bude riešiť ich zamestnanecké príležitosti
- všetci žiaci bez výnimky (aj bežní žiaci) budú dodržiavať školský a internátny poriadok

5. CHARAKTERISTIKA ŠTUDIJNÉHO ODBORU 6403 L PODNIKANIE V REMESLÁCH A SLUŽBÁCH

5.1 Popis školského vzdelávacieho programu

Príprava v školskom vzdelávacom programe Obchod a služby v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách zahŕňa teoretické vyučovanie a praktickú prípravu. Teoretické vyučovanie je organizované v priestoroch školy a praktická príprava sa realizuje formou cvičení v rámci jednotlivých odborných predmetov v odborných učebniach. Predpokladom pre prijatie do študijného odboru je úspešné vykonanie záverečnej skúšky v príslušnom trojročnom odbore stanovenom platnými predpismi, úspešné vykonanie prijímacej skúšky a zdravotná spôsobilosť uchádzača. Konkretizácia kritérií na prijímacie skúšky vrátane bodového hodnotenia sú stanovené každoročne. Stratégia výučby školy vytvára priestor pre rozvoj nielen odborných, ale aj všeobecných a kľúčových kompetencií. Najväčší dôraz sa kladie na rozvoj osobnosti žiaka. Všeobecná zložka vzdelávania vychádza zo skladby všeobecno-vzdelávacích predmetov učebného plánu. V jazykovej oblasti je vzdelávanie a príprava zameraná na slovnú a písomnú komunikáciu, ovládanie oznamovacieho odborného prejavu v slovenskom jazyku, na vyjadrovanie sa v bežných situáciách spoločenského a pracovného styku v cudzom jazyku. Žiaci sa tiež oboznamujú s vývojom ľudskej spoločnosti, základnými princípmi etiky, zásadami spoločenského správania a protokolu. Odborné vzdelávanie je dôležitou súčasťou stredoškolského odborného vzdelávania. Jeho charakteristickou črtou je široko koncipovaná odborná orientácia. Veľký dôraz sa kladie na rozvoj osobnosti žiaka, na formovanie ich osobnostných a profesionálnych vlastností, postojov a hodnotovej orientácie. V odbornom vzdelávaní je príprava zameraná na oblasť ekonomiky, podnikateľskej činnosti a podnikateľskej komunikácie, účtovníctva, administratívnych prác súvisiacich s podnikateľskou činnosťou, práva pre podnikateľov. Škola vo výučbovej stratégii uprednostňuje tie vyučovacie metódy, ktoré vedú k harmonizácii teoretickej a praktickej prípravy tak pre profesionálny život, ako aj pre život v spoločnosti a medzi ľuďmi. Výučba je orientovaná na uplatnenie autodidaktických metód (samostatné učenie a práca) hlavne pri riešení problémových úloh, tímovej práci a spolupráci. Uplatňujú sa metódy dialogické slovné formou účelovo zameranej diskusie alebo brainstormingu, ktoré naučia žiakov komunikovať s druhými ľuďmi na báze ľudskej slušnosti a ohľaduplnosti. Poskytujú žiakom priestor na vytvorenie si vlastného názoru založeného na osobnom úsudku. Vedú žiakov k odmietaniu populistických praktík a extrémistických názorov. Učia ich chápať zložitosť medzil'udských vzťahov a nevyhnutnosť tolerancie. Metódy činnostne zameraného vyučovania (praktické práce) sú predovšetkým aplikačného a heuristického typu (žiak poznáva reálny život, vytvára si názor na základe vlastného pozorovania a objavovania), ktoré im pomáhajú pri praktickom poznávaní reálneho sveta a života. Aj keby boli vyučovacie metódy tie najlepšie, nemali by šancu na úspech bez pozitívnej motivácie žiakov, tzn. vnútorné potreby žiakov vykonávať konkrétnu činnosť sú tou najdôležitejšou oblasťou výchovno-vzdelávacieho procesu. Preto naša škola kladie veľký dôraz na motivačné činitele – zaraďovanie hier, súťaží, simulačných a situačných metód, riešenie konfliktových situácií, verejné prezentácie prác a výrobkov a pod. Uplatňované metódy budú konkretizované na úrovni učebných osnov jednotlivých predmetov. Metodické prístupy sú priebežne vyhodnocované a modifikované podľa potrieb a na základe skúseností vyučujúcich učiteľov.

Kľúčové, všeobecné a odborné kompetencie sú rozvíjané priebežne a spôsob ich realizácie je konkretizovaný v učebných osnovách jednotlivých vyučovacích predmetov. Škola bude rozvíjať aj kompetencie v rámci pracovného prostredia školy napr. schopnosť autonómneho rozhodovania, komunikačné zručnosti, posilňovanie sebaistoty a sebavedomia, schopnosť riešiť problémy a správať sa zodpovedne. Školský vzdelávací program je určený pre uchádzačov s dobrým zdravotným stavom a dobrou funkciou pohybového systému. Pri práci so žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa pristupuje s ohľadom na odporúčenie špeciálnych pedagógov a psychologov vo vzťahu na individuálne potreby žiaka, stupeň a typ poruchy, úroveň kompenzácie poruchy a možnosti školy. Študijný odbor 6403 L podnikanie v remeslách a službách nie je vhodný pre žiakov s mentálnym postihnutím. Klasifikácia prebieha podľa klasifikačného poriadku. Výsledky žiakov sa hodnotia priebežne na základe kritérií, s primeranou náročnosťou a pedagogickým taktom. Podklady pre hodnotenie sa získavajú sústavným sledovaním výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie, rôznymi metódami a prostriedkami hodnotenia, analýzou činnosti žiaka, konzultáciami s ostatnými učiteľmi vrátane výchovného poradcu, majstrov OV a zamestnancov pedagogicko - psychologických poradní, rozhovormi so žiakom, jeho rodičmi, ale aj s inštruktormi praktickej prípravy, ktorí boli poverení praktickou inštruktážou zo strany svojho zamestnávateľa. Pri hodnotení sa využívajú kritériá hodnotenia na zabezpečenie jeho objektivity. Žiaci sú s hodnotením oboznámení.

5.2.Základné údaje

Kód a názov študijného odboru: 6403 L podnikanie v remeslách a službách

Dĺžka štúdia:	2 roky; 3roky
Forma štúdia:	Denná, diaľková
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	- úspešné vykonanie záverečnej skúšky v príslušnom trojročnom učebnom odbore stanovenom platnými predpismi - vykonávací predpis o prijímacom konaní na stredné školy -zdravotná spôsobilosť uchádzača o štúdium.
Spôsob ukončenia štúdia:	maturitná skúška
Doklad o dosiahnutom vzdelaní:	maturitné vysvedčenie
Poskytnutý stupeň vzdelania:	Úplné stredné odborné vzdelanie ISCED 3A
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	Absolvent je pripravený založiť a úspešne prevádzkovať vlastný súkromný podnik v oblasti remesiel a služieb alebo vykonávať funkciu manažéra strednej úrovne v podniku poskytujúcom služby.

Organizácia výučby

Príprava v školskom vzdelávacom programe Obchod a služby v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách zahŕňa teoretické a praktické vyučovanie. Organizácia školského roka sa riadi pedagogicko-organizačnými pokynmi vydanými pre príslušný školský rok. Prijímanie žiakov na štúdium je v súlade s vypracovanými kritériami pre prijímanie uchádzačov o štúdium. Kritériá schvaľuje vedenie školy.

Praktická príprava žiakov v odbore podnikanie v remeslách a službách je zameraná na oblasť ekonomiky, podnikateľskej činnosti a podnikateľskej komunikácie, účtovníctva, administratívnych prác súvisiacich s podnikateľskou činnosťou, práva pre podnikateľov. Praktická forma prípravy je založená na praktických cvičeniach v rámci jednotlivých odborných predmetov. V 1. ročníku majú žiaci 7 hodín praktickej prípravy, a to v predmete účtovníctvo – 3 hodiny, podnikateľské zručnosti 3 a v predmete podnikateľská komunikácia 1 hodina. V 2. ročníku majú žiaci 14 hodín praktickej prípravy, a to v predmete podnikateľské zručnosti – 3 hodiny, v predmete účtovníctvo – 3 hodiny, v rámci predmetu podnikanie – 2 hodiny, administratívne cvičenia – 2 hodiny a vo voliteľných predmetoch 4 hodiny.

Delenie žiakov do skupín na teoretickom vyučovaní v predmetoch telesná výchova, informatika, cudzie jazyky), je v súlade s platnou legislatívou. Teoretické vyučovanie je uskutočňované podľa platného vnútorného poriadku školy. Diaľkové vzdelávanie je na škole organizované raz týždenne v rozsahu 6 až 7 konzultačných hodín. Dĺžka štúdia trvá 3 roky a je ukončené maturitnou skúškou. Formy a metódy na teoretickom a praktickom vyučovaní si volí vyučujúci sám podľa tematických celkov a sú uvedené vo vzdelávacích programoch jednotlivých predmetov. Dvojiročná denná a trojiročná diaľková forma štúdia je koncipovaný homogénne ako odbor profesijnej prípravy pre odborné činnosti súvisiace s vykonávaním manažérskej činnosti strednej úrovne a ekonomicko-technologickými činnosťami v rôznych oblastiach podnikania v remeslách doma i v zahraničí.

5.3 Zdravotné požiadavky na uchádzača

Všetky požiadavky na prijatie uchádzačov do študijného odboru 6403 L podnikanie v remeslách a službách vychádzajú zo všeobecne platných predpisov (nariadení, vyhlášok, noriem a pod.). Do študijného odboru môžu byť prijatí uchádzači, ktorí netrpia vážnymi poruchami pohybového systému, vážnym postihnutím chrbtice, vážnym poškodením dolných a horných končatín, hlavne takých, ktoré by vážne obmedzovali funkciu rúk. Neprípustné je aj vážne nervové poruchy a poruchy psychiky.

Odbor je vhodný aj pre žiakov so zníženou pracovnou schopnosťou. Spôsobilosť uchádzača so zmenenou pracovnou schopnosťou musí potvrdiť lekár.

6. PROFIL ABSOLVENTA ŠTUDIJNÉHO ODBORU 6403 L PODNIKANIE V REMESLÁCH A SUŽBÁCH

6.1 Celková charakteristika absolventa

Cieľom školského vzdelávacieho programu študijného odboru podnikanie v remeslách a službách je pripraviť absolventov, ktorí budú schopní uplatniť sa vo svojich povolaniach so všeobecnovzdelávacím základom a odbornými teoretickými a praktickými zručnosťami aplikovateľnými v praxi s prirodzenou profesionálnou hrdosťou.

Absolventi získajú schopnosť komunikovať v jednom cudzom jazyku, riešiť problémové úlohy a pracovať v skupine. Aktívne sa zapájajú do spoločnosti a svoje vedomosti a zručnosti priebežne aktualizujú. Budú schopní prijímať zodpovednosť za vlastnú prácu a za prácu ostatných. Po absolvovaní vzdelávacieho programu získajú zručnosti pri práci s osobným počítačom a internetom. Naučia sa efektívne využívať informačné a komunikačné technológie pre svoj osobný rast a výkonnosť v práci.

Odborné vzdelávanie je dôležitou súčasťou stredoškolského odborného vzdelávania. Jeho charakteristickou črtou je široko koncipovaná odborná orientácia.

Absolvent študijného odboru 6403 L podnikanie v remeslách a službách je stredoškolsky kvalifikovaný pracovník so všeobecným vzdelaním a širokým odborným profilom, schopný samostatne vykonávať manažérske činnosti strednej úrovne a ekonomicko-technologické činnosti, úspešne prevádzkovať svoj vlastný podnik v podmienkach voľného trhu v oblasti služieb. Má schopnosť správne vytýčiť ciele, stanoviť strategické aj taktické prostriedky na ich dosiahnutie. Vie identifikovať to, čo robí podnikanie a riadenie efektívnym, vie, kedy rozhodovať samostatne a kedy na základe tímovej konzultácie. Je schopný organizovať svoj čas, prácu, vyrovnávať sa so stresom v práci a vie sa samostatne a logicky rozhodovať.

Absolvent pozná základné ekonomické zákonitosti s možnosťou ich použitia v praxi, v oblasti svojho zamerania. Dokáže podľa požiadaviek odberateľa pružne reagovať a používať alternatívne postupy. Má odborné predpoklady ako sa správať a úspešne pracovať v podmienkach trhového hospodárstva. Vie vybavovať písomnosti súvisiace s podnikateľskou činnosťou s použitím technických prostriedkov, vie využiť marketingové princípy v praxi.

Absolvent študijného odboru je pripravený na vstup do praxe, dosiahnuté vzdelanie mu vytvára podmienky pre získanie oprávnenia v podnikateľskej činnosti a zároveň má predpoklady pokračovať v štúdiu na vysokej škole.

6.2 Kľúčové kompetencie

Absolvent študijného odboru 6403 L podnikanie v remeslách a službách po absolvovaní programu disponuje týmito kompetenciami:

a) komunikatívne a sociálno-interakčné spôsobilosti

sú to spôsobilosti, ktoré sú základom pre ďalšie získavanie vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie. Patria sem schopnosti nevyhnutné pre pracovný a spoločenský život, ktoré v konkrétnych situáciách umožnia žiakom primerane ústne a písomne sa vyjadrovať, spracovávať a využívať písomné materiály, znázorňovať, vysvetľovať a riešiť problémové úlohy a situácie komplexného charakteru, čítať, rozumieť a využívať text. Tieto kompetencie sú veľmi úzko späté s osvojovaním si kultúry myslenia a poznávania, vyhľadávania, uchovávanía, využívania a vytvárania informácií, s rozvojom schopnosti komunikovať v dvoch cudzích jazykoch. Žiaci získaním týchto spôsobilostí sa naučia akým spôsobom sa vymieňajú informácie, ako generovať produktívne samoriadené učenie, zapamätajú si, že

učenie je v konečnom dôsledku sociálny proces prispôsobovania učebného prostredia pre integráciu aj zo znevýhodnených sociálnych skupín.

Absolvent má:

- vyjadrovať a zdôvodňovať svoje názory,
- reprodukovať a interpretovať prečítaný alebo vypočutý text v materinskom a cudzom jazyku,
- podať výklad a popis konkrétneho objektu, veci alebo činnosti,
- vyjadrovať sa nielen podrobne a bohato, ale aj krátko a výstižne,
- aktívne komunikovať v dvoch cudzích jazykoch,
- vedieť samostatne rozhodovať o úprave informačného materiálu vzhľadom na druh oznámenia a širší okruh užívateľov,
- štylizovať listy (formálne, neformálne), informačné útvary (inzerát, oznam), vyplňovať formuláre (životopis, žiadosť),
- navrhovať návody k činnostiam, písať odborné materiály a dokumenty v materinskom a cudzom jazyku,
- osvojovať si grafickú a formálnu úpravu písomných prejavov,
- spracovávať písomné textové informácie (osnova, výpisky, denník) a materiály podľa účelu oznámenia a s ohľadom na potreby užívateľa,
- orientovať sa, získať, rozumieť a aplikovať rôzne informácie, posúdiť ich význam v osobnom živote a v povolání,
- vyhľadávať a využívať jazykové a iné výrazové prostriedky pri riešení zadaných úloh a tém v cudzom jazyku,
- vedieť prijímať a tvoriť text, chápať vzťahy medzi rečovou situáciou, témou a jazykovým prejavom v materinskom a cudzom jazyku,
- rozlišovať rôzne druhy a techniky čítania, ovládať orientáciu sa v texte a jeho rozbor z hľadiska kompozície a štýlu v materinskom a cudzom jazyku,
- ovládať operácie pri práci s počítačom,
- pochopiť a vyhodnocovať svoju účasť na procese vzdelávania a jeho výsledku, ktorý zabezpečuje právo voľného pohybu občana žiť, študovať a pracovať v podmienkach otvoreného trhu práce,
- pochopiť a osvojiť si metódy informačnej a komunikačnej technológie vrátane možnosti učenia sa formou on-line,
- oboznámiť sa s motivačnými vzdelávacími programami, ktoré sú zamerané na riešenie problémov a poskytovanie prístupných príležitostí pre celoživotné vzdelávania, ktoré vytvára možnosť virtuálnej komunikácie medzi lokálnymi komunitami.

b) Intrapersonálne a interpersonálne spôsobilosti

Sú to schopnosti, ktoré žiak získava za účelom aktívneho zapojenia sa do spoločnosti. Od žiaka sa vyžaduje regulovať správanie, prehodnocovať základné zručnosti, zapájať sa do medziľudských vzťahov, pracovať v tíme, preberať zodpovednosť sám za seba a za prácu iných, schopnosť starať sa o svoje zdravie a životné prostredie, rešpektovať všeludské etické hodnoty, uznávať ľudské práva a slobody.

Absolvent má:

- významne sa podieľať na stanovení zodpovedajúcich krátkodobých cieľov, ktoré smerujú k zlepšeniu vlastnej výkonnosti,
- vedieť samostatne predkladať jednoduché návrhy a projekty, formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- rozhodovať o princípoch kontrolného mechanizmu,

- rozvíjať vlastnú aktivitu, samostatnosť, sebazpoznanie, sebadôveru a reprodukčné myslenie,
- samostatne predkladať návrhy na výkon práce, za ktorú je zodpovedný,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- ovládať základy modernej pracovnej technológie a nieť zodpovednosť za prácu v životnom prostredí, jeho ochranu, bezpečnosť a stratégiu jeho rozvoja,
- samostatne pracovať a zapájať sa do práce kolektívu, riadiť jednoduchšie práce v menšom kolektíve, nieť zodpovednosť aj za prácu druhých,
- vytvárať, objasňovať a aplikovať hodnotový systém a postoje,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- stanovovať si ciele a priority podľa svojich osobných schopností, záujmov, pracovnej orientácie a životných podmienok,
- plniť plán úloh smerujúci k daným cieľom a snažiť sa ich vylepšovať formou využívania sebakontroly, sebaregulácie, sebahodnotenia a vlastného rozhodovania,
- overovať získané poznatky, kriticky posudzovať názory, postoje a správanie druhých,
- mať zodpovedný vzťah k svojmu zdraviu, starať sa o svoj fyzický a duševný rozvoj, byť si vedomí dôsledkov nezdravého životného štýlu a závislostí,
- prijímať a plniť zodpovedne dané úlohy,
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

c) **Schopnosť tvorivo riešiť problémy**

Tieto schopnosti sa využívajú na identifikovanie problémov, na ich analýzu a stanovenie efektívnych postupov, perspektívnych stratégií a vyhodnocovanie javov. Sú to schopnosti, ktoré sa objavujú v náročnejších podmienkach, aj pri riešení problémov ľudí, ktorí sa nevedia zaradiť do spoločenského života. Žiaci musia byť schopní vyhodnocovať základné dopady, napr. dopad na životné prostredie, dopad nerozvážnych rozhodnutí alebo príkazov, pracovný a osobný dopad v širšom slova zmysle ako je ekonomický blahobyť, telesné a duševné zdravie a pod. Sú to teda schopnosti, ktoré na základe získaných vedomostí umožňujú stanoviť jednoduché algoritmy na vyriešenie problémových úloh, javov a situácií a získané poznatky využívať v osobnom živote a povolani.

Absolvent má:

- objasňovať formou systematického poznávania najzávažnejšie rysy problémov, využívať za týmto účelom rôzne všeobecne platné pravidlá,
- získavať samostatným štúdiom všetky nové informácie vzťahujúce sa priamo k objasneniu neznámych oblastí problému,
- zhodnotiť význam rozmanitých informácií, samostatne zhromažďovať informácie, vytriediť a využiť len tie, ktoré sú pre objasnenie problému najdôležitejšie,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, zvažovať rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, stanoviť kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- vedieť vybrať vhodné postupy pre realizáciu zvoleného riešenia a dodržiavať ho,
- poskytovať ľuďom informácie (oznamovanie, referovanie, rozprávanie, vyučovanie),
- vedieť ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi.

d) Podnikateľské spôsobilosti

Tieto spôsobilosti umožňujú orientáciu na vlastné podnikanie, možnosť riadiť vlastné „životné portfóliá“ a pomáhajú vytvárať nové pracovné príležitosti. Sú to schopnosti prispôbiť sa zmenám na základe analýzy celospoločenských požiadaviek a budovať vlastnú profesijnú budúcnosť. Žiaci musia byť schopní využívať informačné toky, preberať zodpovednosť za prijaté rozhodnutia, rešpektovať podnikateľskú etiku.

Absolvent má:

- pochopiť podstatu a princíp podnikania, mať predstavu o základných právnych, ekonomických, administratívnych, osobnostných a etických aspektoch súkromného podnikania, orientovať sa v rôznych štatistických údajoch a vedieť ich využívať pre vlastné podnikanie, samostatne plánovať finančné prostriedky vzhľadom na potreby a ciele podnikania, viesť systém jednoduchého a podvojného účtovníctva a stratégiu odpisov, vedieť efektívne využívať všetky zdroje na dosiahnutie priaznivého výsledku hospodárenia, ovládať právne predpisy v oblasti obchodných a pracovnoprávnych vzťahoch, pracovať so základnými informáciami v dvoch cudzích jazykoch, rozpoznávať a rozvíjať kvality riadiaceho zamestnanca s aspektom na komunikatívne, schopnosti, asertivitu, kreativitu a odolnosť voči stresom, vedieť vystihnúť princípy odmeňovania a oceňovania aktívnych a tvorivých zamestnancov a motivovať ich, ovládať princípy priebežnej kontroly, diagnostiky skutočného stavu a úrovne podniku, využívať zásady konštruktívnej kritiky, vedieť primerane kritizovať, ale aj znášať kritiku od druhých, ovplyvňovať druhých a koordinovať ich úsilie, operatívne sa rozhodovať a prijímať opatrenia, vykonávať aj nepopulárne, ale správne opatrenia a rozhodnutia, myslieť systémovo a komplexne, rešpektovať právo a zodpovednosť, mať zodpovedný postoj k vlastnej profesijnej budúcnosti a ďalšiemu vzdelávaniu, uvedomovať si význam celoživotného učenia a byť pripravený prispôbovať sa k zmeneným pracovným podmienkam, sledovať a hodnotiť vlastný úspech vo svojom učení, prijímať hodnotenie výsledkov svojho učenia zo strany iných ľudí, poznať možnosti ďalšieho vzdelávania, hlavne v odbore prípravy a povolání, mať prehľad o možnostiach uplatnenia na trhu práce v danom odbore, cieľavedomé a zodpovedne rozhodovať o svojej budúcej profesii a vzdelávacej ceste, mať reálnu predstavu o pracovných a iných podmienkach v odbore, o požiadavkách zamestnávateľov na pracovné činnosti a vedieť ich porovnávať so svojimi predstavami a reálnymi predpokladmi, dokázať vyhľadávať a posudzovať podnikateľské príležitosti v súlade s realitou trhového prostredia, svojimi predpokladmi a ďalšími možnosťami.

e) Spôsobilosť využívať informačné technológie

Tieto spôsobilosti pomáhajú žiakom rozvíjať základné zručnosti pri práci s osobným počítačom, internetom, využívať rôzne informačné zdroje a informácie v pracovnom a mimo pracovnom čase. Nová iniciatíva v oblasti elektronického vzdelávania (E-learning) si kladie za cieľ zvýšiť úroveň digitálnej gramotnosti žiakov. Efektívne využívanie informačných a komunikačných technológií, vrátane možnosti učenia sa formou on-line, výrazne prispeje k realizácii celoživotného vzdelávania pre ľudí rôzneho veku, k udržiavaniu identity komunity a vytváraniu možnosti virtuálnej komunikácie medzi lokálnymi komunitami aj na veľké vzdialenosti. Sú to teda schopnosti, ktoré umožňujú žiakom ich osobnostný rast, vlastné učenie a výkonnosť v práci.

Absolvent má:

-zoznámiť sa s rôznymi druhmi počítačových programov a spôsobom ich obsluhy, ovládať obsluhu periférnych zariadení potrebných pre činnosť používaného programu, pracovať

s aplikačným programom potrebným pre výkon povolania, vyhľadávať vhodné informačné zdroje a potrebné informácie, vybrať kvantitatívne matematické metódy (bežné, odborné a špecifické), ktoré sú vhodné pri riešení danej úlohy alebo situácie, graficky znázorňovať reálne situácie a úlohy, kde takéto znázorňovanie pomáha pri kvantitatívnom riešení úlohy, komunikovať elektronickou poštou, využívať prostriedky online a offline komunikácie, evidovať, triediť a uchovávať informácie tak, aby ich mohol využívať pri práci, chrániť informácie pred znehodnotením alebo zmanipulovaním, posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov, kriticky pristupovať k získaným informáciám a byť mediálne gramotný.

f) Spôsobilosť byť demokratickým občanom

Sú to schopnosti, ktoré umožňujú žiakom žiť plnohodnotným sociálnym životom a tak prispievať k zvyšovaniu spoločenskej úrovne. Cestou získaných schopností žiaci zdokonaľujú svoj osobnostný rast, vlastné učenie, využívajú seba poznávanie, sebakontrolu a sebareguláciu pre prácu v kolektíve, prijímajú zodpovednosť za vlastnú prácu a prácu ostatných. Svojim podielom prispievajú k životu a práci k spoločnosti založených na vedomostiach, prispievajú k rozvíjaniu demokratického systému spoločnosti, k trvalo udržateľnému hospodárskemu a sociálnemu rozvoju štátu so zodpovednosťou voči životnému prostrediu, zachovaniu života na zemi, rozvíjaniu vzájomného porozumeniu si medzi osobami a skupinami, rozvíjajú svoje schopnosti ako je empatia, súcic, tolerancia, rešpektovanie práv a slobôd.

Absolvent má:

- porozumieť systémovej (globálnej) podstate sveta, uvedomiť si a rešpektovať, že telesná, citová, rozumová i vôľová zložka osobnosti sú rovnocenné a vzájomne sa dopĺňajú, konať zodpovedne, samostatne a iniciatívne, nielen vo svojom vlastnom záujme, ale aj vo verejnom záujme, poznať a rešpektovať, že neexistuje iba jeden pohľad na svet, orientovať sa na budúcnosť vo svojom vzťahu k Zemi, uvedomiť si, že rozhodnutia, ktoré sa prijímu a činy, ktoré vykonávajú jednotlivci alebo členovia skupiny, budú mať vplyv na globálnu prítomnosť a budúcnosť, poznať, uznávať a podporovať alternatívne vízie vo vzťahu k udržateľnému rozvoju, ľudskému zdraviu a zdraviu našej planéty, uvedomiť si a čiastočne pochopiť globálne podmienky, rozvoj a trendy súčasného sveta, pochopiť globálnu povahu sveta a úlohu jednotlivca v ňom, rozvoj masovokomunikačných prostriedkov, dopravných prostriedkov, masovej turistiky a komunikačných systémov, chápať problémy zachovania mieru, bezpečnosti jednotlivcov, národov a štátov, zachovávanie a ochrany životného prostredia, vyčerpania nerastných surovín, liečenia civilizačných nemocí, populačnej explózie v rozvojových krajinách, drogovej závislosti najmä mladistvých, sexuálnej výchovy a pozitívne pristupovať k riešeniu týchto problémov, uvedomiť si a orientovať sa v problematike nerovnomerného hospodárskeho rozvoja, etnických, rasových a náboženských konfliktov, terorizmu a navrhovať cesty na ich odstránenie, chápať pojmy spravodlivosť, ľudské práva a zodpovednosť, aplikovať ich v globálnom kontexte, tvorivo riskovať, primerane kritizovať, jasne sa stavať k riešeniu problémov, rýchle sa rozhodovať, byť dôsledný, inšpirovať druhých pri vyhľadávaní podnetov, iniciatív a vytváraní možností, dodržiavať zákony, rešpektovať práva a osobnosť druhých ľudí, ich kultúrne špecifiká, vystupovať proti neznášanlivosti, xenofóbií a diskriminácií, konať v súlade s morálnymi princípmi a zásadami spoločenského správania, prispievať k uplatňovaniu hodnôt demokracie, uvedomovať si vlastnú kultúrnu, národnú a osobnostnú identitu, pristupovať s toleranciou k identite druhých, zaujímať sa aktívne o politické a spoločenské dianie u nás a vo svete, uznávať tradície a hodnoty svojho národa, chápať jeho minulosť i súčasnosť v európskom a svetovom kontexte, podporovať hodnoty miestnej, národnej, európskej a svetovej kultúry a mať i nim vytvorený pozitívny vzťah.

Všeobecné kompetencie

Absolvent má:

- zvoliť komunikatívnu stratégiu adekvátnu komunikačnému zámeru, podmienkam a normám komunikácie,
- vyjadrovať vhodným spôsobom svoj úmysel, prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne požadovanú alebo potrebnú informáciu všeobecného alebo odborného charakteru, zapájať sa do diskusie, obhajovať svoj názor, pohotovo reagovať na nepredvídané situácie (otázka, rozhovor, anketa), uplatňovať verbálne a neverbálne prostriedky, spoločenskú a rečovú etiku a zdôvodňovať zvolené riešenie komunikačnej situácie,
- ovládať základné – najčastejšie používané lexikálne a gramatické prostriedky, rozumieť gramatickým menej frekventovaným lexikálnym a gramatickým javom a vedieť ich aj používať, samostatne tvoriť súvislé hovorené a písané prejavy,
- získať informácie z prečítaného a vypočítaného textu (určiť hlavnú tému alebo myšlienku textu, rozlíšiť základné a vedľajšie informácie), dokázať text zaradiť do niektorých z funkčných štýlov, orientovať sa v jeho stavbe,
- uvádzať správne bibliografické údaje a citáty, spracovať písomné informácie najmä odborného charakteru,
- pracovať s Pravidlami pravopisu a inými jazykovými príručkami,
- chápať literárne dielo ako špecifickú výpoveď o skutočnosti a o vzťahu človeka k nej,
- vytvárať si predpoklady pre estetické vnímanie skutočnosti,
- vytvoriť si pozitívny vzťah k literárnemu umeniu, založený na interpretácii ukážok z umeleckých diel, na osvojení podstatných literárnych faktov, pojmov a poznatkov,
- pristupovať k literatúre ako k zdroju estetických zážitkov, uplatňovať estetické a ekologické hľadiská pri pretváraní životného prostredia, podieľať sa na ochrane kultúrnych hodnôt,
- v oblasti jazykovej poznať a používať zvukové a grafické (pravopisné) prostriedky daného jazyka, slovnú zásobu včítane vybranej frazeológie v rozsahu daných tematických okruhov, vybrané morfológické a syntaktické javy, základné spôsoby tvorby slov (odvodzovanie a skladanie slov), vybrané javy z oblasti štylistiky,
- v oblasti pragmatickej používať osvojené jazykové prostriedky v súvislých výpovediach a v obsahových celkoch primerane s komunikatívnym zámerom,
- s aspektom na strategickú kompetenciu vedieť vhodne reagovať na partnerove podnety, odhadovať významy neznámych výrazov, používať kompenzačné vyjadrovanie, pracovať so slovníkom (prekladovým, výkladovým) a používať iné jazykové príručky a informačné zdroje,
- v oblasti socio-lingvistickej vedieť komunikovať v rôznych spoločenských úlohách, bežných komunikatívnych situáciách, používať verbálne a neverbálne výrazové prostriedky v súlade so socio-kultúrnym úzusom danej jazykovej oblasti, preukázať všeobecné kompetencie a komunikatívne kompetencie prostredníctvom rečových schopností na základe osvojených jazykových prostriedkov v komunikatívnych situáciách v rámci tematických okruhov, preukázať úroveň receptívnych (vrátane interaktívnych) a produktívnych rečových schopností,
- chápať nutnosť svojho úspešného zapojenia sa do spoločenskej del'by práce a oceniť prospešnosť získavania nových spôsobilostí po celý čas života,
- mať základné sociálne návyky potrebné na styk s ľuďmi a prakticky uplatňovať pri styku s ľuďmi spoločensky uznávané normy,
- uvedomovať si svoju národnú príslušnosť a svoje ľudské práva, mať ochotu rešpektovať práva iných ľudí,
- chápať princípy fungovania demokratickej spoločnosti a postupy, ako sa občan môže aktívne zapojiť do politického rozhodovania a ovplyvňovať verejné záležitosti na rôznych úrovniach (štát – región – obec),

- v praxi uplatňovať humanitné zásady vzťahov medzi ľuďmi a ekologické zásady vo vzťahu k životnému prostrediu,
- vytvárať si vlastné filozofické a etické názory ako základ na sústavnejšiu a dokonalejšiu orientáciu pri posudzovaní a hodnotení javov ľudského a občianskeho života,
- rozumieť matematickej terminológii a symbolike (množinovému jazyku a pojmom z matematickej logiky) a správne ju interpretovať a používať z nariadení, zákonov, vyhlášok a matematiky,
- vyhľadávať, hodnotiť, triediť, používať matematické informácie v bežných profesných situáciách a používať pritom výpočtovú techniku a prístupné informačné a komunikačné technológie,
- osvojiť si vyskytujúce sa pojmy, vzťahy a súvislosti medzi nimi, osvojiť si postupy používané pri riešení úloh z praxe,
- cieľavedome pozorovať prírodné javy, vlastnosti látok a ich premeny,
- rozvíjať finančnú a mediálnu gramotnosť,
- rozlišovať fyzikálnu a chemickú realitu, fyzikálny a chemický model,
- vedieť opísať osvojené prírodovedné poznatky a vzťahy medzi nimi, používať správnu terminológiu a symboliku, porozumieť prírodným zákonom,
- aplikovať získané prírodovedné poznatky i mimo oblasti prírodných vied (napr. v odbornom vzdelávaní, praxi, každodennom živote),
- poznať využitie bežných látok v priemysle, poľnohospodárstve a v každodennom živote a ich vplyv na zdravie človeka a životné prostredie,
- chápať umenie ako špecifickú výpoveď umelca, chápať prínos umenia a umeleckého zážitku ako dôležitú súčasť života človeka, vedome vyhľadávať a zúčastňovať sa kultúrnych a umeleckých podujatí, vedieť vyjadriť verbálne svoj kultúrny zážitok, vyjadriť vlastný názor a obhájiť ho,
- vytvoriť si pozitívny vzťah ku kultúrnym hodnotám, prírode a životnému prostrediu a aktívne sa podieľať na ich ochrane,
- prejavovať aktívne postoje k vlastnému všestrannému telesnému rozvoju predovšetkým snahou o dosiahnutie optimálnej úrovne telesnej zdatnosti a vlastnú pohybovú aktivitu spojiť s vedomím potreby sústavného zvyšovania telesnej zdatnosti a upevňovania zdravia,
- uvedomovať si význam telesného a pohybového zdokonaľovania, vnímať krásu pohybu, prostredia a ľudských vzťahov,
- ovládať a dodržiavať zásady prvej pomoci, zabrániť úrazu a poskytnúť prvú pomoc pri úraze, uplatňovať pri športe a pobyte v prírode poznatky z ochrany a tvorby životného prostredia.

6.3. Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti

Absolvent má:

- základné ekonomické pojmy a princípy, orientáciu v makroekonomických javoch, v podmienkach trhovej ekonomiky;
- pohyb kapitálu a majetku v činnostiach podnikateľských subjektov obchodného zamerania;
- ekonomické, organizačné a právne formy a legislatívne podmienky podnikania;
- prehľad o kategóriách podnikovej ekonomiky, o zdaňovaní, financovaní, analýze, platobnom styku a poistení majetku;
- schopnosť prijímať rozhodnutia a odhadnúť ich prínos pre úspech podnikania;
- základné princípy a osobitosti manažmentu podniku a možnosti ich využitia v podnikateľskej činnosti;
- podstatu práce s verejnosťou ako nástroja kooperatívneho manažmentu;
- význam a metódy marketingu a public relations;

- účelné využívanie informačno-komunikačných technológií a internetu;
- zásady spoločenského správania, spoločenský protokol, diplomatický protokol;
- metódy a formy komunikácie s klientmi v rôznych oblastiach činnosti výkonu práce;
- základné právne normy potrebné pre výkon svojho budúceho povolania;
- postupy jednoduchého a podvojného účtovania, kalkulácií a štatistiky v oblasti obchodu a služieb;
- základnú terminológiu z oblasti administratívy a korešpondencie;
- podstatu a princípy organizovania podujatí v regióne, vrátane ich finančného zabezpečenia a hodnotenia ich efektívnosti;
- aktuálne spoločensko-politické dianie na Slovensku a vo svete;
- základné vedomosti o dodržiavaní zásad bezpečnosti práce, hygieny a protipožiarnej ochrany;

b) Požadované zručnosti

Absolvent vie :

- získavať, spracúvať, vyhodnocovať a využívať ekonomické a technologické informácie;
- posúdiť ekonomické javy, určovať ciele, prostriedky a postupy práce;
- posúdiť finančné, právne a ďalšie dôsledky podnikania;
- riadiť a vykonávať komplex ekonomicko - technologických činností v malom a stredne veľkom podnikateľskom subjekte;
- zostaviť podnikateľský plán a manažovať jeho realizáciu;
- analyzovať trh obchodu a služieb a určovať marketingovú stratégiu v rámci podnikateľských plánov;
- aplikovať marketingové zručnosti pri tvorbe systému kvality a meraní spokojnosti zákazníkov v obchode a službách;
- obstarávať a poskytovať služby, kombinovať ich do súborov a kalkulovať ich ceny;
- organizačne, personálne a finančne zabezpečiť organizovanie podujatí v regióne, vrátane vyhodnotenia ich efektívnosti;
- spracovať a realizovať program práce s vnútornou a vonkajšou verejnosťou v cieľovom mieste, vrátane prezentácie na internete;
- prezentovať jednotlivé druhy služieb v oblasti obchodu rôznymi prostriedkami;
- aplikovať pravidlá spoločenského správania v styku so zákazníkmi a obchodnými partnermi, orgánmi samosprávy a štátnej správy a verejnosťou;
- orientovať sa v základných právnych normách a uplatňovať ich v praxi;
- aktívne využívať v riadiacej a organizačnej práci a pri vedení agendy informačno-komunikačné technológie;
- vykonávať účtovné operácie v obchode a spracovať účtovnú agendu za pomoci IKT;
- uplatňovať znalosť bankovej sústavy, bankových a zmenárenských operácií;
- písať desaťprstovou hmatovou metódou a dodržiavať platnú normu pri vyhotovovaní písomností;
- vypracovať obchodné a úradné písomnosti v slovenskom aj v cudzom jazyku;
- uplatňovať zásady racionalizácie administratívy v podnikoch služieb a obchodu;
- pracovať s originálmi tlačív, formulárov, právnych noriem a odbornou literatúrou;
- vnímať a hodnotiť spoločensko-politické dianie vo svete;
- komunikovať so zákazníkom;
- dodržiavať hygienické predpisy, zásady bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci.

c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- schopnosťou prijímať nové poznatky vzhľadom na vývojové trendy a záujmom o celoživotné vzdelávanie;
- kreatívnosťou, flexibilitou a logickým myslením;

- schopnosťou pracovať samostatne aj v tíme s osobnou zodpovednosťou za výsledok práce,
- schopnosťou pracovať v multikultúrnom prostredí;
- sebadôverou, sociabilitou, integritou, sebareflexiou;
- cieľavedomým, rozvážnym a kultivovaným vystupovaním;
- schopnosťou zvládať záťažové situácie;
- schopnosťou podriadiť osobné záujmy vyšším spoločenským a morálnym hodnotám;
- zodpovedným prístupom k informáciám a k ich využívaniu;
- zodpovedným prístupom k ochrane životného prostredia.

7. Rámcový učebný plán študijného odboru 6403 L podnikanie v remeslách a službách

Škola (názov, adresa)	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábr. J. Kalinčiaka 1, 971 01 Prievidza			
Názov ŠkVP	Obchod a služby			
Kód a názov ŠVP	62 ekonomické vedy, 63,64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I, II			
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách			
Stupeň vzdelania	Úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 3A			
Dĺžka štúdia	2 roky			
Forma štúdia	Denná			
Druh školy	Štátna			
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk			
Kategorie a názvy vyučovacích predmetov	Počet týždenných vyučovacích hodín v ročníku			
	1.	2.		Spolu
Všeobecnovzdelávacie predmety c)	16	14		30
Jazyk a komunikácia				
slovenský jazyk a literatúra b),d)	4	4		8
prvý cudzí jazyk b), d)	4/4	4/4		8/8
Človek a spoločnosť				
Občianska náuka	1			1
Dejepis	1	1		2
Človek a príroda				
Chémia	1	-		1
Matematika a práca s informáciami				
matematika	2	2		4
informatika b), d)	2	2		4
Zdravie a pohyb				
telesná a športová výchova b), g)	1	1		2
Odborné predmety	17	19		36
Teoretické vzdelávanie				
ekonomika EKO	2	3		5
účtovníctvo UCT	3	3		6
marketing MKT	2	2		4
manažment MNZ	1	1		2
podnikanie PDN	2	2		4
podnikateľská komunikácia e) PKK	1	0		1
právo pre podnikateľov e) PPW	1	1		2
administratíva a korešpondencia ADK	2	0		2
Praktická príprava				
podnikateľské zručnosti PUL	3	3		6
administratívne cvičenia ADC	0	2		2
Voliteľné predmety	0	2		2
tvorba projektov TFP	0	2		2

Spolu	33	33		66
--------------	-----------	-----------	--	-----------

Prehľad využitia týždňov

Činnosť	1. ročník	2. ročník
Vyučovanie podľa rozpisu	33	30
Maturitná skúška	-	2
Časová rezerva (účelové kurzy, opakovanie učiva, exkurzie, výchovno-vzdelávacie akcie ai.)	7	5
Spolu týždňov	40	37

Poznámky k učebnému plánu:

- a) počet týždenných vyučovacích hodín v školskom vzdelávacom programe je od 33 - 35 hodín, za celé štúdium 66-70 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v študijnom odbore sa realizuje v 1. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 2. ročníku v rozsahu 30 týždňov. Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy, na tvorbu projektov, exkurzie, v poslednom ročníku na prípravu a absolvovanie MS.
- b) Trieda sa môže deliť na skupiny podľa súčasnej platnej legislatívy
- c) Žiaci si volia dva z cudzích jazykov : anglický, nemecký, francúzsky, ruský a španielsky. Riaditeľ školy môže na základe odporúčania predmetovej komisie povoliť aj vyučovanie iného cudzieho jazyka.
- d) Pri vyučovaní všeobecno-vzdelávacích predmetov sa používajú učebné osnovy platné pre študijné odbory stredných odborných škôl
- e) Predmet má charakter cvičení
- f) Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou cvičení (v laboratóriách, dielnach, odborných učebniach, cvičných firmách a pod.) a odborného výcviku. Na cvičeniach a odbornom výcviku sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov. Počet žiakov na jedného majstra odbornej výchovy je stanovený platnou legislatívou
- g) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je predmet telesná výchova. Predmet telesná výchova možno vyučovať 1 hodinu týždenne aj v popoludňajších hodinách a spájať ju do viachodinových celkov. Škola môže presunúť vymedzenú dotáciu pre telesnú výchovu do disponibilných hodín do časti všeobecné vzdelávanie a využiť ju na posilnenie týždenných vyučovacích hodín pre tie predmety, ktoré považuje vo vzťahu k odboru za kľúčové.
- h) Povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov učebných odborov stredných odborných škôl v SR je učivo „Ochrana života a zdravia“. Obsah učiva sa realizuje účelovými cvičeniami a samostatným kurzom na ochranu človeka a prírody. Cvičenia sa uskutočňujú v 1. a 2. ročníku priamo v teréne. Samostatný kurz je organizovaný v 3. ročníku a je súčasťou plánu práce školy
- i) Škola môže na základe požiadaviek praxe s prihliadnutím na možnosti uplatnenia absolventov zaviesť aj ďalšie voliteľné predmety po predchádzajúcom schválení MŠ SR. Za kvalitu vyučovania takto zavedených predmetov zodpovedá riaditeľ školy.
- j) Voliteľný predmet sa môže vyučovať len v prípade minimálneho počtu osem prihlásených žiakov
- k) Maturitná skúška sa organizuje podľa súčasne platnej školskej legislatívy

5. Učebný plán študijného odboru 6403 L podnikanie v remeslách a službách

Škola (názov, adresa)	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábr. J. Kalinčiaka 1, 971 01 Prievidza			
Názov ŠkVP	Obchod a služby			
Kód a názov ŠVP	63,64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby			
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách			
Stupeň vzdelania	Úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 3A			
Dĺžka štúdia	3 roky			
Forma štúdia	Dial'ková			
Druh školy	Štátna			
Vyučovaci jazyk	slovenský jazyk			
Kategórie a názvy vyučovacích predmetov	Počet týždenných vyučovacích hodín v ročníku			
	1.	2.	3.	Spolu
Všeobecnovzdelávacie predmety c)	120	100	100	320
Jazyk a komunikácia				
slovenský jazyk a literatúra b),d)	40 (1)	40 (1)	40 (1)	120
prvý cudzí jazyk b), d)	40 (1)	40 (1)	40 (1)	120
Človek a spoločnosť				
Náuka o spoločnosti	20 (0,5)			20
Človek a príroda				
Chémia	10 (0,25)	10 (0,25)		20
Matematika a práca s informáciami				
matematika	10 (0,25)	10 (0,25)	10 (0,25)	30
informatika b), d)			10 (0,25)	10
Odborné predmety	80	100	140	320
Teoretické vzdelávanie				
Ekonomika EKO	30 (0,75)	30 (0,75)	30 (0,75)	90
Účtovníctvo UCT	10 (0,25)	20 (0,5)	30 (0,75)	60
Marketing MKT	20 (0,5)	20 (0,5)	20 (0,5)	60
Manažment MNZ		10 (0,25)	10 (0,25)	20
Podnikanie	10 (0,25)	10 (0,25)	20 (0,5)	40
Právo pre podnikateľov e) PPW			10 (0,25)	10
Administratíva a korešpondencia	10 (0,25)	10 (0,25)		20
Praktická príprava				
Podnikateľské zručnosti PUL			20 (0,75)	20
Spolu	200	200	240	640

8. VZDELÁVACIE OBLASTI

Teoretické vzdelávanie

Absolvent má:

- poznať problematiku manažmentu ľudských zdrojov v pracovných činnostiach jednotlivco ako aj v skupinách, teóriu a metodiku motivácie a racionalizovania všetkých výrobných zdrojov,
- popísať zásady marketingu v integráciách spoločenských potrieb pri zohľadnení požiadaviek podnikateľskej etiky a legislatívy,
- používať výpočtovú techniku na spracovanie dát a evidenčné účely, na efektívnu hospodársku korešpondenciu a ekonomické rozborov a prognózy,
- používať zásady kultúrneho správania sa na verejnosti, na obchodných rokovaniach, pri nadviazaní obchodných partnerských vzťahov v tuzemsku a v zahraničí a pri styku so zákazníkmi,
- popísať postup tvorby vlastného podnikateľského plánu,
- aplikovať manažérske postupy v práci s ľuďmi a najmä metódy a spôsoby efektívnej pracovnej motivácie,
- uplatňovať princípy písania na PC hmatovou metódou,
- používať IKT,
- popísať základné činnosti, ktoré sa vyskytujú pri prevádzke obchodu a poskytovania služieb.

Obsahové štandardy

Manažment

Cieľom tohto štandardu je definovať manažment v rôznych podobách a poukázať na jeho uplatnenie v praxi.

Žiak sa oboznámi s históriou manažmentu, jeho hlavnými predstaviteľmi a ich veľkým prínosom pre manažment. V neposlednom rade získa poznatky aj z modernej teórie manažmentu resp. jednotlivých typov súčasného manažmentu – americký, japonský a európsky manažment. Zároveň žiak nadobúda vedomosti o základných manažérskych funkciách, ktoré by mal každý podnikateľ ovládať a súčasne ich uplatňovať vo svojej činnosti.

Základy marketingu

Cieľom obsahového štandardu je využitie marketingových nástrojov pri rozvíjaní podnikateľského myslenia. Žiaci získajú poznatky pri riešení modelových situácií, prieskume trhu, zostavovaní marketingových plánov, produktových katalógov a prezentácií produktov. Žiaci sa oboznámia so spotrebiteľským správaním, segmentáciou trhu, významom a tvorbou reklamy a akcií na podporu predaja, distribúciou a ostatnými prvkami marketingovej praxe.

Technika administratívy

Obsah je zameraný aj na získanie poznatkov s vypracovávaním písomností pracovného aj osobného charakteru. Žiaci sa oboznámia s vecne, štylisticky a gramaticky správnym spracovaním jednotlivých druhov písomností, ich kontrolou a úplnosťou písomných dokladov.

PRAKTICKÁ PRÍPRAVA

Výkonové štandardy

Absolvent vie:

- zostaviť vlastný podnikateľský plán
- uplatňovať tvorivo manažérske postupy v práci s ľuďmi a najmä poznať metódy a spôsoby efektívnej pracovnej motivácie,
- používať IKT ako významný racionalizačný prostriedok podnikateľskej aktivity,

- využívať tvorivo moderné a marketingové techniky pri rešpektovaní zásad podnikateľskej etiky,
- svoju výrobnú, alebo inú podnikateľskú činnosť realizovať tak, aby maximálne šetril životné prostredie,
- viesť účtovnú evidenciu,
- vykonávať iné administratívne práce podľa požiadaviek platnej legislatívy,
- vykonávať všetky činnosti, ktoré sa vyskytujú pri prevádzke obchodu a poskytovania služieb.

Obsahové štandardy

Podnikateľské a manažérske činnosti

Obsah je zameraný na osvojenie zručností spojených s podnikaním a riadiacou činnosťou. Žiak sa naučí aplikovať teoretické odborné poznatky pri riešení, realizácii a vyhodnocovaní praktických úloh a konkrétnych pracovných postupov a v pracovnej činnosti uplatňovať právne normy a predpisy. Naučia sa riešiť problémové úlohy, interpretovať ich výsledky, prijímať rozhodnutia a niesť za ne zodpovednosť.

Administratívne činnosti

Obsah je zameraný aj na uplatňovanie praktických zručností pri práci s písomnosťami pracovného aj osobného charakteru. Žiaci sa naučia vecne, štylisticky a gramaticky správne spracúvať jednotlivé druhy písomností, kontrolovať presnosť, správnosť a úplnosť písomných dokladov. Súbory informácií dokážu triediť, spracúvať a hodnotiť s využitím IKT.

Komunikácia

Obsah je zameraný na osvojenie si taktnej, jasnej a zrozumiteľnej verbálnej aj neverbálnej komunikácie v bežnom spoločenskom i v odbornom kontakte. Dôraz je kladený na uplatňovanie etických princípov v správaní a konaní a uplatnenie psychologických poznatkov v komunikácii.

Cvičná firma (ekonomické cvičenia)

Učivo pripravuje žiaka na získanie poznatkov a zručností pri vybavovaní objednávok, pri vedení účtovníctva, pri platobnom styku a pod. Vede žiaka k samostatnosti, pripravuje ho na ďalšie vzdelávanie, učí ho skupinovej práci. Žiak získava kompetencie pre riešenie komplexných obchodných prípadov, znášať zodpovednosť, ktorá vyplýva zo skupinovej práce. Učivo umožňuje žiakovi optimálnu na zamestnanie. Žiak si osvojuje odborné vedomosti a zručnosti praktickými skúsenosťami a to formou samostatne riadenej výučby. Celý vyučovací proces je založený na aktivite žiaka a na jeho samostatnej. Žiak si prakticky precvičuje – založenie, organizáciu, evidenciu a likvidáciu firmy.

Názov predmetu	Ekonomika
Časový rozsah výučby	prvý - 2 hodiny týždenne spolu 66 hodín druhý – 3 hodiny týždenne spolu 90 hodín
Ročník	prvý, druhý
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovacia jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet ekonomika a riadenie spolu s ostatnými odbornými predmetmi vytvára základ ekonomického myslenia a rozvíja intelektuálne schopnosti žiakov.

Cieľom vyučovacieho predmetu je poskytnúť žiakom rozšírené poznatky z ekonomiky všeobecne ako aj odborné vedomosti z trhovej ekonomiky, o správaní sa podnikateľskej firmy v trhovom hospodárstve, obchodnej činnosti v súkromnom podnikaní malých a stredných podnikov.

Ťažiskom vyučovania nebude len opis ekonomických javov a procesov, ale aj uvádzanie žiakov do problémových situácií a hľadanie optimálnych riešení. Vyučovanie predmetu ekonomika kladie na vyučujúceho zvýšené požiadavky, dôraz je položený na jeho sústavný styk s praxou, osvojovanie si nových právnych predpisov a progresívnych foriem výučby ekonomiky v závislosti na jej vývoji.

Pri výklade učiva uvádza vyučujúci konkrétne príklady, využíva grafy, schémy, odbornú tlač a časopisy, ktoré znázorňujú a vysvetľujú určité hospodárske javy a procesy v podnikoch, nadväzuje na skúsenosti žiakov z odborného výcviku.

Vyučujúci dôsledne uplatňuje medzipredmetové vzťahy, čo je podmienkou na pochopenie nielen ekonomických javov a procesov, ale aj praktickej použiteľnosti ekonomických vedomostí ako základného motivačného faktoru učenia žiakov.

Učivo tohto predmetu je vybrané a systematizované s ohľadom na to, že žiaci tohto štúdia sú vyučení a majú už určité základné ekonomické vedomosti.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spoločne rozhodovať a spolupracovať, učiteľa zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepšiemu výkonu, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, preferujeme prácu s učebnicami a počítačom. Odporúčajú sa rôzne odborné časopisy. K významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese patria aj ukážky. Výučba bude prebiehať v bežnej triede.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu ekonomika a riadenie v študijnom odbore je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií v ekonomických javoch a zákonitostiach a vzťahoch medzi nimi, formovať logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornom výcviku a občianskom živote.

Žiaci nadobudnú presvedčenie o užitočnosti teoretických poznatkov a praktických zručností, že ekonomické poznanie má význam pre ich osobnostný rast nielen z hľadiska konkrétneho praktického obsahu, ale aj z odhaľovania všeobecných princípov života na zemi.

Osvojenie danej problematiky umožní žiakom prijímať rozhodnutia na zvýšenie efektívnosti práce v podnikateľskej činnosti.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto prierezové témy:

1. **Environmentálna výchova (ENV)** umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Národné hospodárstvo, Podniková činnosť

2. **Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)** v základom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Oblasť zdrojov

3. **Multikultúrna výchova (MKV)** sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Podnikanie, Finančné inštitúcie

4. **Mediálna výchova (MEV)** ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku-Podnikanie, Podnikateľský zámer

5. **Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ)** rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku Oblasť zdrojov, Podnikateľský zámer

6. **Ochrana života a zdravia (OŽZ)** sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku Národné hospodárstvo.

7. **Ľudské práva a ich dodržiavanie (ĽUP)** Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat', právo na prácu, na spravodlivé a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia.

Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií. Vyučuje sa v tematickom celku – Podnikateľský zámer, Podniková činnosť.

8. Národný program finančnej gramotnosti (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť.

Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zväžiť darčovstvo a filantropiu.

Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika. Vyučuje sa v tematickom celku – Národné hospodárstvo, Podnikateľská činnosť, Podniková činnosť, Oblasť zdrojov, Podnikateľský zámer, Finančné inštitúcie.

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY

Cieľom obsahového štandardu je získať základné poznatky z makroekonomiky, podnikovej ekonomiky, ako aj odborné ekonomické vedomosti z oblasti terciálnej sféry národného hospodárstva. Žiak získa prehľad o základných ekonomických pojmoch, trhu a trhovom mechanizme, hospodárskom cykle, inflácii a nezamestnanosti. Osvojí si problematiku národného hospodárstva a medzinárodných ekonomických vzťahov. Nadobudne vedomosti o podniku a právnych formách podnikania, vecnej a ekonomickej stránke činnosti podniku. Obsah vzdelávania vedie žiakov k tomu, aby porozumeli základným vzťahom v trhovej ekonomike, čo rozumieme pod potrebami, statkami, službami, spotrebou a životnou úrovňou. Oboznamujú sa s podstatou tovaru, formou a funkciou peňazí. Žiak získava vedomosti o fungovaní trhu, subjektoch trhu, učia sa porozumieť základným prvkom trhu - ponuke, dopytu a cene a správne sa rozhodovať pri riešení marketingovej problematiky.

Učivo zahŕňa podstatu a štruktúru národného hospodárstva, reprodukčný proces, riadenie národného hospodárstva. Žiaci sa učia porozumieť základným makroekonomickým ukazovateľom, inflácii a nezamestnanosti. Oboznamuje sa s princípmi zahraničného obchodu, cestovného ruchu, obchodnou a platobnou bilanciou a medzinárodnou ekonomickou integráciou. Žiak si osvojí personálnu, odbytovú, riadiacu a kontrolnú činnosť a zároveň vzťahy podniku k okoliu – k bankám, poisťovaniam a rozpočtovej sústave. Okruh zahŕňa učivo o základných podnikových činnostiach (hlavná činnosť, zásobovanie, investičná činnosť, personálna činnosť, odbytová činnosť - marketing, riadiaca činnosť - manažment) a učivo o majetku podniku a jeho hospodárení. Žiak sa oboznámi s tvorbou podnikateľského plánu. Podnikateľský plán vychádza z osobitostí príslušného odboru. Učivo zohľadňuje aj požiadavky podnikateľskej sféry, príslušného regiónu, trendy vývoja v danom odbore a aktualizáciu právnych predpisov. Oboznámi sa s významom podnikateľského zámeru pre podnikateľa, so štruktúrou, obsahom a spracovaním podnikateľského zámeru. Ťažiskom vyučovania nebude len opis ekonomických javov a procesov, ale aj uvádzanie žiaka do problémových situácií a hľadanie optimálnych riešení. Žiak získa základné vedomosti o právnej úprave pracovnoprávných vzťahov a podnikaní, najmä podnikaní živnostenského. Žiak sa učí porozumieť ekonomickej podstate miezd, daní, zdravotného a sociálneho

poistenia. Obsah vzdelávania učí žiaka k porozumeniu organizácii práce na pracovisku. Žiak získa vedomosti o druhoch škôd a o možnostiach predchádzania škodám, o zodpovednosti zamestnanca a zodpovednosti zamestnávateľa.

HODNOTENIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

Stupeň

hodnotenia	Kritériá hodnotenia
výborný	<ul style="list-style-type: none"> - porozumel téme - vedel samostatne rozprávať k danej téme - správne používal odbornú terminológiu - s istotou vysvetlil vzťahy medzi zadanými pojmami - odborne diskutoval k danej téme - využíval pomôcky a poskytnuté prostriedky pri odpovediach - prezentoval zadanú tému samostatne, komplexne, správne, vecne - bol schopný predniesť vlastné riešenie - výborne aplikoval poznatky na prax
chválitebný	<ul style="list-style-type: none"> - porozumel téme - vedel samostatne rozprávať k danej téme - používal vhodnú odbornú terminológiu s malou pomocou - pri odpovedi využíval poskytnuté pomôcky a prostriedky - danú tému prezentoval samostatne, komplexne a správne - vedel analyzovať danú tému - aplikoval poznatky na prax
dobrý	<ul style="list-style-type: none"> - porozumel téme - vedel rozprávať k danej téme s malými nedostatkami - používal s pomocou pri odpovedi poskytnuté pomôcky a prostriedky - danú tému prezentoval s pomocou - vedel odpovedať na pomocné otázky - s pomocou vedel analyzovať danú tému - s pomocou uviedol aplikáciu poznatkov na prax
dostatočný	<ul style="list-style-type: none"> - odklonil sa od témy - vedel rozprávať k danej téme len za pomoci doplňujúcich otázok - nepoužíval odbornú terminológiu - nevedel využiť ponúkané pomôcky - odpovedal nesamostatne, nekomplexne - nebol schopný prakticky aplikovať poznatky na prax
nedostatočný	<ul style="list-style-type: none"> - odklonil sa od témy, nepochopil tému - nevedel rozprávať k danej téme - nevedel používať poskytnuté pomôcky a prostriedky - nevedel prezentovať danú tému - nereagoval ani na pomocné otázky

**Učebné osnovy
Ekonomika**

1. ročník – 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1.Národné hospodárstvo 11 h Národné hospodárstvo	Štruktúra národného hospodárstva Hospodársky cyklus	Vysvetliť podstatu národného hospodárstva
Reprodukčný proces Inflácia Nezamestnanosť	Fázy reprodukčného procesu Druhy reprodukcie Fázy ekonomického cyklu Inflácia Miera inflácie Druhy inflácie Príčiny inflácie Nezamestnanosť Miera nezamestnanosti Druhy nezamestnanosti	Vysvetliť jednotlivé fázy procesu Vedieť vysvetliť infláciu, príčiny a mieru inflácie Charakterizovať nezamestnanosť Porovnať nezamestnanosť v SR
2. Podnikateľská činnosť 11 h Podnikanie	Právne formy podľa živnosten. zákona Podnik jednotlivca a osvedčenie Osobné spoločnosti Obchodné spoločnosti Družstvá	Vysvetliť pojem podnik Uviesť spôsob založenia podniku Vedieť definovať druhy živností
3. Podniková činnosť 26 h Zásoby	Nákupná politika Obstarávanie zásob Normy zásob Skladovanie zásob	Vymenovať členenie zásob Vedieť spôsoby obstarávania zásob
Druhy skladov	Druhy skladov Doklady Inventarizácia majetku	Charakterizovať základnú funkciu skladov
Výrobná činnosť	Výrobok Výrobný program Výrobná kapacita	Uviesť druhy výrobných faktorov
Odbytová činnosť	Marketing, pojem, význam Marketingový mix - nástroje Výrobok, životný cyklus Ceny, tvorba cien Distribúcia, distribučné kanály Výpočet cien výrobkov	Definovať pojem marketing Vysvetliť životný cyklus výrobu Vedieť pomenovať marketingový mix Vysvetliť rozdiel medzi
4. Financovanie podniku 18 h		

Financovanie podniku	Financovanie podniku Finančné hospodárenie Finančné plánovanie Pohyb peňazí v podniku	Určiť možnosti financovania v podniku Určiť dôležitosť finančného plánovania
----------------------	--	---

Učebné osnovy Ekonomika

2. ročník – 3 hodiny týždenne, spolu 90 hodín

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Podnikateľský zámer 30 h Podnikateľský zámer	Účel a funkcia podnik. zámeru Štruktúra podnikateľského zámeru Opis firmy Opis výrobku Analýza trhu Konkurencia Marketing Manažment Finančný plán	Zhmotniť tvorivé myslenie do súbornej práce Správne analyzovať firmu Popísať časový harmonogram realizácie Uviesť možnosti konkurencie Správne analyzovať trh Popísať organizačnú štruktúru Uviesť správnosť financií
2. Finančné inštitúcie 60 h Banková sústava Obchodné banky	Úlohy centrálnej banky Obchodné banky Bankové operácie Vkladové operácie Úverové operácie Bankové riziká	Poznať systém bankových operácií Ovládať aktívne a pasívne bankové operácie
Daňová sústava Štátny rozpočet	Príjmy štátneho rozpočtu Výdavky štátneho rozpočtu Priame dane Nepriame dane	Vedieť význam a prínos ŠR Ovládať zdroje jednotlivých daní Posúdiť vplyv daní na ŠR
Poisťovníctvo	Životné poistenie Neživotné poistenie	Popísať výhody a nevýhody poistenia

Názov predmetu	Účtovníctvo
Časový rozsah výučby	prvý - 3 hodiny týždenne, spolu 90 hodín druhý – 3 hodiny týždenne, spolu 90 hodín
Ročník	Prvý, druhý,
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet účtovníctvo patrí k základným odborným predmetom. Spolu s ekonomikou tvorí základ, na ktorý nadväzujú ostatné povinné i voliteľné odborné predmety. Je základom ekonomického povedomia a rozvíja intelektuálne schopnosti a logické myslenie žiakov číselným zobrazením ekonomických javov.

Prispieva k upevneniu etických vlastností žiaka, z hľadiska podpory zmyslu pre presnosť, pravidelnosť a zodpovednosť. Obsahuje základné teoretické a praktické poznatky, pojmy a vzťahy, ktoré si majú žiaci osvojiť.

Umožňuje získať vedomosti a schopnosti praktickej aplikácie pri vykonávaní účtovných prác v drobnom podnikaní a pri riešení úloh v procese získavania a spracovania ekonomických informácií v rámci účtovnej dokumentácie.

Poskytuje základnú orientáciu pre získavanie a spracovanie podkladov pre výpočty a kontrolu v rámci daňového systému. Pozostáva z najdôležitejších tematických celkov z predmetu, vyučovaných na stredných školách, prispôbených konkrétnemu študijnému zameraniu, pričom koncepcia zostáva zachovaná.

Samotný obsah učiva je potrebné priebežne aktualizovať v súlade s platnými všeobecnými právnymi predpismi (zákon o účtovníctve, daňové zákony, opatrenia Ministerstva financií SR ohľadom rámcovej účtovnej osnovy a postupov účtovania, účtovných závierok).

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu účtovníctvo je objasniť žiakom podstatu sústavy podvojného účtovníctva, funkciu účtovníctva pri podnikaní, metodiku a postupy účtovania, vysvetliť základné pojmy, čo je podstatou jednoduchého účtovníctva, naučiť ich viesť jednoduché účtovníctvo a oboznámiť ich s vedením podvojného účtovníctva.

Výstupnými špecifickými cieľmi sú základy podvojného účtovníctva, účtovanie rozličných účtovných prípadov v podnikateľských účtovných jednotkách, logické zdôvodnenie zvoleného postupu. Naučiť podstatu, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi jednotlivými zložkami účtovného informačného systému.

Dôraz klásť pri výučbe na problematiku účtovnej dokumentácie, účtovných záznamov, účtovných zápisov v účtovných knihách. Dôležitým cieľom je analýza finančnej situácie podniku na základe podkladov z bežného účtovníctva a účtovnej závierky.

Riešenie čiastkových a súvislých príkladov pomôže žiakom otestovať si platnosť teoretického učiva a súčasne získať zručnosti v oblasti vedenia účtovnej evidencie, výpočtov a tvorby podkladov pre ďalšie spracovanie účtovných informácií.

Pri výučbe predmetu je potrebné rešpektovať všetky didaktické zásady. Z vyučovacích metód sa odporúča uplatňovať aj aktivizujúce vyučovacie metódy, najmä však problémové a skupinové vyučovanie. Vedenie účtovníctva realizovať na personálnych počítačoch.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto **prierezové témy**:

1. Environmentálna výchova umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Základné ekonomické pojmy, Dokumentácia účtovných prípadov,

2. Osobnostný a sociálny rozvoj v základoch vzdelávania kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Zúčtovacie vzťahy, Majetok podniku,

3. Multikultúrna výchova sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Majetok podniku, Súvislý príklad, Jednoduché účtovníctvo,

4. Mediálna výchova ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení,

modelových situácií a diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku- PodvojnÉ účtovníctvo, Jednoduché účtovníctvo,

5. Tvorba projektu a prezentačné zručnosti rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku Súvislý príklad

6. Ochrana života a zdravia sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku Súvislý príklad.

7. Ľudské práva a ich dodržiavanie – Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikať, právo na prácu, na spravodlivé a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia.

Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií. Vyučuje sa v tematickom celku – Dokumentácia účtovných prípadov, Zúčtovacie vzťahy.

8. Národný program finančnej gramotnosti

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť. Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy. Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zvážiť darcovstvo a filantropiu. Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie,

riadenie rizika. Vyučuje sa v tematickom celku – Majetok a zdroje krytia majetku, Finančné účty, Dlhodobý majetok, Náklady, výnosy, hospodársky výsledok.

HODNOTENIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

STUPEŇ KRITÉRIÁ

výborný

- žiak porozumel danej téme
- žiak zvládol učivo v plnom rozsahu
- používal odbornú terminológiu
- odborne diskutoval k danej téme
- ústny prejav mal plynulý, bolo mu rozumieť
- spolupracoval pri riešení problémov
- vyjadroval sa celými vetami , aplikoval učivo na prax

chváľitebný

- žiak porozumel téme
- žiak zvládol učivo s drobnými nedostatkami
- používal odbornú terminológiu
- odborne diskutoval k danej téme
- ústny prejav bol plynulý, bolo mu rozumieť
- vyjadroval sa celými vetami, niekedy ťažšie hľadal slová

dobry

- žiak porozumel danej téme
- žiak zvládol učivo s menšími nedostatkami
- málo používal odbornú terminológiu
- jeho ústny prejav bol málo presvedčivý
- vyskytli sa chyby v skladbe viet, prejav nebol plynulý
- nie vždy mu bolo dobre rozumieť
- málo sa zapájal do diskusií
- vedel aplikovať na prax na základe pomocných otázok

dostatočný

- žiak sa odklonil od témy
- žiak zvládol učivo s veľkými nedostatkami
- nepoužíval odbornú terminológiu
- mal slabú slovnú zásobu
- nevyjadroval sa celými vetami
- nezapájal sa do diskusií
- ústny prejav nebol presvedčivý
- nevedel použiť učebné pomôcky
- nebol schopný prakticky aplikovať poznatky

nedostatočný

- žiak sa odklonil od témy
- žiak nezvládol predpísané učivo
- nevedel reagovať ani na pomocné otázky
- nepoužíval odbornú terminológiu
- neodpovedal celými vetami
- nevedel použiť učebné pomôcky
-

Učebné osnovy Účtovníctvo

1. ročník – 3 hodiny týždenne, spolu 99 hodín

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Základné pojmy a vzťahy 4 h Základné pojmy	Základné pojmy Ekonomické informácie	Pochopiť základné pojmy
2. Postavenie, funkcie, základná štruktúra účtovníctva 5 h Vznik účtovníctva	Vznik účtovníctva Funkcie účtovníctva Rozvoj účtovníctva	Vysvetliť význam a úlohy účtovníctva
3. Dokumentácia účtovných prípadov 9 h Účtovné doklady	Funkcie účtovných dokladov Náležitosti účtovných dokladov Spracovanie účtovných dokladov	Uviesť formy spracovania účtovných dokladov
Hlavná kniha	Časové zápisy Syntetická a analytická evidencia	Vedieť zásady evidovania účt. zápisov
4. Majetok a jeho zdroje 8 h Formy a zloženie majetku	Dlhodobý majetok Krátkodobý majetok Aktíva a pasíva Kolobeh majetku	Charakterizovať majetok a jeho zdroje Vysvetliť základné pojmy
5. Jednoduché účtovníctvo 15 h Jednoduché účtovníctvo	Podstata jednoduchého účtovníctva	Posúdiť význam jednoduchého účtovníctva
Peňažný denník	Obsah peňažného denníka Zápis do peňažného denníka	Opísať spôsob evidencie v peňažnom denníku
Výpočet miezd	Výpočet miezd	Vedieť vypočítať mzdu
6. Súvislý príklad z jednoduchého účtovníctva 25 h Súvislý príklad	Príprava a triedenie podkladov Evidencia pokladničných dokladov Evidencia záväzkov Evidencia pohľadávok Evidencia výpisov z účtov Výpočet miezd Výpočet dane z príjmu Evidencia DPH Účtovná závierka Tlač a archivácia dokladov	Vedieť samostatne spracovať súvislý príklad Vysvetliť spôsob evidencie záväzkov a pohľadávok Opísať spôsob výpočtu miezd Vedieť uskutočniť kontrolu dokladov a evidencie Vyhotoviť doklady k účtovnej závierke

7. Základy podvojného účtovníctva 33 h		
Súvaha	Súvaha, obsah, forma Súvaha v pohybe	Pochopiť význam súvahy
Účet	Účet a jeho podstata Vznik účtovníctva Účty aktív a pasív Účty nákladov a výnosov	Pochopiť význam a vznik účtov Vedieť zásady účtovania na účtoch
Hospodársky výsledok	Hospodársky výsledok Zistenie hospodárskeho výsledku	Poznať nákladové druhy

Učebné osnovy Účtovníctvo

2. ročník – 3 hodiny týždenne, spolu 90 hodín

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Podvojný účtovníctvo - príklad 22 h Súvaha	Súvaha, obsah a forma Druhy súvah	Vedieť správne zaradiť majetok
Praktický príklad	Zadanie príkladu Vznik účtov Obraty a zostatky na účtoch Účtovanie nákladov a výnosov Zisťovanie hospodárskeho výsledku	Vedieť otvoriť hlavnú knihu Ovládať zaúčtovať jednotlivé účtovné operácie Zistiť hospodársky výsledok Zaevidovať do počítača
2. Finančné účty 10 h Finančné účty	Peňažné prostriedky v hotovosti Peňažné prostriedky na účte Finančné výpomoci	Vedieť používať účtovú osnovu Poznať čísla a položky na účtoch
3. Zúčtovacie vzťahy 11 h Zúčtovacie vzťahy	Zúčtovacie vzťahy Zmenky na inkaso, úhradu	Pochopiť zúčtovacie vzťahy Pochopiť význam zmeniek
Mzdy	Výpočet miezd Zdravotné poistenie Sociálne poistenie Priame a nepriame dane	Vedieť vypočítať mzdy a s tým súvisiace odvody
4. Zásoby 12 h Zásoby	Charakteristika zásob Obstarávanie zásob	Definovať zásoby Vysvetliť spôsoby obstarávania

		Oceňovanie zásob Skladovanie zásob Materiál a tovar na ceste Inventarizácia zásob	zásob Pochopiť spôsob skladovania zásob Vyčísliť inventarizačné rozdiely
5. Kapitálové účty	4 h		
Základné imanie		Základné imanie Ostatné kapitálové účty Sociálny fond Ostatné fondy	Oboznámiť sa tvorbou základného imania, vlastnými zdrojmi krytia
6. Náklady, výnosy, hospodársky výsledok	8 h		
Náklady		Náklady, pojem Osobné náklady Finančné náklady Mimoriadne náklady	Charakterizovať náklady Poznať jednotlivé druhy nákladov
Výnosy		Výnosy, pojem Prevádzkové výnosy Finančné výnosy Mimoriadne výnosy	Charakterizovať výnosy Pochopiť členenie výnosov
Hospodársky výsledok		Hospodársky výsledok Výpočet hospodárskeho výsledku Rozdelenie hospodárskeho výsledku	Ovládať výpočet hospodárskeho výsledku
7. Vnútroorganizačné účtovníctvo	9 h		
Vnútroorganizačné účtovníctvo		Evidencia nákladov stredísk Evidencia výnosov stredísk Zisťovanie hospodárskeho výsledku	Pochopiť evidenciu nákladov a výnosov stredísk
8. Súvislý príklad	14 h		
Súvislý príklad		Pokladničné doklady Výpisy z účtov Pohľadávky Závazky Mzdy Skladové karty Majetok podniku Hospodársky výsledok Účtovná závierka	Pochopiť podstatu účtovania Zaevidovať správne jednotlivé druhy dokladov Vypočítať mzdy a odvody Uskutočniť evidenciu majetku Zistiť hospodársky výsledok

Názov predmetu	Podnikateľské zručnosti
Časový rozsah výučby	prvý - 3 hodiny týždenne spolu 99 hodín druhý – 3 hodiny týždenne spolu 90 hodín
Ročník	prvý, druhý
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Odborný predmet praktickej prípravy Podnikateľské zručnosti poskytuje žiakom komplexné a súhrnné vedomosti a návyky z oblasti odborných ekonomických predmetov s osobitným dôrazom na ich využitie a uplatnenie v praktických úlohách. Vytvára predpoklady pre uplatnenie žiakov v podnikateľskej sfére a rozvíja ich intelektuálne schopnosti, schopnosť rozhodovať sa v praktických situáciách trhovej ekonomiky.

Jedným z výstupných cieľov vyučovacieho predmetu je schopnosť aplikovať získané teoretické vedomosti a zručnosti pri riešení situácií vyskytujúcich sa v podnikateľskej praxi v oblasti platobného styku, zásob, majetku, obchodnej činnosti a úloh, ktoré súvisia s uskutočnením účtovnej uzávierky a závierky. Učiteľ predkladá žiakom systém úloh formou príkladov, ekonomických hier, prípadových štúdií, diskusií a pod. Žiaci pracujú samostatne alebo v skupinách. Správnosť riešení hodnotí učiteľ, ako aj samotní žiaci. Pri riešení sa dôraz kladie na používanie originálnych dokladov z hospodárskej praxe (faktúry, dodacie listy, príjmové a výdavkové pokladničné doklady a pod.) Najväčšou výhodou tohto predmetu je systematické precvičovanie najčastejších hospodárskych operácií, podpora logického myslenia u žiakov a schopnosť samostatne pracovať.

Vyučujúci dôsledne uplatňuje medzipredmetové vzťahy s odbornými vyučovacimi predmetmi, ako sú: ekonomika, účtovníctvo, marketing, manažment, právo pre podnikateľov, podnikateľská komunikácia, administratíva a korešpondencia, administratívne cvičenia, tvorba projektov, aplikované účtovníctvo.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania predmetu podnikateľské zručnosti majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľa zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepšiemu výkonu, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci odboru. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude prebiehať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Vyučovací predmet Podnikateľské zručnosti v 2 ročníku vychováva žiakov k podnikaniu modelovaním činnosti skutočnej firmy. Cieľom predmetu je pripraviť žiakov ku vstupu na trh práce s vedomosťami, ktoré im umožnia rýchlu samostatnú adaptáciu pre prácu v súkromnej firme, podnikanie v podmienkach trhovej ekonomiky. Žiaci sa naučia formulovať podnikateľský nápad, zostaviť podnikateľský plán, vykonávať činnosti súvisiace so založením firmy/ registrácia, tvorenie účtu, získavanie úveru, rozbehnutie činnosti /, vykonávať prevádzkové činnosti / nákup, skladovanie, predaj, reklamácie, vystavovanie faktúr, dodacích

listov, objednávok, sledovanie termínov, vedenie účtovnej agendy, inventarizácia, platenie daní, osobná a mzdová agenda, obchodný styk s inými firmami, spracovanie cash flow, výsledovky, bilancie, výročné správy/, základným marketingovým aktivitám, ako postupovať pri likvidácii firmy . Žiaci riešia situácie v jednotlivých oddeleniach.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu podnikateľské zručnosti v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách je poskytnúť žiakom praktické vedomosti a zručnosti , ktoré sú potrebné pre uplatnenie žiakov v podnikateľskej sfére .

Osvojenie danej problematiky umožní žiakom využiť odborné a osobnostné predpoklady pre úspešné budovanie profesijnej kariéry. Medzi výstupné všeobecné ciele predmetu patrí zvýšenie samostatnosti v práci žiakov, rozvoj schopnosti komunikácie, spolupráce, tímovosti, kreativity, podnikateľského myslenia, zodpovednosti za vlastnú prácu a prezentácie výsledkov vlastnej práce, rozvoj jazykových vedomostí prostredníctvom komunikácie, rozvoj schopností racionálne sa učiť, logicky myslieť, vzdelávať sa po celý život a orientovať sa v množstve informácií, vedieť ich vyhľadávať, triediť a pohotovo reagovať. Výstupným špecifickým cieľom predmetu je upevniť, precvičiť, spojiť s praxou teoretické poznatky získané v predmetoch : ekonomika, účtovníctvo, aplikované účtovníctvo, administratíva a korešpondencia, administratívne cvičenia, podnikanie, podnikateľská komunikácia, tvorba projektov, právo pre podnikateľov, cudzie jazyky. Taktiež simulácia obchodných, administratívnych, personálnych, účtovných, marketingových a iných ekonomických operácií, s ktorými sa žiaci budú stretávať v reálnej praxi, ich nácvik, precvičovanie a spätná väzba.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto prierezové témy:

1. Environmentálna výchova (ENV) umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Trh výrobných činiteľov.

2. Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) v základoch vzdelávania kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Manažérske funkcie, Strategické ciele podniku, Podnikanie, podnikateľské riziká a spôsoby redukcie.

3. Multikultúrna výchova (MKV) sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku: Podnikateľská etika a diplomacia.

4. Mediálna výchova (MEV) ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku- Manažérske funkcie, Marketingové nástroje.

5. Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ) rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického myslieniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

6. Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku Založenie firmy, Nástroje štátnej politiky, kategórie vyjadrujúce makroekonomické výsledky.

7. Ľudské práva a ich dodržiavanie (ĽUP) Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat', právo na prácu, na spravodlivé a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia.

Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií. Vyučuje sa v tematickom celku – Činnosti jednotlivých oddelení.

9. Národný program finančnej gramotnosti (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť. Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy. Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zvážiť darcovstvo a filantropiu. Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika. Vyučuje sa v tematickom celku – Peniaze a inflácia, bankový systém, Daňová sústava.

HODNOTENIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

Stupeň

hodnotenia   Kritériá hodnotenia

výborný	- porozumel téme
-	vedel samostatne rozprávať k danej téme
-	správne používal odbornú terminológiu
-	s istotou vysvetlil vzťahy medzi zadanými pojmami
-	odborne diskutoval k danej téme
-	využíval pomôcky a poskytnuté prostriedky pri odpovediach
-	prezentoval zadanú tému samostatne, komplexne, správne, vecne
-	bol schopný predniesť vlastné riešenie
-	výborne aplikoval poznatky na prax
chválitebný	- porozumel téme

- vedel samostatne rozprávať k danej téme
- používal vhodnú odbornú terminológiu s malou pomocou
- pri odpovedi využíval poskytnuté pomôcky a prostriedky
- danú tému prezentoval samostatne, komplexne a správne
- vedel analyzovať danú tému
- aplikoval poznatky na prax
- dobrý** - porozumel téme
- vedel rozprávať k danej téme s malými nedostatkami
- používal s pomocou pri odpovedi poskytnuté pomôcky a prostriedky
- danú tému prezentoval s pomocou
- vedel odpovedať na pomocné otázky
- s pomocou vedel analyzovať danú tému
- s pomocou uviedol aplikáciu poznatkov na prax
- dostatočný** - odklonil sa od témy
- vedel rozprávať k danej téme len za pomoci doplňujúcich otázok
- nepoužíval odbornú terminológiu
- nevedel využiť ponúkané pomôcky
- odpovedal nesamostatne, nekomplexne
- nebol schopný prakticky aplikovať poznatky na prax
- nedostatočný** - odklonil sa od témy, nepochopil tému
- nevedel rozprávať k danej téme
- nevedel používať poskytnuté pomôcky a prostriedky
- nevedel prezentovať danú tému
- nereagoval ani na pomocné otázky

Učebné osnovy Podnikateľské zručnosti

1. ročník – 1 hodiny týždenne, spolu 66 hodín

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Podstata a charakter dopytu a ponuky 9 h Činitele	Dopyt Ponuka	Pochopiť funkciu krivky dopytu a ponuky
Ekonomická hra	Ekonomická hra Hra o jablká Cenová regulácie	Aplikovať ponuku a dopyt na ekonomickej hre
2. Nedokonalá konkurencia 5 h Nedokonalá konkurencia	Monopoly Oligopoly	Charakterizovať monopoly a oligopoly
Ekonomická hra	Ekonomická hra Kartel a neviditeľná ruka trhu	Pochopiť ekonomickú hru
3. Trh výrobných činiteľov 5 h Trh výrobných činiteľov	Trh výrobných činiteľov Trh pôdy Trh práce	Analyzovať vzácné zdroje

Ekonomická hra	Ekonomická hra Malé a veľké skupiny Hra produkčných možností	Pochopiť ekonomickú hru
4.Nástroje štátnej politiky 11 h Fiškálna politika	Fiškálna politika Štátny rozpočet	Vysvetliť pojmy fiškálnej a monetárnej politiky štátu
Ekonomická hra	Ekonomická hra Prestavenie Správne a nesprávne pravidlá Hra na verejné statky Riešenie ekonomických problémov	Pochopiť ekonomickú hru
5.Peniaze a inflácia 18 h Peniaze Ekonomická hra	Peniaze Funkcie peňazí Ekonomická hra Uľahčujú peniaze výmenu Súdny proces s Ann Flation Rovnica výmeny Bilancia banky Menový kurz	Popísať funkcie peňazí Pochopiť ekonomickú hru
6. Manažérske funkcie 9 h Manažér	Manažér v praxi Organizácia práce manažéra Manažér a jeho ľudia	Poznať najnovšie trendy manažmentu
Ekonomická hra	Ekonomická hra Ťažké rozhodnutie manažérky	Pochopiť ekonomickú hru
7.Strategické ciele podniku 2 h Ekonomická hra	Ekonomická hra Výstava nápadov	Pochopiť ekonomickú hru
8. Organizácia a organizačná štruktúra podniku 2 h Organizačná štruktúra	Organizačná štruktúra	Vytvoriť vhodnú organizačnú štruktúru
9. Podnikanie a podnikateľské riziká 13 h Predpoklady podnikania	Predpoklady podnikania Od nápadu k nápadu	Poznať dôvody rozhodovania pri podnikaní
10. Podnik, životný cyklus 11 h Podnik	Podnik a jeho okolie	Pochopiť, že zisk je hlavným

	Zdroje financovania	motívom podnikania
Ekonomická hra	Ekonomická hra O ziskovosti podniku Predajňa turistického výstroja	Pochopiť ekonomickú hru
11. Členenie podnikov 4 h Podniky	Vlastníctvo podnikov Právna forma Veľkosť podniku Charakter podniku	Klasifikovať podľa rôznych hľadísk
12. Osobnosť, štýl práce 10 h Osobnosť	Osobnosť podnikateľa Štúdia - Petrove nohavice Etika v riadení Štúdia - Etické kódexy	Identifikovať výhody a nevýhody začatia podnikania Premýšľať nad vlastnými schopnosťami

Učebné osnovy Podnikateľskej zručnosti

2. ročník – 3 hodiny týždenne, spolu 90 hodín

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Daňová sústava 27 h Daňová sústava Ekonomická hra	Priame dane Nepriame dane Ekonomická hra Správne daňové rozhodnutie DPH a biele kone	Charakterizovať jednotlivé druhy daní Pochopiť ekonomickú hru
2. Marketing, marketingové činnosti 2 h Ekonomická hra	Ekonomická hra	Pochopiť ekonomickú hru
3. Marketingové nástroje 11 h Marketingové nástroje Ekonomická hra	Cenová politika Komunikačná politika Odbytová politika Produkčná politika Ekonomická hra Myšlienkové mapy	Poznať marketingové nástroje Pochopiť ekonomickú hru
4. Podnikateľská etika a diplomacia 18 h Morálka a etika	Etické teórie Podnikateľská etika	Vyjadriť svoje pocity a myšlienky

		Etické hľadisko	
5. Cvičná firma	1 h		
Cvičná firma		Pojem, cieľ, význam	Uviesť význam cvičnej firmy
6. Založenie firmy	11 h		
Založenie firmy		Podnikateľský zámer Registrácia Založenie účtu Prihlášky	Vedieť založiť dokumenty pri vzniku firmy
7. Organizačná štruktúra firmy	3 h		
Organizačná štruktúra		Rozdelenie funkcií Usporiadanie vzťahov	Usporiadať vzťahy na pracovisku
8. Činnosť jednotlivých oddelení	17 h		
Oddelenia		Personálne oddelenie Odbytová politika Marketing Riaditeľ Finančné oddelenie	Poznať činnosť jednotlivých oddelení

Názov predmetu	Marketing
Časový rozsah výučby	Prvý – 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín Druhý – 2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín
Ročník	Prvý, druhý
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovacie jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovacie predmet marketing poskytuje žiakom základné poznatky o správaní sa podnikateľskej firmy v trhovom hospodárstve. Úspešná činnosť firiem sa dnes zakladá na princípoch marketingu. Marketing je podnikateľská filozofia, ktorá predvída reakcie trhu a pramení z vývoja potrieb a požiadaviek trhu. Marketing je odpoveď na to, aké výrobky by firma mala vyrábať v závislosti od potrieb trhu, ako výrobky propagovať, pomáha určiť distribučné kanály od výrobcu k spotrebiteľovi, sformovať predajnú sieť, stanoviť cenu výrobkov tak, aby firma dosiahla zisk, a tým zabezpečiť úspech firmy.

Súčasná moderná epocha bez ohľadu na postavenie človeka, či už v pracovnej hierarchii alebo hierarchii človeka - spotrebiteľa vyžaduje základné požiadavky o tom, ako funguje trh, ako myslí spotrebiteľ, ako fungujú ceny, akú úlohu zohráva reklama ... Jednoducho každý účastník trhu potrebuje mať široké poznatky a vedomosti, pretože všade sa nájde niekto, kto by nám chcel niečo predat' alebo môžeme využiť príležitosť predat' seba samého, pretože mnohí zo žiakov sa dostanú do rôznych profesií, kde poznatky z marketingu určite využijú.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu marketing v študijnom odbore je objasniť žiakom dôležitosť marketingu v podmienkach trhovej ekonomiky. Správne pochopenie filozofie marketingu predpokladá úspešnosť v konkurenčných podmienkach, ktoré sú stále tvrdšie. Predmet je zameraný na získanie vedomostí o trhu ako mieste podnikania, na poznanie špecifik trhu a možností vstupu doň. Žiaci získajú vedomosti o marketingovom prostredí, o nákupnom správaní spotrebiteľa a možnostiach vhodnej stimulácie správania sa spotrebiteľa na trhu tak, aby bolo v súlade so záujmami podnikania. Predmet rozvíja podnikateľské myslenie žiakov.

Obsah učiva sleduje rozvoj myslenia žiakov v celom priereze trhu a ďalších subjektov, ktoré na ňom pôsobia. Tento predmet má byť výzvou pre žiakov na podnikateľskú orientáciu a tvorbu filozofie v podnikaní. Žiaci sa naučia vyhľadávať príležitosti na trhu vzhľadom na možnosti podniku, orientovať sa v základných marketingových kategóriách, dokážu využívať získané poznatky v rozhodovacích procesoch a vedú zostaviť jednoduchý marketingový plán. Pri vyučovaní tohto predmetu sa žiaci vedú k využívaniu teoretických poznatkov z ostatných odborných predmetov pri rešpektovaní zásady primeranosti a spojenia teórie s praxou. Vhodné je tiež využívanie prostriedkov informačno-komunikačných technológií.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto prierezové témy:

1. Enviromentálna výchova (ENV) umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok,

ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Úvod do marketingu, Informačný systém

2. Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) v základom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku: Analýza trhu, Marketingová komunikácia.

3. Multikultúrna výchova (MKV) sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku: Marketingové nástroje, Marketingová komunikácia

4. Mediálna výchova (MEV) ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku- Marketingový plán, Marketingová komunikácia

5. Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ) rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku Marketingový plán, Podujatia organizované v CR

6. Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku Marketingový plán, Podujatia organizované v CR

7. Ľudské práva a ich dodržiavanie (ĽUP) Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat', právo na prácu, na spravodlivé a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia.

Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií Vyučuje sa v tematickom celku – Analýza trhu, Marketingová komunikácia.

8. Národný program finančnej gramotnosti (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť. Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy. Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zväžiť darcovstvo a filantropiu. Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika. Vyučuje sa v tematickom celku – Marketingové nástroje, Marketingová komunikácia.

Hodnotenie vzdelávacích výstupov

Stupeň

hodnotenia   Kritériá hodnotenia

- výborný**
- porozumel téme
  - vedel samostatne rozprávať k danej téme
  - správne používal odbornú terminológiu
  - s istotou vysvetlil vzťahy medzi zadanými pojmami
  - odborne diskutoval k danej téme
  - využíval pomôcky a poskytnuté prostriedky pri odpovediach
  - prezentoval zadanú tému samostatne, komplexne, správne, vecne
  - bol schopný predniesť vlastné riešenie
  - výborne aplikoval poznatky na prax
- chváľitebný**
- porozumel téme
  - vedel samostatne rozprávať k danej téme
  - používal vhodnú odbornú terminológiu s malou pomocou
  - pri odpovedi využíval poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - danú tému prezentoval samostatne, komplexne a správne
  - vedel analyzovať danú tému
  - aplikoval poznatky na prax
- dobrý**
- porozumel téme
  - vedel rozprávať k danej téme s malými nedostatkami
  - používal s pomocou pri odpovedi poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - danú tému prezentoval s pomocou
  - vedel odpovedať na pomocné otázky
  - s pomocou vedel analyzovať danú tému
  - s pomocou uviedol aplikáciu poznatkov na prax
- dostatočný**
- odklonil sa od témy
  - vedel rozprávať k danej téme len za pomoci doplňujúcich otázok
  - nepoužíval odbornú terminológiu
  - nevedel využiť ponúkané pomôcky
  - odpovedal nesamostatne, nekomplexne
  - nebol schopný prakticky aplikovať poznatky na prax
- nedostatočný**
- odklonil sa od témy, nepochopil tému
  - nevedel rozprávať k danej téme
  - nevedel používať poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - nevedel prezentovať danú tému
  - nereagoval ani na pomocné otázky

Učebné osnovy Marketing

1. ročník – 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Podstata marketingu 8 h Podstata marketingu	História, vývoj marketingu Typy marketingu Marketingové myslenie	Definovať marketing, trh Vedieť pochopiť význam marketingu
2. Analýza trhu 10 h Analýza trhu	Podstata, pojem druhy trhu	Popísať analýzu trhu

	Segmentácia trhu Silné a slabé stránky Analýza	Vysvetliť dôležitosť segmentácie Vysvetliť dôležitosť prieskumu trhu
3. Marketingové nástroje 22 h Marketingové riadenie	Marketingové riadenie Marketingová filozofia Produkt Miesto Propagácia Cena	Charakterizovať marketingovú filozofiu Popísať zložky marketingového mixu Určiť výpočet cien
4. Marketingový informačný systém 2 Marketingový inf. systém	Market.inf. systém	Ovládať markt.inf. systém
5. Marketingový plán 19 h Marketingový plán	Marketingový plán Časová postupnosť Organizačné zabezpečenie	Ovládať časti marketingového plánu Vedieť zostaviť plán
5. Medzinárodný marketing 8 h Medzinárodný marketing	Medzinárodný marketing	Vyvíjať spoluprácu

Učebné osnovy Marketing

2.ročník – 2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín

PaRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Reklama 14 h Reklama	Komunikačný mix Reklama Druhy reklamy Reklamné agentúry	Určiť prostriedky reklamy Správne načasovať reklamu Určiť výhody a nevýhody reklamy
2. Podpora predaja 12 h Podpora predaja	Ciele podpory predaja Nástroje podpory predaja Zásady organizovania akcií	Pochopiť význam podpory predaja Popísať marketing. Prostredie
Public relations	Public relations Hlavné prostriedky	Určiť hlavné prostriedky podpory predaja
3. Osobný predaj, priamy marketing 10 h Osobný predaj	Osobný predaj Cieľové skupiny Výber obchodného personálu	Analyzovať trh Definovať cieľové skupiny Rozbor silných stránok
4. Podujatia v cestovnom		

<p>ruchu 14 h</p> <p>Podujatia</p>	<p>Zážitkový marketing</p> <p>Atraktivita</p> <p>Segmentácia účastníkov</p>	<p>Definovať zážitkový marketing</p> <p>Určiť vhodnú atraktivitu</p>
<p>Ciele podujatia</p>	<p>Ciele podujatia</p> <p>Plán podujatia</p> <p>Organizačné zabezpečenie</p> <p>Spätná väzba podujatia</p>	<p>Vedieť naplánovať podujatie,</p> <p>Stanoviť plán podujatia</p> <p>Pripraviť dotazník na vyhodnotenie podujatia</p>
<p>5. Produkt organizovaného podujatia 9 h</p> <p>Produkt podujatia</p>	<p>Štruktúra produktu</p> <p>Účastníci produktu</p> <p>Financovanie produktu</p>	<p>Sústrediť sa na propagáciu</p> <p>Vedieť naplánovať podujatie,</p>

Názov predmetu	Podnikanie
Časový rozsah výučby	prvý - 2 hodiny týždenne spolu 66 hodín druhý – 2 hodiny týždenne spolu 60 hodín
Ročník	prvý, druhý
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovacia jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Odborný predmet podnikanie vytvára základné predpoklady pre uplatnenie žiakov v podnikateľskej sfére a rozvíja ich intelektuálne schopnosti, schopnosť rozhodovať sa v praktických situáciách trhovej ekonomiky. V priebehu štúdia sa žiaci oboznámia s podstatou a cieľmi podnikateľskej činnosti, podnikom a jeho charakteristikou, organizačno-právnymi formami podnikania, obchodno-závazkovými vzťahmi, marketingom, financovaním podnikových subjektov, zdravotným, dôchodkovým a nemocenským poistením, sociálnym zabezpečením v nezamestnanosti, ako aj personálnym manažmentom.

Cieľom vyučovacieho predmetu je obohatiť žiakov nielen o teoretické vedomosti, ale aj podporovať logické myslenie a schopnosť samostatne pracovať, získavať praktické zručnosti v oblasti podnikania vypracovaním podnikateľského plánu..

Súčasťou učiva je aj problematika podnikateľskej etiky a informácie o podpore podnikania.

Vyučujúci dôsledne uplatňuje medzipredmetové vzťahy s odbornými vyučovacimi predmetmi, ako sú: ekonomika, účtovníctvo, marketing, manažment, právo pre podnikateľov, podnikateľská komunikácia, administratíva a korešpondencia, podnikateľské zručnosti, administratívne cvičenia, tvorba projektov, aplikované účtovníctvo.

Učivo tohto predmetu je vybrané a systematizované s ohľadom na to, že žiaci tohto štúdia sú vyučení a majú už určité základné ekonomické vedomosti.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania predmetu podnikanie majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľa zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, preferujeme prácu s učebnicami a počítačom. Odporúčajú sa rôzne odborné časopisy, internet, moderné informačné a komunikačné technológie a iné metodické premene. K významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese patria podľa možnosti aj besedy s odborníkmi, podpora žiakov v účasti na odborných súčastiach.

Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude prebiehať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia. Výučba bude prebiehať v bežnej triede.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu podnikanie v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách je poskytnúť žiakovi teoretické a praktické vedomosti, ktoré sú potrebné pre uplatnenie žiakov v podnikateľskej sfére. Žiaci sa oboznámia s podstatou podnikateľskej činnosti, podnikom a jeho charakteristikou, elimináciou podnikateľského

rizika. Naučia sa získavať a správne využívať informácie o financiách, daniach, investičnej činnosti, podnikateľskom pláne, podnikateľskej etike a podpore podnikania. Osvojenie danej problematiky umožní žiakom využiť odborné a osobnostné predpoklady pre úspešné budovanie profesijnej kariéry.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto prierezové témy:

1. Environmentálna výchova (ENV) umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Podnikateľská etika a diplomacia

2. Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) v základom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Podnikateľská etika a diplomacia, Realizácia podnikateľského plánu.

3. Multikultúrna výchova (MKV) sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Podnikateľská etika a diplomacia, Podnikateľské riziká a spôsoby ich znižovania.

4. Mediálna výchova (MEV) ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej

gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku- Podpora podnikania,

5. Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ) rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku Realizácia podnikateľského plánu,

6. Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku Podstata podnikateľskej činnosti a ciele. Daňová sústava.

7. Ľudské práva a ich dodržiavanie (ĽUP) Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat', právo na prácu, na spravodlivé a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia.

Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií. Vyučuje sa v tematickom celku – Podnikateľská etika a diplomacia.

10. Národný program finančnej gramotnosti (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť.

Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si

hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zväžiť darcovstvo a filantropiu.

Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika. Vyučuje sa v tematickom celku – Financovanie podnikateľskej činnosti, Investičná činnosť podniku, Daňová sústava.

HODNOTENIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

Stupeň

hodnotenia   Kritériá hodnotenia

výborný	- porozumel téme
-	vedel samostatne rozprávať k danej téme
-	správne používal odbornú terminológiu
-	s istotou vysvetlil vzťahy medzi zadanými pojmami
-	odborne diskutoval k danej téme
-	využíval pomôcky a poskytnuté prostriedky pri odpovediach
-	prezentoval zadanú tému samostatne, komplexne, správne, vecne
-	bol schopný predniesť vlastné riešenie
-	výborne aplikoval poznatky na prax
chváľitebný	- porozumel téme
-	vedel samostatne rozprávať k danej téme
-	používal vhodnú odbornú terminológiu s malou pomocou
-	pri odpovedi využíval poskytnuté pomôcky a prostriedky
-	danú tému prezentoval samostatne, komplexne a správne
-	vedel analyzovať danú tému
-	aplikoval poznatky na prax
dobrý	- porozumel téme
-	vedel rozprávať k danej téme s malými nedostatkami
-	používal s pomocou pri odpovedi poskytnuté pomôcky a prostriedky
-	danú tému prezentoval s pomocou
-	vedel odpovedať na pomocné otázky
-	s pomocou vedel analyzovať danú tému
-	s pomocou uviedol aplikáciu poznatkov na prax
dostatočný	- odklonil sa od témy
-	vedel rozprávať k danej téme len za pomoci doplňujúcich otázok
-	nepoužíval odbornú terminológiu
-	nevedel využiť ponúkané pomôcky
-	odpovedal nesamostatne, nekomplexne
-	nebol schopný prakticky aplikovať poznatky na prax
nedostatočný	- odklonil sa od témy, nepochopil tému
-	nevedel rozprávať k danej téme
-	nevedel používať poskytnuté pomôcky a prostriedky
-	nevedel prezentovať danú tému
-	nereagoval ani na pomocné otázky

**Učebné osnovy
Podnikanie**

1. ročník – 1 hodiny týždenne, spolu 66 hodín

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Podstata podnikateľskej činnosti a jej ciele 3 h Podnikateľská činnosť	Podnikateľská činnosť	Objasniť historické aspekty
2. Podnikateľské riziká a spôsoby ich znižovania 12 h Podnikateľské riziko	Druhy rizík Poistenie osôb Poistenie majetku Sociálne poistenie Zdravotné poistenie	Poznať druhy podnikateľských rizík Vysvetliť poisťovacie pojmy Charakterizovať sociálne a zdravotné poistenie
3. Podnik 3 h Podnik	Znaky podniku Životný cyklus podniku	Poznať znaky podniku
4. Druhy podnikov 22 h Podniky	Živnosť Obchodné spoločnosti Spoločnosť s ručením obmedzeným Akciová spoločnosť Komanditná spoločnosť Verejná obchodná spoločnosť Družstvo Štátny podnik	Členiť podniky podľa vlastníctva, právnej formy Porovnať výhody jednotlivých spoločností Porozumieť podmienkam podnikania
5. Financovanie podnikateľskej činnosti 8 h Financovanie	Financovanie Finančná politika podniku Zdroje financovania	Pochopiť ciele financovania Porozumieť podmienkam financovania
6. Investičná činnosť podniku 10 h Investície	Investovanie Finančné investovanie	Opísať hodnotenie efektívnosti Zistiť dobu návratnosti
7. Daňová sústava 8 h Daňová sústava	Dane, funkcie Priame dane Nepriame dane Miestne dane	Charakterizovať jednotlivé druhy daní Definovať dane

**Učebné osnovy
Podnikanie**

2. ročník – 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Podnikateľský zámer 31 h Podnikateľský zámer	Účel a funkcia podnik. zámeru Štruktúra podnikateľského zámeru Opis firmy Opis výrobku Analýza trhu Konkurencia Marketing Manažment Finančný plán	Zhmotniť tvorivé myslenie do súbornej práce Správne analyzovať firmu Popísať časový harmonogram realizácie Uviesť možnosti konkurencie Správne analyzovať trh Popísať organizačnú štruktúru Uviesť správnosť financií
2. Predpoklady a podmienky na podnikateľ.činnosť 8 h Podmienky podnikania Osobnosť podnikateľa Európske normy	Podmienky podnikania Predpoklady podnikania Osobnosť podnikateľa Profil podnikateľa Európske normy podnikania	Uviesť podmienky podnikania Charakterizovať osobnosť podnikateľa Ovládať európske normy
3. Podpora podnikania 4 h Podpora podnikania	Poradenské centrá Informačné centrá	Opísať inštitúcie podporujúce podnikanie
4. Podnikateľské etika 17 h Etika	Morálka a etika Etické hľadisko Metódy výučby etiky Prípadové štúdiu	Objasniť základné pojmy Poznať pravidlá a zásady

Názov predmetu	Podnikateľská komunikácia
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	prvý
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk i

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Úlohou predmetu je umožniť žiakom získať všeobecné poznatky z oblasti pravidiel spoločenských kontaktov a osvojiť si základné návrhy spoločenského správania sa a vystupovania v rozličných pracovných aktivitách.

Žiaci si osvoja základné vedomosti z psychológie osobnosti a spoločenskej komunikácie, čo im umožní lepšie pochopiť a predvídať konanie a správanie ľudí, a tak optimalizovať interpersonálne vzťahy.

Súčasne žiaci získajú základné poznatky zo spoločenského a diplomatického protokolu so zameraním na obchodné rokovania s partnermi a spoločenské podujatia s malým pohostením. Jednotlivé témy budú prakticky nacvičované na konkrétnych úlohách, pričom v modelových situáciách je treba osobitnú pozornosť venovať riešeniu konfliktov.

Predmet rieši tieto tematické okruhy: všeobecná psychológia, psychológia osobnosti, základné pravidlá a zásady spoločenského styku, spoločenský kontakt a komunikácia, organizácia pracovných podujatí, interkulturálna komunikácia a starostlivosť o hostí.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu podnikateľská komunikácia v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách je obohatiť študentov o poznatky psychologickéj vedy, jej humanizujúceho poslania pri vysvetľovaní príčin a dôsledkov ľudského snaženia a konania, ako aj poskytnúť informačný rámec o zákonitostiach a špecifikách psychiky človeka, o základných psychických dispozíciách, ich vplyve a pôsobení na poznanie seba samého a svojho miesta v sociálnych vzťahoch.

Súčasťou výučby sú aj rôzne sebaopoznávacie a testovacie aktivity a cvičenia.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto prierezové témy:

1. Environmentálna výchova (ENV) umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa

uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Organizácia podujatí, Starostlivosť o hostí.

2. Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) v základom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Psychológia osobnosti.

3. Multikultúrna výchova (MKV) sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Interkulturálna komunikácia.

4. Mediálna výchova (MEV) ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku- Spoločenský kontakt a komunikácia.

5. Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ) rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku Základné pravidlá a zásady spoločenského styku, Diplomatický protokol.

6. Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku Organizácia podujatí.

7. Ľudské práva a ich dodržiavanie (ĽUP) Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat', právo na prácu, na spravodlivé a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia. Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií

Vyučuje sa v tematickom celku –Úvod do predmetu, Všeobecná psychológia.

8. Národný program finančnej gramotnosti (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť. Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy. Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zvážiť darcovstvo a filantropiu. Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika. Vyučuje sa v tematickom celku – Organizácia podujatí, Starostlivosť o hostí.

Hodnotenie vzdelávacích výstupov

Stupeň

hodnotenia   Kritériá hodnotenia

výborný	- porozumel téme
-	vedel samostatne rozprávať k danej téme
-	správne používal odbornú terminológiu
-	s istotou vysvetlil vzťahy medzi zadanými pojmami

- odborne diskutoval k danej téme
- využíval pomôcky a poskytnuté prostriedky pri odpovediach
- prezentoval zadanú tému samostatne, komplexne, správne, vecne
- bol schopný predniesť vlastné riešenie
- výborne aplikoval poznatky na prax
- chválitebný** - porozumel téme
- vedel samostatne rozprávať k danej téme
- používal vhodnú odbornú terminológiu s malou pomocou
- pri odpovedi využíval poskytnuté pomôcky a prostriedky
- danú tému prezentoval samostatne, komplexne a správne
- vedel analyzovať danú tému
- aplikoval poznatky na prax

- dobrý** - porozumel téme
- vedel rozprávať k danej téme s malými nedostatkami
- používal s pomocou pri odpovedi poskytnuté pomôcky a prostriedky
- danú tému prezentoval s pomocou
- vedel odpovedať na pomocné otázky
- s pomocou vedel analyzovať danú tému
- s pomocou uviedol aplikáciu poznatkov na prax
- dostatočný** - odklonil sa od témy
- vedel rozprávať k danej téme len za pomoci doplňujúcich otázok
- nepoužíval odbornú terminológiu
- nevedel využiť ponúkané pomôcky
- odpovedal nesamostatne, nekomplexne
- nebol schopný prakticky aplikovať poznatky na prax
- nedostatočný** - odklonil sa od témy, nepochopil tému
- nevedel rozprávať k danej téme
- nevedel používať poskytnuté pomôcky a prostriedky
- nevedel prezentovať danú tému
- nereagoval ani na pomocné otázky

Učebné osnovy Podnikateľská komunikácia

1. ročník – 1 hodiny týždenne, spolu 33 hodín

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Úvod do predmetu 1 h		Definovať význam predmetu
2. Všeobecná psychológia 1 h		Psychológia ako veda
3. Psychológia osobnosti 6 h Psychológia osobnosti	Osobnosť, štruktúra Metódy poznávania osobnosti Psychické procesy	Charakterizovať osobnosť a štruktúru
4. Základné pravidlá a zásady spoločenského styku 6 h Etika v správaní	Starostlivosť o zovňajšok Spoločenské vystupovanie Stolovanie	Vedieť sa správať, vhodne vystupovať Poznať zásady správneho

	Spoločenské podujatia	stolovania
5. Spoločenský kontakt a komunikácia 9 h Jednotlivec	Verbálna komunikácia Neverbálna komunikácia Komunikačné schopnosti Komunikácia na pracovisku Komunikácia s verejnosťou	Poznať zásady správneho správania sa Vedieť komunikovať, asertívne sa správa
6. Interkultúrna komunikácia 1 h Národná mentalita	Národná mentalita	Vedieť vzájomne komunikovať
7. Organizácia podujatí 3 h Organizácia podujatí	Plánovanie ciest Zabezpečovanie akcií Realizácia a priebeh akcie	Popísať druhy pracovných podujatí
8. Starostlivosť o hostí 4 h Starostlivosť o hostí	Prijímanie návštev Pracovný obed	Vysvetliť význam pracovných návštev
9. Diplomatický protokol 2 h Diplomatický protokol	Zásady diplomacie	Poznať spoločenské zvyklosti

Názov predmetu	Právo pre podnikateľov
Časový rozsah výučby	
Ročník	Prvý- 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín Druhý 1 hodina týždenne, spolu 30 hodín
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovaci jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu právna náuka oboznámiť žiakov so základnými pojmami súvisiacimi s podnikateľskou činnosťou, jednotlivými právnymi úkonmi a typmi právnych obchodných spoločností. Odborný predmet právna náuka v študijnom odbore rozširuje a dopĺňa učivo ekonomiky o ďalšie poznatky z oblasti právnych vzťahov jednotlivých typov podnikania v rámci Slovenskej republiky. Jeho obsah je štruktúrovaný do tematických celkov (téma a podtéma). Predmet žiaka vedie k tomu, aby si rozšíril prehľad pojmov z oblasti práva a právnych vzťahov a celkovej problematiky organizácie podnikania. Jednotlivé tematické celky postupne nadväzujú na celú šírku problematiky právnych vzťahov, v úrovniach jednotlivých typov podnikania.

Úlohou predmetu je oboznámiť žiakov s organizáciou podnikania, jednotlivými typmi a formami spoločností v rámci SR, osvojiť si pojem živnosť a druhy živností, obchodný zákonník a obchodno-právne vzťahy. Nasledujúce učivo začlenené do tematického celku prevod vlastníctva a práva hospodárenia žiaka upevní v oblasti pojmov kúpna zmluva, reklamačné konanie, zmluva o prevode majetku, leasingová zmluva. Nadväzujúce učivo začlenené do tematického celku pracovného práva žiaka bližšie oboznámi so vznikom, zmenou i skončením pracovného pomeru. Pojmy súvisiace s témou v oblasti pracovného práva žiaka zorientujú v jednotlivých náležitostiach tejto problematiky. Metódy, formy a prostriedky vyučovania predmetu právna náuka majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich samostatnosť, cieľavedomosť a zdravý úsudok. Žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má mať možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ má viesť žiaka k čo najlepším výkonom a správne ho motivovať, podporovať jeho aktivity všeobecne. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, preferujeme prácu s učebnicami, doplnené o odborné časopisy a články.

Učivo predmetu právna náuka začleňuje aj oblasť nových právnych noriem v oblasti obchodného, živnostenského, rodinného a pracovného práva. Žiak si na jednotlivých príkladoch osvojí špecifiká jednotlivých typov obchodného a pracovného práva. Učiteľ vedie žiaka problematikou právnych vzťahov postupne od typov spoločností až po oblasť pracovného práva zamestnanca. Žiak by mal byť vedený k uvedomenému chápaniu právnych vzťahov i právnej politiky.

Predmet právnej náuky je medzipredmetovo previazaný s predmetmi ekonomika, účtovníctvo, občianska náuka, administratíva a korešpondencia..

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu právna náuka v študijnom odbore je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, poznatkov a informácií z oblasti práva, právnych vzťahov podnikania, živnostenského zákona obchodného zákonníka. Žiaci nadobudnú vedomosti z okruhu práv hospodárenia, prevodu vlastníctva, pracovného práva, platobných, úverových a vkladových vzťahov. Nadväzujúce učivo z oblasti ochrany spotrebiteľa poskytne žiakom ucelený obraz

podmienok a pravidiel predaja a ochrany spotrebiteľa. Záverečné hodiny predmetu obsahujú špecifické učivo zahrňujúce nové právne normy v oblasti obchodného a pracovného práva.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto **prierezové témy**:

1. Enviromentálna výchova (ENV) umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Základné pojmy teórie práva, Ústavné právo

2. Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) v základom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Občianske právo.

3. Multikultúrna výchova (MKV) sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Obchodné právo, Pracovné právo

4. Mediálna výchova (MEV) ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi. Uvedené témy sa

uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku- Pracovné právo, Ústavné právo, Obchodné právo.

5. Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ) rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Občianske právo, Obchodné právo, Rodinné právo,

6. Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku Občianske právo, Pracovné právo

7. Ľudské práva a ich dodržiavanie ĽUP Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikať, právo na prácu, na spravodlivé a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia. Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií. Vyučuje sa v tematickom celku – Ústavné právo, Pracovné právo, Občianske právo, Rodinné právo.

8. Národný program finančnej gramotnosti (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť.

Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zvážiť darcovstvo a filantropiu.

Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť

hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika. Vyučuje sa v tematickom celku – Základné pojmy teórie práva, Občianske právo, Obchodné právo, Rodinné právo.

HODNOTENIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

Stupeňhodnotenia   Kritériá hodnotenia

- výborný**   - porozumel téme
- vedel samostatne rozprávať k danej téme
  - správne používal odbornú terminológiu
  - s istotou vysvetlil vzťahy medzi zadanými pojmami
  - odborne diskutoval k danej téme
  - využíval pomôcky a poskytnuté prostriedky pri odpovediach
  - prezentoval zadanú tému samostatne, komplexne, správne, vecne
  - bol schopný predniesť vlastné riešenie
  - výborne aplikoval poznatky na prax
- chváľitebný**   - porozumel téme
- vedel samostatne rozprávať k danej téme
  - používal vhodnú odbornú terminológiu s malou pomocou
  - pri odpovedi využíval poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - danú tému prezentoval samostatne, komplexne a správne
  - vedel analyzovať danú tému
  - aplikoval poznatky na prax
- dobrý**   - porozumel téme
- vedel rozprávať k danej téme s malými nedostatkami
  - používal s pomocou pri odpovedi poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - danú tému prezentoval s pomocou
  - vedel odpovedať na pomocné otázky
  - s pomocou vedel analyzovať danú tému
  - s pomocou uviedol aplikáciu poznatkov na prax
- dostatočný**   - odklonil sa od témy
- vedel rozprávať k danej téme len za pomoci doplňujúcich otázok
  - nepoužíval odbornú terminológiu
  - nevedel využiť ponúkané pomôcky
  - odpovedal nesamostatne, nekomplexne
  - nebol schopný prakticky aplikovať poznatky na prax
- nedostatočný**   - odklonil sa od témy, nepochopil tému
- nevedel rozprávať k danej téme
  - nevedel používať poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - nevedel prezentovať danú tému
  - nereagoval ani na pomocné otázky

Učebné osnovy Právo pre podnikateľov
1. ročník – 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Základné pojmy teórie práva 5 h Pramene práva	Právny štát Pramene práva Funkcie práva Formy práva	Poznať základnú charakteristiku práva Vedieť základné funkcie práva Určiť právne vzťahy
2. Ústavné právo 5 h Ústava Slovenskej republiky	Ústava Slovenskej republiky História a štruktúra Ústavy SR Štátna moc Súdnictvo SR	Poznať základné princípy a ustanovenia Oboznámiť sa s históriou a štruktúrou Ústavy SR
3. Pracovné právo 12 h Zákonník práce	Zákonník práce Účastníci pracovných vzťahov Pracovný pomer	Oboznámiť sa s ustanoveniami Zákonníka práce
Pracovná zmluva	Náležitosti Pracovný čas Mzdové náležitosti Dovolenka na zotavenie Skončenie pracovného pomeru	Poznať náležitosti pracovnej zmluvy Ovládať svoje práva Vedieť uplatniť svoje práva
4. Občianske právo 10 h Predmet, pramene	Občiansky zákonník Zastúpenie Vlastnícke právo	Poznať svoje práva a povinnosti Informovať o možnostiach zastúpenia
Dedičské právo	Dedenie zo zákona Dedenie zo záveru	Poznať možnosti dedenia
Záväzkové právo	Zmluvy Zodpovednosť za vady	Poznať ustanovenia zmlúv

Učebné osnovy Právo pre podnikateľov
2. ročník – 1 hodina týždenne, spolu 30 hodín

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
5. Obchodné právo 13 h Obchodný zákonník	Podnikateľská činnosť Podnikateľské subjekty Živnosti Koncesná listina	Ovládať základné formy podnikania Poznať náležitosti povolení
Zmluvy v obchodnom práve	Kúpna zmluva Zmluva o diele Mandátna zmluva Nájomná zmluva Poistná zmluva	Ovládať základné ustanovenia jednotlivých zmlúv Vedieť vyhotoviť zmluvu
6. Rodinné právo 9 h Manželstvo	Manželstvo, vznik Manželstvo, vzťahy v rodine Manželstvo, zánik	Oboznámiť sa s pojmami v rodinnom práve
Rodičovstvo	Rodičovstvo Vzťahy rodičov a detí Určenie otcovstva Náhradné rodinné vzťahy	Vedieť o vzájomných vzťahoch Pomôcť pri náhradných rodinných vzťahoch
7. Trestné právo 2 h Trestné právo	Trestné právo hmotné Trestné právo procesné Trestný poriadok	Oboznámiť sa s ustanoveniami trestného poriadku, následkami trestných činov, druhy trestov
8. Európska únia 6 h Európska únia	Základné pojmy Symboly Európskej únie Výhody a nevýhody EÚ Euro - jednotná mena Európske fondy	Poznať symboly EU Vedieť porovnávať používanie jednotnej meny Poznať orgány a inštitúcie EU

Názov predmetu	Tvorba projektov
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, spolu 60 vyučovacích hodín
Ročník	druhý
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk i

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V súčasnosti sa projektovanie stalo významným spoločenským nástrojom uplatňovania teoretickým nápadov, myšlienok a vízií do reálneho života. Napriek faktu, že základom ľudskej spoločnosti a jej ekonomických činností je uspokojovanie ľudských potrieb, prvým krokom k naplneniu je ich príprava – projekt. V súlade s potrebami praxe vstupuje preto projektovanie, ako pomôcka podporujúca rozvoj cieľavedomosti, tvorivej činnosti a manažérskych praktík, aj do procesu vzdelávania.

Predmet Tvorba projektov je voliteľným predmetom určeným pre všetky skupiny študijných odborov stredných odborných škôl .

Úlohou predmetu je vysvetliť obsah pojmov a vzťahov v oblasti tvorby a riadenia projektov, podať teoretický aj praktický pohľad na tento proces. Predmet sa zameriava predovšetkým na vysvetlenie a osvojenie si procesu projektovania a základov riadenia procesov, ktoré sa zaoberajú riešením problémov regiónov, zhodnocovaním dostupného potenciálu a príležitostí.

Predmet zjednocuje teoretické poznatky zo všeobecno-vzdelávacích a odborných predmetov a v rámci praktických cvičení sa stáva nástrojom ako aplikovať myšlienky, vízie, nápady v reálnom živote jednotlivých regiónov. Predmet obsahuje aj ekonomické pojmy, kategórie, javy, procesy a vzťahy medzi nimi, ktorých osvojenie vedie k rozšíreniu ekonomického a podnikateľského myslenia, vytvára predpoklady pre úspešné zapojenie sa absolventov do praxe a zvyšuje ich adaptabilnosť na podmienky súčasného trhu práce. Úlohou predmetu je viesť žiakov k samostatnosti, zodpovednosti, tvorivosti a logickému mysleniu, osvojeniu si kultivovaného a príjemného vystupovania, aby si dôkladne osvojili jednotlivé kroky pre začatie podnikateľskej činnosti a vytvorili potrebné zručnosti. Preto by mal učiteľ na hodinách pri voľbe postupov výučby využívať najmä formu cvičení a riešenia praktických príkladov. Súčasťou výučby je práca s konkrétnymi dokladmi, práca s www stránkami, návštevy výstav, veľtrhov, prednášok s odborným zameraním, práca s tlačou a odbornou literatúrou.

CIELE PREDMETU

Výstupným všeobecným cieľom predmetu je

- schopnosť pohotovo reagovať na potreby spoločnosti
- schopnosť komunikovať, uplatňovať zásadu interaktívnej spolupráce a konsenzu
- schopnosť orientovať sa v informáciách, rozumieť im a vedieť ich využívať v praxi
- schopnosť racionálneho riešenia problémových situácií
- schopnosť rozhodovať v očakávaných i nepredvídaných situáciách a niesť zodpovednosť za svoje rozhodnutie i konanie
- schopnosť spájať teoretické vedomosti s požiadavkami praxe
- uplatňovať princíp celoživotného vzdelávania ako jedného zo základných predpokladov úspešného zapojenia sa do praxe
- špecifickým cieľom predmetu je pochopiť podstatu a význam projektov, ako procesu

riešenia problémov a zhodnocovania potenciálu a príležitostí

- porozumieť procesu projektovania ako významnému spoločenskému nástroju uplatňovania myšlienok a vízií v podmienkach života regiónov v rámci národnej ekonomiky i medzinárodných vzťahov
- osvojiť si a porozumieť ekonomickým pojmom, kategóriám a vzťahom medzi nimi v oblasti základov riadenia projektov, osvojiť si základné praktické zručnosti pri riešení konkrétnych etáp projektovej činnosti
- formovať pracovné návyky a kladné charakterové vlastnosti žiakov

Pri vyučovaní predmetu Tvorba projektov je nevyhnutné dodržiavať zásadu primeranosti. Žiak si má osvojiť pojmy, kategórie, javy a procesy, ako aj vzťahy medzi nimi, uvedené ako štandardné pojmy. Tieto získané vedomosti, ich pochopenie a vzťahy medzi nimi si utvrdia praktickými cvičeniami, ktoré tvoria významnú súčasť predmetu. Ďalšie poznatky by mali tvoriť doplnkové učivo a o jeho zavedení by mal rozhodnúť učiteľ vzhľadom na konkrétne podmienky daného regiónu, v ktorom sa nachádza škola. Pri vyučovaní treba využívať aktivizujúce vyučovacie metódy, ktoré vedú žiakov k praktickému ekonomickému mysleniu, pričom treba dbať na dodržiavanie základných pedagogických zásad a postupov.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto prierezové témy:

1. Enviromentálna výchova (ENV) umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Plán projektu, Identifikácia riadenia zdrojov

2. Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) v základom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Partneri v projekte, Identifikácia riadenia zdrojov

3. Multikultúrna výchova (MKV) sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych

rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Angažovanie miestnych komunít do projektu,

4. Mediálna výchova (MEV) ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku- Hodnotenie projektov – prezentácia, Grantový návrh, angažovanie miestnych komunít do projektu

5. Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ) rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Grantový návrh, Hodnotenie projektu – prezentácia

6. Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Projektové riešenie v regióne, Cyklus projektového riadenia.

7. Ľudské práva a ich dodržiavanie ĽUP Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat', právo na prácu, na spravodlivé

a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia. Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií. Vyučuje sa v tematickom celku – Plán projektu, Identifikácia a riadenie zdrojov

8. Národný program finančnej gramotnosti (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť.

Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zvážiť darcovstvo a filantropiu. Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika. Vyučuje sa v tematickom celku – Plán projektu, Programovanie a príprava projektu, Financovanie projektu, príprava rozpočtu

Hodnotenie vzdelávacích výstupov

Stupeň

hodnotenia   Kritériá hodnotenia

výborný	- porozumel téme
-	vedel samostatne rozprávať k danej téme
-	správne používal odbornú terminológiu
-	s istotou vysvetlil vzťahy medzi zadanými pojmami
-	odborne diskutoval k danej téme
-	využíval pomôcky a poskytnuté prostriedky pri odpovediach
-	prezentoval zadanú tému samostatne, komplexne, správne, vecne
-	bol schopný predniesť vlastné riešenie
-	výborne aplikoval poznatky na prax
chválitebný	- porozumel téme
-	vedel samostatne rozprávať k danej téme
-	používal vhodnú odbornú terminológiu s malou pomocou
-	pri odpovedi využíval poskytnuté pomôcky a prostriedky
-	danú tému prezentoval samostatne, komplexne a správne
-	vedel analyzovať danú tému
-	aplikoval poznatky na prax
dobrý	- porozumel téme

- vedel rozprávať k danej téme s malými nedostatkami
- používal s pomocou pri odpovedi poskytnuté pomôcky a prostriedky
- danú tému prezentoval s pomocou
- vedel odpovedať na pomocné otázky
- s pomocou vedel analyzovať danú tému
- s pomocou uviedol aplikáciu poznatkov na prax

- dostatočný** - odklonil sa od témy
- vedel rozprávať k danej téme len za pomoci doplňujúcich otázok
  - nepoužíval odbornú terminológiu
  - nevedel využiť ponúkané pomôcky
  - odpovedal nesamostatne, nekomplexne
  - nebol schopný prakticky aplikovať poznatky na prax

- nedostatočný** - odklonil sa od témy, nepochopil tému
- nevedel rozprávať k danej téme
  - nevedel používať poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - nevedel prezentovať danú tému
  - nereagoval ani na pomocné otázky

Učebné osnovy Tvorba projektov

2. ročník – 2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Definícia projektu a jeho cieľov 2 h Plán projektu	Plán projektu	Definovať ciele projektu
2. Hlavné charakteristiky projektu 5 h Problém	Súčasná situácia Východiskový stav Pevný začiatok a koniec	Zistiť hlavný problém Určiť východiskový stav Stanoviť začiatok a koniec
Ciele projektu	Ciele projektu Priority Spôsob realizácie Monitoring projektu	Určiť ciele projektu Stanoviť priority Vedieť spôsob realizácie
Projektové prostriedky	Projektové prostriedky Rozpočet projektu	Vytvoriť rozpočet
3. Cyklus projektového riadenia 3 h Projektové riadenie	Projektové riadenie	Poznať spôsoby riadenia
4. Programovanie a príprava projektu 3 h Programovanie	Programovanie Príprava projektu	Poznať príslušné tlačivá
5. Identifikácia a riadenie zdrojov 8 h		

Základné pojmy	Personálne zdroje Organizovanie projektového tímu Cieľové skupiny Kľúčové osoby Materiálové zdroje Finančné zdroje Technologické zdroje Informačné zdroje Individuálne zdroje	Identifikovať základné zdroje Určiť cieľové skupiny Vytvoriť kľúčové osoby Možnosti získania zdrojov Získať financie Určiť postup Spropagovať informácie
6. Partneri v projekte 2 h Partneri	Získavanie partnerov	Vedieť o spolupráci na projekte
7. Angažovanie miestnych komún do projektu 1 h Komunita	Miestna komunita	Prejaviť aktivitu
8. Financovanie projektu, príprava rozpočtu 7 h Zdroje	Interné zdroje Externé zdroje Verejné obstarávanie	Vypočítať interné a externé požiadavky na zdroje Poznať verejné obstarávanie
9. Grantový návrh 2 h Grant	Grantový návrh	Zistiť možnosti zapojenia sa
10. Plán projektu 21 h Plán projektu	Ciele projektu SWOT analýza Stanovenie ukazovateľov Plán aktivít Manažment projektu Monitoring projektu	Stanoviť plán projektu Vytvoriť SWOT analýzu Stanoviť ukazovatele pre projekt Určiť postupný plán aktivít Určiť spôsoby riadenia
11. Hodnotenie projektu prezentácia 2 h Hodnotenie	Hodnotenie projektu	Oboznámiť sa so závermi projektu
12. Projektové riešenie v regióne 2 h Prezentácie v regióne	Prezentácia - šport Prezentácia - kultúra	Získať poznatky o trhu

Názov predmetu	Manažment
Časový rozsah výučby	prvý - 1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín druhý – 1 hodina týždenne, 30 hodín
Ročník	Prvý, druhý
Kód a názov študijného odboru	6403 L Podnikanie v remeslách a službách
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk i

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet manažment patrí medzi povinné odborné predmety. Jeho cieľom je vysvetliť obsah pojmov a vzťahov v oblasti manažmentu, osvojiť si základné funkcie manažmentu podniku vrátane vytvárania organizačných štruktúr, plánovania, financovania, sprostredkovať reálny a praktický pohľad na proces riadenia. Žiaci sa pripravujú na úlohu manažéra regionálneho cestovného ruchu získaním vedomostí a zručností pri tvorbe realizácií koncepcie rozvoja cestovného ruchu v cieľovom mieste, osvoja si poznatky o kvalite služieb v cestovnom ruchu, o meraní kvality a o jej zavedení do praxe cestovného ruchu. Predmet vytvára predpoklady pre úspešné zapojenie sa absolventov do praxe, ako aj základy pre štúdium manažmentu na vysokej škole. Odborný predmet je medzipredmetovo previazaný s odbornými vyučovacími predmetmi marketing, technológia služieb cestovného ruchu, ekonomika. Metódy, formy a prostriedky vyučovania technológie služieb cestovného ruchu majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru. Využívať sa budú odborné časopisy: Trend, Ekonomická revue cestovného ruchu a časopis Cestovateľ. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie tvorivo riešiť problémy a podnikateľské spôsobilosti. Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia. Výučba bude prebiehať v bežnej triede. Žiaci absolvujú 1 – dňovú exkurziu zameranú na činnosť turisticko – informačnej kancelárie a klientskeho centra v regióne.

CIELE PREDMETU

Ciele vyučovacieho predmetu vychádzajú z obsahu učiva a majú sa dosiahnuť pri vyučovaní. Všeobecný výstupným cieľom je:

- schopnosť pohotovo reagovať na meniace sa podmienky v spoločnosti, uplatňovať princíp celoživotného vzdelávania ako jedného zo základných predpokladov úspešného zapojenia sa do praxe,
- schopnosť komunikovať, uplatňovať zásadu vzájomnej spolupráce a konsenzu,
- schopnosť orientovať sa v informáciách, rozumieť im a vedieť ich využívať v praxi,
- schopnosť racionálneho riešenia problémových situácií,
- schopnosť rozhodovať v očakávaných i nepredvídaných situáciách a niesť zodpovednosť za svoje rozhodnutie i konanie,
- schopnosť spájať teoretické vedomosti s požiadavkami praxe.

Výstupným špecifickým cieľom je:

- oboznámiť sa z vývojom manažmentu, jeho funkciami a úlohami
- osvojiť si a porozumieť ekonomickým pojmom, kategóriám a vzťahom medzi nimi v oblasti manažmentu, pochopiť podstatu a význam manažmentu pre úspešné fungovanie podniku cestovného ruchu v podmienkach trhového hospodárstva v rámci národnej ekonomiky i medzinárodných vzťahov
- získať poznatky o koncepcii rozvoja cestovného ruchu v cieľovom mieste a kvalite služieb v cestovnom ruchu, dokázať vytvoriť podnikateľský plán
- vedieť používať jednotlivé štýly riadenia ľudí a motivačné metódy pri vedení ľudí
- pochopiť manažment ako nepretržitý proces, v ktorom sa prelínajú jeho jednotlivé funkcie
- formovať pracovné návyky a kladné charakterové vlastnosti žiakov.

Žiaci sa oboznámia s históriou manažmentu pochopia podstatu štyroch základných funkcií (plánovania, organizovania, vedenia, kontroly). Pochopia podstatu motiváciu zamestnancov nadobudnú vedomosti s osvojenia taktiky a stratégie. Do obsahu učiva je zahrnuté aj manažerstvo kvality cestovného ruchu a meranie kvality cestovného ruchu. Osvoja si poznatky plánovania cestovného ruchu, z organizovania cestovného ruchu. Pochopia podstatu turisticko – informačnej kancelárie.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto prierezové témy:

1. Enviromentálna výchova (ENV) umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Úvod do manažmentu,

2. Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) v základom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Vedenie.

3. Multikultúrna výchova (MKV) sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne,

k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku: Plánovanie.

4. Mediálna výchova (MEV) ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku- Plánovanie, Organizovanie, Vedenie.

5. Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ) rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku Organizovanie, Kontrola.

6. Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov. Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií. Vyučuje sa v tematickom celku Vedenie.

7. Ľudské práva a ich dodržiavanie (ĽUP) Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat', právo na prácu, na spravodlivé a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia. Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií. Vyučuje sa v tematickom celku – Úvod do manažmentu.

8. Národný program finančnej gramotnosti (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť. Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy. Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zvážiť darcovstvo a filantropiu. Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika. Vyučuje sa v tematickom celku – Úvod do manažmentu, Organizovanie, Kontrola

HODNOTENIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

Stupeň

hodnotenia   Kritériá hodnotenia

výborný	- porozumel téme - vedel samostatne rozprávať k danej téme - správne používal odbornú terminológiu - s istotou vysvetlil vzťahy medzi zadanými pojmami - odborne diskutoval k danej téme - využíval pomôcky a poskytnuté prostriedky pri odpovediach - prezentoval zadanú tému samostatne, komplexne, správne, vecne - bol schopný predniesť vlastné riešenie - výborne aplikoval poznatky na prax
chválitebný	- porozumel téme - vedel samostatne rozprávať k danej téme - používal vhodnú odbornú terminológiu s malou pomocou - pri odpovedi využíval poskytnuté pomôcky a prostriedky - danú tému prezentoval samostatne, komplexne a správne - vedel analyzovať danú tému - aplikoval poznatky na prax
dobrý	- porozumel téme - vedel rozprávať k danej téme s malými nedostatkami - používal s pomocou pri odpovedi poskytnuté pomôcky a prostriedky - danú tému prezentoval s pomocou - vedel odpovedať na pomocné otázky - s pomocou vedel analyzovať danú tému - s pomocou uviedol aplikáciu poznatkov na prax
dostatočný	- odklonil sa od témy - vedel rozprávať k danej téme len za pomoci doplňujúcich otázok - nepoužíval odbornú terminológiu - nevedel využiť ponúkané pomôcky - odpovedal nesamostatne, nekomplexne

- nebol schopný prakticky aplikovať poznatky na prax
- nedostatočný** - odklonil sa od témy, nepochopil tému
- nevedel rozprávať k danej téme
- nevedel používať poskytnuté pomôcky a prostriedky
- nevedel prezentovať danú tému
- nereagoval ani na pomocné otázky

Učebné osnovy Manažment

1. ročník – 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Podstata manažmentu 10 h Ciele manažmentu	Ciele manažmentu Vývoj a teórie Manažérske funkcie	Definovať pojem manažment Popísať vývoj manažmentu
2. Plánovanie 5 h Plánovanie	Plánovanie Druhy plánov	Vysvetliť podstatu plánovania
3. Organizovanie 8 h Organizovanie	Organizovanie Organizačné štruktúry	Popísať organizačné štruktúry
4. Vedenie 6 h Vedenie	Osobnosť manažéra Štýly vedenia ľudí	Popísať podstatu vedenia ľudí v zamestnaní
5. Kontrola 4 h Kontrola	Podstata a význam kontroly	Charakterizovať kontrolu

Učebná osnova Manažment

2. ročník – 1 hodina týždenne, spolu 30 hodín

MRCR

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Rozhodovanie 6 h Podstata rozhodovania	Druhy rozhodovacieho procesu Fázy rozhodovacieho procesu Metódy rozhodovania Informácie	Pochopiť podstatu rozhodovania Uviesť fázy rozhodovania Popísať metódy rozhodovania Uviesť podstatu informácie
2. Manažment ľudských zdrojov 6 h Manažment ľudských zdrojov	Manažment ľudských zdrojov Vyhľadávanie zamestnancov Analýza pracovného miesta Kvalifikácia zamestnancov	Osvojiť si metódy vyhľadávania zamestnancov Pochopiť nutnosť kvalifikácie
3. Motivácia 4 h Motivácia	Potreby, stimuly, motívy Finančná a morálna motivácia	Osvojiť si pojmy potrieb a motivácie

4. Stratégia a taktika v manažmente 4 h Stratégia	Stratégia Skúmanie prostredia SWOT analýza	Vedieť popísať stratégiu a taktiku Pochopiť SWOT analýzu
5. Manažérstvo kvality v cestovnom ruchu 4 h Služby	Kvalita služieb Štruktúra služieb	Definovať službu a kvalitu Vedieť štruktúru služieb
6. Meranie kvality v cestovnom ruchu 4 h Znaky kvality	Znaky kvality Metódy merania kvality služieb	Uviesť znaky kvality
7. Tvorba systému kvality 2 h Systém kvality	Systém kvality Zodpovednosť za kvalitu	Charakterizovať systém kvality

Názov predmetu	administratíva a korešpondencia
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne
Ročník	Prvý
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovaci jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Úlohou predmetu administratíva a korešpondencia je osvojiť si desaťprstovú hmatovú metódu na klávesniciach počítačov. Dôsledné dodržiavanie hmatovej metódy umožňuje sústrediť sa na text, písať uvoľnene s minimálnou fyzickou a psychickou námahou. Rýchly a presný výkon zaručuje len dokonalé ovládanie klávesnice hmatom. Cieľom je vedieť prakticky uplatňovať vedomosti najmä pri vypracovávaní písomností s osobitným zreteľom na kultúru jazykového prejavu.

Žiaci si osvoja základnú odbornú terminológiu z oblasti administratívy a obchodnej a úradnej korešpondencie. Musia dodržiavať platné normy pri písaní a formálnej oprave textu.

Predmet administratíva korešpondencia úzko súvisí s obsahom učiva predmetov slovenský jazyk a literatúra, cudzie jazyky ako aj ďalšie odborné predmety.

Ciele predmetu:

- študenti by mali nadobudnúť klávesnicovú gramotnosť, t. j. zručnosť obsluhovať klávesnicu počítača desiatimi prstami hmatovou metódou. Písať desaťprstovou hmatovou metódou znamená písať racionálne, všetkými desiatimi prstami, hmatom, podľa prstokladu, t. j. naslepo, bez zrakovej kontroly. Dôsledné dodržiavanie hmatovej metódy umožňuje sústrediť sa na text, písať uvoľnene s minimálnou fyzickou a psychickou námahou. Naopak, striedavé sledovanie predlohy a prstov unavuje zrak, vyvoláva bolesti hlavy, vyčerpáva psychicky a spomaľuje písanie. Pri vracaní zraku na predlohu sa často stráca orientácia v texte a vznikajú typické chyby z prehliadnutia: vynechávanie, pridávanie alebo opakovanie slov či riadkov. Rýchly a presný výkon zaručuje len dokonalé ovládanie klávesnice hmatom (prvý ročník),
- študenti by mali ovládať normalizovanú úpravu písomností (STN 01 6910),
- študenti by mali získať prehľad o úradnej a podnikovej korešpondencii,
- študenti by mali vyhotovovať písomnosti z vecného, formálneho, štylistického hľadiska,
- študenti by mali vyhotovovať vnútropodnikové písomnosti, súkromné písomnosti, osobné listy, zamestnanecké písomnosti, jednoduché právne písomnosti,
- študenti by mali aplikovať získané poznatky z ostatných predmetov, predovšetkým zo slovenského jazyka, ekonomiky, informatiky,
- študenti by mali využívať poznatky z cudzích jazykov pri tvorbe písomnej dokumentácie pri styku so zahraničím,
- študenti by mali dodržiavať bezpečnosť práce pri práci s elektronickými strojmi a počítačmi,
- študenti by mali využívať vedomosti a zručnosti z predmetu informatika, by si mali zracionalizovali prácu pri vyhotovovaní písomností pomocou počítača,

- o študenti by mali chrániť a nezneužívať softvér, vytvorené hodnoty na nevhodné účely.

Súčasťou učiva v jednotlivých predmetoch je aj uplatnenie prierezových tém, ktoré sa využívajú v odborných predmetoch v nasledovných oblastiach:

1. Environmentálna výchova / ENV / - ktorá vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami a vzťahom človeka k životnému prostrediu.

Téma má vzťah k vzdelávacím oblastiam Človek a spoločnosť – odкрýva súvislosti medzi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálnymi javmi s dôrazom na význam preventívnej obozretnosti v konaní a ďalšie princípy udržateľnosti rozvoja spoločnosti.

Vyučuje sa v 5. TC – Návčik textu Globalizácia.

2. Osobnostný a sociálny rozvoj / OSR / – má vzťah k vzdelávacím oblastiam Človek a spoločnosť – zameriava sa na jedinca, človeka v spoločnosti, na ľudské vzťahy a zásady ľudského spolunažívania.

Vyučuje sa v 5. TC – Návčik textu Zákonník práce.

3. Multikulturálna výchova / MKV / má vzťah k vzdelávacím oblastiam Človek a spoločnosť – zameriava sa na jedinca, človeka v spoločnosti, na uplatňovanie práv človeka s rešpektovaním práva druhých, na toleranciu odlišných záujmov, názorov i schopností druhých, na ľudské vzťahy, zásady ľudského spolunažívania, na rozpoznanie prejavov rasovej neznášanlivosti a na prevenciu vzniku xenofóbie.

Vyučuje sa v 5. TC – Návčik textu Spoločenská etiketa a diplomacia, Globalizácia.

4. Mediálna výchova / MEV / má vzťah k vzdelávacím oblastiam Človek a spoločnosť – podieľa sa na utváraní podôb a hodnôt modernej doby, umožňuje hľadať paralely medzi minulými a súčasnými udalosťami a porovnávať javy a procesy v európskom a v celosvetovom meradle. Je zameraná na systematické vytváranie kritického odstupu od medializovaných správ a na schopnosť interpretovať mediálne správy z hľadiska ich informačnej kvality/ spravodajstvo z hľadiska významu a vierohodnosti správ a udalostí, reklamu z hľadiska účelnosti ponúkanej informácie.

Vyučuje sa 5. TC – Návčik textu Konkurencia, Medzinárodný obchod, Trh kapitálu.

5. Tvorba projektu a prezentačné činnosti / TPZ / má rozvíjať a zdokonaľovať zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť relevantné argumenty a aj ich použiť. Žiak má spoznať svoje schopnosti pri aplikácii získaných informácií na konkrétne riešenia danej problematiky.

Táto prierezová téma sa uplatňuje vo všetkých tematických celkoch.

ENV, OSR, MKV, MEV, TPZ, OŽZ, ĽUP, FIG

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Komunikatívne a sociálne interakčné schopnosti:

- sprostredkovať informácie vhodným spôsobom – hovorené slovo, obrázkové katalógy, video
- využívať a kriticky hodnotiť informácie – text, internet
- vyjadriť a formulovať vlastný názor a záver
- správne interpretovať získané fakty, vyvodzovať z nich závery a dôsledky

Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti:

- rozvíjať prácu v kolektíve, v družnej a priateľskej atmosfére
- osvojiť si pocit zodpovednosti a spoluzodpovednosti
- hodnotiť a rešpektovať svoju prácu a prácu iných

Schopnosti riešiť problémy:

- vyjadriť alebo formulovať problém, ktorý sa objaví pri vzdelávaní
- hľadať metódy, ktoré by pomohli prispieť k vyriešeniu problému – internet, odborná literatúra
- korigovať nesprávne riešenia problému

Spôsobilosti využívať informačné technológie:

- využívať informačné technológie – počítač, internet
- získať nové informácie, využívať ich pri riešení problémov

Schopnosť byť demokratickým občanom:

- formulovať a prezentovať svoje postoje
- preukázať vlastnú zodpovednosť za zverené veci, za svoje vlastné správanie sa, zdravie a spoluzodpovednosť za životné prostredie

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
Písacie stroje, počítače	Informačnoreceptívna - výklad Heuristická - riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
Nácvik písania na počítači, stredný, horný a dolný písmenový rad	Informačnoreceptívna - výklad Heuristická - riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
Nácvik písania na číselnom rade	Informačnoreceptívna - výklad Heuristická - riešenie úloh	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Nácvik písmen na číselnom rade, nácvik znamienok	Informačnoreceptívna - výklad Heuristická - riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
Upevňovanie hmatovej metódy, odpis textu	Informačnoreceptívna - výklad Heuristická - riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov

Hodnotenie vzdelávacích výstupov:

Hodnotenie presnosti písania na klávesnici

Percento chýb	Percento presnosti	Známka
0,00 - 0,20	100,00 - 99,80	výborný
0,21 - 0,40	99,79 - 99,60	chválitebný
0,41 - 0,60	99,59 - 99,40	dobrý
0,61 - 0,80	99,39 - 99,20	dostatočný

Výpočet hrubých úderov, čistých úderov a percenta chýb

- podľa predlohy zistíme počet úderov až po posledný ukončený riadok,
- pripočítame údery v nedokončenom riadku,
- pripočítame alebo odpočítame výsledok vzájomného započítavania chýbajúcich úderov a úderov navyše.

Spočítaním týchto položiek získame celkový počet hrubých úderov. Od súčtu hrubých úderov odpočítame **trestné body** za chyby (napr. 10 úderov za chybu) a dostaneme **celkový počet čistých úderov. Čisté údery za minútu**

vypočítame tak, že vydáme celkový počet čistých úderov počtom minút odpisu.

Percento chýb počítame podľa tohto vzorca: $(\text{počet chýb} \times 100) : \text{počet hrubých úderov}$. Percento chýb počítame na dve desatinné miesta nezaokrúhlene.

Percento presnosti odpisu zistíme, ak od 100 % odpočítame percento chýb.

Príklad

- Žiak dosiahol za 10 minút 1987 úderov, v práci mal 7 chýb
- počet hrubých úderov za 10 minút 1 987
- 7 chýb x 10 trestných bodov - 70
- počet čistých úderov za 10 minút 1 917
- počet čistých úderov za 1 minútu 191,7
- percento chýb $(70 : 1987) = 0,35 \%$
- percento presnosti $100 \% - 0,35 \% = 99,65 \%$

Hodnotenie chýb v obchodných listoch

Chyby vyjadrujeme v bodoch 1 - 3 - 5 - 10 (malé - stredné - veľké - závažné chyby).

Malé chyby (1 bod):

- **malé štylistické chyby:** opakovanie slov, menej vhodný slovosled,
- **malá pravopisná alebo gramatická chyba** - chýbajúce diakritické znamienko,
- **malé formálne chyby:** menej presné umiestnenie odvolávacích údajov, nie celkom správna šírka okrajov,
- **strojopisné chyby:** nula písaná ako veľké O, chybná medzera (okrem PSČ a testných spojení),

Stredné chyby (3 body):

- **nie veľké štylistické chyby:** nie celkom presná štylizácia, nesprávna predložková väzba a pod.,
- **stredné pravopisné alebo gramatické chyby:** chyba v pravopise prevzatých slov, nesúlad medzi menom podpisujúceho a rodom, v ktorom je uvedená funkcia, zmena slovosledu mena a priezviska a pod., menšia chyba v interpunkcii,
- **formálna chyba:** nesprávne umiestnené oslovenie, nezachovaná ľavá zvislica textu podľa predtlaču, nesprávne umiestnený dopravný a doručovací údaj, nesprávne umiestnená adresa, chýbajúce číslo dodávacej pošty, príliš široká, resp. príliš úzka medzera nad odvolávacími údajmi alebo pod nimi, nadmerne široká, resp. úzka

medzera medzi riadkami odvolávacích údajov, chybný, resp. nesprávne napísaný odvolávací údaj, nesprávne rozčlenené telefónne číslo, priveľmi úzky textový stĺpec, veľmi nízko, resp. vysoko umiestnený odtlačok pečiatky, nesprávne napísaná značka alebo skratka, ak nespôsobuje zmenu obsahu, nesprávne upravený výpočet bodov, nerovnaká úprava odsekov, nesprávne vyznačené prílohy, bodka za pozdravom, chyba vo zväzňovaní, viditeľne opravená väčšia strojopisná chyba a pod.

Veľké chyby (5 bodov):

- **väčšia štylistická chyba:** nejasná, nevhodná štylizácia, nespisovné slovo, nepresná terminológia, nerozdelenie, resp. nesprávne rozdelenie textu do odsekov a pod., nesprávna, nezrozumiteľná stavba súvetia,
- **veľká gramatická chyba:** veľké písmeno, zámena i/y a pod.,
- **značná vecná alebo formálna chyba:** nerovnomerný ľavý okraj, písanie adresy mimo adresového pásma, chybné PSČ, nesprávne rozčlenené PSČ v adrese adresáta, chýbajúci odvolávací údaj, chyba v odvolávacom údaji, rozpor medzi odvolávacími údajmi a textom, chýbajúci podpis, podpis umiestnený cez meno a funkciu, zmena poradía odtlačku pečiatky, podpisu, mena a funkcie, chýbajúce vyznačenie príloh, nesprávna značka alebo skratka a pod.

Závažné chyby (10 bodov):

- **závažná vecná chyba:** zámena odosielateľa a adresáta, vynechaný dôležitý údaj,
- **závažná štylistická chyba:** zmena obsahu nepochopením dispozície alebo zámenou odborných termínov.

KLASIFIKÁCIA PÍ SOMNOSTÍ

Známkou výborný sa klasifikujú písomnosti, ktoré sú napísané bez chyby a preklepov, sú vzorne upravené podľa STN 01 6910 a sú bezchybné zo stránky obsahovej, vecnej, gramatickej i štylistickej.

Známkou chválytebný sa klasifikujú písomnosti, v ktorých sú len malé chyby alebo menšie odchýlky od normalizovanej úpravy. Štylizácia je síce vhodná, ale nie dosť presná, jazykové chyby sú malé a možno ich opraviť.

Známkou dobrý sa klasifikujú písomnosti, v ktorých sú neesteticky, na prvý pohľad viditeľne opravené väčšie strojopisné chyby, odchýlky od normalizovanej úpravy sú nápadné, štylizácia nejasná, jazykové chyby väčšie.

Známkou dostatočný sa klasifikujú písomnosti, ktorých chyby sa nedajú ľahko opraviť, alebo ktoré majú také veľké odchýlky od predpísanej úpravy, že sa dajú v praxi použiť len s výhradami.

Známkou nedostatočný sa hodnotia písomnosti, pri ktorých na prvý pohľad vidieť neznalosť úpravy, alebo obsahujú toľko chýb a takého charakteru, že sa nedajú vôbec opraviť, takže by sa v praxi nedali ani s výhradami použiť.

Učebné osnovy

Predmet: **Administratívne cvičenia**

Odbor: **podnikanie v remeslách a službách – denná forma štúdia**

Dotácia: 2 hod. týždenne/66 hodín

Tematický celok	hod.	Obsahové štandardy	Výkonné štandardy
I. Zvyšovanie presnosti a rýchlosti písania	5	<ul style="list-style-type: none"> • Návrik textu, 57. lekcia – Rozvoj informačnej spoločnosti • Návrik textu, 58. lekcia – Informatizácia služieb verejnosti • Návrik textu, 59. lekcia – Očista tela i duše • Návrik textu, 60. lekcia – Aquagymnastika • Návrik textu, 62. lekcia – Mikroklima	<ul style="list-style-type: none"> • Žiak si má osvojiť základnú odbornú terminológiu z oblasti techniky administratívy • Písať desaťprstovou hmatovou metódou
II. Vnútropodnikové písomnosti	7	<ul style="list-style-type: none"> • Rozdelenie vnútropodnikových písomností • Príkaz riaditeľa • Smernica • Obežník • Pozvánka • Zápisnica • Prezenčná listina	<ul style="list-style-type: none"> • Žiak má dodržiavať platnú STN na písanie na stroji a PC • Vedieť napísať vnútropodnikové, osobné, jednoduché právne písomnosti
III. Súkromné a úradné písomnosti	6	<ul style="list-style-type: none"> • Žiadosti občanov • Písomnosti medzi podnikmi a orgánmi štátnej správy • Zostavenie a napísanie úlohy č. 301, str. 58 • Zostavenie a napísanie úlohu č. 302, str. 58 • Zostavenie a napísanie úlohy č. 302, str. 58 • Odpis – Žiadosť o povolenie stavby	<ul style="list-style-type: none"> • Dodržiavať zásady štylizácie, ale aj prejavovať svoj osobitý štýl vyjadrovania • Žiak sa má naučiť rozvíjať svoje vedomosti v náväznosti na medzipredmetové vzťahy a využiť ich v oblasti obchodnej a hospodárskej korešpondencie

IV. Osobné listy 8	<ul style="list-style-type: none"> • Osobné listy, druhy osobných listov • Úprava osobných listov, odpis • Osobné listy blahoprajné, odpis • Osobné listy ďakovné, odpis • Osobné listy sústrastné, odpis • Osobné listy odporúčacie, odpis • Osobné listy pozývacie, odpis • Osobné listy ospravedlňujúce, odpis 	<ul style="list-style-type: none"> • Prehĺbiť a upevniť svoje teoretické a praktické poznatky z oblasti písania na PC
V. Zamestnanecké písomnosti 20	<ul style="list-style-type: none"> • Písomnosti pri prijímaní do pracovného pomeru • Žiadosť o prijatie do pracovného pomeru, odpis – str. 73 • Odpis – Pracovná ponuka, str. 72, Odpis – Žiadosť o prijatie do zamestnania, str. 76 • Zostavenie a napísanie odpovedi na žiadosť, úloha č. 408, str. 83, • Zostavenie a napísanie odpovede na žiadosť, úloha č. 409, str. 83 • Životopis, náležitosti životopis • Odpis – Životopis, str. 77 • Vznik pracovného pomeru • Odpis – Posudok pracovníka, str. 80 • Odpis – Prijatie do pracovného pomeru, str. 81 • Odpis – Odmietnutie žiadosti, str. 82 • Pracovná zmluva, náležitosti 	<ul style="list-style-type: none"> • poznať druhy písomností pri prijímaní do pracovného pomeru a pri skončení pracovného pomeru • vedieť napísať životopis • vedieť napísať európsky životopis - europass • zvládnuť napísanie motivačného listu • poznať náležitosti pracovnej zmluvy, vedieť napísať výpoveď z rôznych dôvodov

	<ul style="list-style-type: none"> • Odpis – Pracovná zmluva, str. 84 • Písomnosti pri ukončení pracovného pomeru • Odpis – Rozviazanie pracovného pomeru dohodou • Odpis – Rozviazanie pracovného pomeru výpoveďou • Odpis – Okamžité zrušenie pracovného pomeru • Odpis – Zrušenie pracovného pomeru v skúšobnej dobe • Odpis – Dohoda o rozviazaní pracovného pomeru • Práce vykonávané mimo prac. pomeru, Dohoda o vykonaní práce a pracovnej činnosti 	
VI. Jednoduché právne písomnosti 10	<ul style="list-style-type: none"> • Jednoduché právne listiny • Potvrdenie, odpis • Predvolanie • Splnomocnenie, odpis • Uznanie dlhu • Zmluvy medzi občanmi • Zmluva o pôžičke – odpis • Nájomná zmluva – odpis • Ohlásenie živnosti – odpis • Správne konanie – odpis 	<ul style="list-style-type: none"> • poznať náležitosti zmluvy o pôžičke • vedieť napísať splnomocnenie • vedieť napísať nájomnú zmluvu • zvládnuť napísanie rôznych súkromných žiadostí

VII. Písomnosti pri predaji tovaru a poskytovaní služieb 4	<ul style="list-style-type: none"> • Pôžičky, Leasingová zmluva - odpis • Pokladničná potvrdenka, doklad z ERP, záručný list • Odpis – Reklamácia nekvalitného kožušacha • Odpis – Odstúpenie od kúpnej zmluvy 	<ul style="list-style-type: none"> • vedieť napísať reklamný list – leták, • vedieť zostaviť ponukový list, list ako dopyt • vedieť zostaviť kúpnu zmluvu, vlastnú • vedieť vyplniť tlačivo objednávky, zostaviť aj vlastnú objednávku • vedieť napísať objednávku, reklamáciu a urgenciu • vedieť vypísať faktúru - tlačivo
---	--	--

Učebné osnovy

Predmet: **Administratíva a korešpondencia**

Odbor: podnikanie v remeslách a službách

Dotácia: 2 hod. týždenne/66 hodín

Tematický celok	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
I. Písacie stroje, PC 5	<ul style="list-style-type: none"> • Rozdelenie písacích strojov • Časti písacieho stroja a PC • Počítače • Správne držanie tela a rúk pri písaní • Starostlivosť o písacie stroje a PC 	<ul style="list-style-type: none"> • poznať rozdelenie písacích strojov a druhu počítačov • správne držať telo a ruky pri písaní • vedieť ako sa starať o písacie stroje a PC
II. Nácvik písania na PC Stredný, horný a dolný písmenový rad 21	<ul style="list-style-type: none"> • L1- dfjk, hmaty • L2 - ôa, hmaty, slová • L3 – s, hmaty, slová, vety • L4 – e, hmaty, slová, vety • L5 – owx, hmaty, slová, vety • L5 – NEJ alebo ANJ • L6 – tn – hmaty, slová, vety • L6 – NEJ alebo ANJ 	<ul style="list-style-type: none"> • nadobudnúť klávesnicovú gramotnosť, t. j. obsluhovať klávesnicu písacieho stroja alebo PC všetkými desiatimi prstami

	<ul style="list-style-type: none"> • L7 – opakovacia, hmaty, vety • L7 – Nej alebo ANJ • L8 – ci, hmaty, slová, vety • L8 – NEJ alebo ANJ • L9 – qyp, hmaty, slová, vety • L10 – r,m, hmaty, slová, vety • L11 – opakovacia, hmaty, vety • L12 – u, hmaty, slová, vety • L13 – v, hmaty, slová, vety • L14 – z, hmaty, slová, vety • L15 – b, hmaty, slová, vety • L16 – opakovacia, hmaty, vety • L17 – (-) pomlčka • L18 – h, hmaty, slová, vety • L19 – g, hmaty, slová, vety • L20 – ú, hmaty, slová, vety • L20 – NEJ alebo ANJL21 – opakovacia, hmaty, vety • L21 – NEJ alebo ANJL22 – opakovacia, hmaty, 	
III. Nácvik písmen na číselnom rade 16	<ul style="list-style-type: none"> • L23 – (.) bodka, hmaty, vety • L24 – opakovacia • L25 – opakovacia • L28 – ý, hmaty, slová, vety • L30 – ť, hmaty, slová, vety • L31 – opakovacia • L32 – á, hmaty, slová • L34 – č, hmaty, text • L35 – opakovacia 	<ul style="list-style-type: none"> • možnosť zvládnuť hmatovú metódu prístupným, premysleným a prehľadným spôsobom pomocou výučbového programu ATF

	<ul style="list-style-type: none"> • L 36 – í, hmaty, vety • L38 – š, hmaty, slová, vety • L39 – opakovacia, hmaty, vety • L40 – é, hmaty, slová, text • L41 – opakovacia • L42 – ĺ, hmaty, slová, vety • L44 – ž, hmaty, slová, text 	
IV. Nácvik písmen na číselnom rade, nácvik znamienok 14	<ul style="list-style-type: none"> • L46 – äň, hmaty, slová, text • L48 – (˘)mäkčeň • L50 – (˘)dĺžeň • L51 - ?!“ , hmaty, vety, text • L52 – () zátvorky, hmaty, text • L53 – opakovacia, slová, text • L55 – opakovacia, slová, text • L56 - opakovacia • L57- opakovacia, slová, text • L60 - §,5,8, slová, text • L61 - %, slová, vety, text • L62 – 3,0, slová, vety, text • L63 – 1+=, hmaty, vety, text • L64 – 6,7, hmaty, vety, text • L65 – 2/, hmaty, vety, text 	<ul style="list-style-type: none"> • osvojiť si metódu písania všetkými desiatimi prstami, zvyšovať svoju zručnosť, písať presne a rýchlo
V. Upevňovanie hmatovej metódy, odpis textu 10	<ul style="list-style-type: none"> • L66 – upevňovanie hmatovej metódy, ZO SR • L67 – upevňovanie hmatovej metódy, Pribina • L68 – upevňovanie hmatovej metódy, Rada EÚ • L69 – upevňovanie 	<ul style="list-style-type: none"> • písať všetkými desiatimi prstami, hmatom, podľa prstokladu, t.j. naslepo, bez zrakovej kontroly • dôsledne dodržiavať hmatovú metódu, sústrediť sa na text, písať uvoľnene s minimálnou

	<p>hmatovej metódy, Marketing</p> <ul style="list-style-type: none"> • L70 – upevňovanie hmatovej metódy, Konkurencia • L71 – upevňovanie hmatovej metódy, Medzinárodný obchod • L72 – upevňovanie hmatovej metódy, Zákonník práce • L73 – upevňovanie hmatovej metódy, Spoločenská etiketa a diplomacia • L74 – upevňovanie hmatovej metódy, Globalizácia • L75 – upevňovanie hmatovej metódy, Trh kapitálu 	<p>fyzickou a psychickou námahou</p> <ul style="list-style-type: none"> • upevňovať svoju presnosť a rýchlosť písania na PC
--	--	--

Učebné osnovy

Predmet: **Administratíva a korešpondencia**

Odbor: 6403 L Podnikanie v remeslách a službách

Dotácia: 0,25 hod./ ročne 10 konzultácií

Tematický celok	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
<p>I. Rôzne druhy písomností 10</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozdelenie vnútropodnikových písomností • Pozvánka • Zápisnica, Prezenčná listina • Žiadosti občanov • Žiadosť o povolenie stavby • Osobné listy, druhy osobných listov, úprava, odpis 	<ul style="list-style-type: none"> • Vedieť napísať rôzne druhy žiadostí, vnútropodnikových písomností a písomností z oblasti pracovnoprávných vzťahov

	<p>osobného listu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Písomnosti pri prijímaní do pracovného pomeru • Pracovná ponuka, • Žiadosť o prijatie do zamestnania • Náležitosti životopisu, životopis • Rozviazanie pracovného pomeru dohodou, výpoveďou, v skúšobnej dobe	
--	---	--

Názov predmetu	Ekonomika
Časový rozsah výučby	prvý – 30 konzultácií, t. j. 0,75 h druhý tretí
Ročník	prvý, druhý, tretí
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovaci jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet ekonomika a riadenie spolu s ostatnými odbornými predmetmi vytvára základ ekonomického myslenia a rozvíja intelektuálne schopnosti žiakov.

Cieľom vyučovacieho predmetu je poskytnúť žiakom rozšírené poznatky z ekonomiky všeobecne ako aj odborné vedomosti z trhovej ekonomiky, o správaní sa podnikateľskej firmy v trhovom hospodárstve, obchodnej činnosti v súkromnom podnikaní malých a stredných podnikov.

Ťažiskom vyučovania nebude len opis ekonomických javov a procesov, ale aj uvádzanie žiakov do problémových situácií a hľadanie optimálnych riešení. Vyučovanie predmetu ekonomika kladie na vyučujúceho zvýšené požiadavky, dôraz je položený na jeho sústavný styk s praxou, osvojovanie si nových právnych predpisov a progresívnych foriem výučby ekonomiky v závislosti na jej vývoji.

Pri výklade učiva uvádza vyučujúci konkrétne príklady, využíva grafy, schémy, odbornú tlač a časopisy, ktoré znázorňujú a vysvetľujú určité hospodárske javy a procesy v podnikoch, nadväzuje na skúsenosti žiakov z odborného výcviku.

Vyučujúci dôsledne uplatňuje medzipredmetové vzťahy, čo je podmienkou na pochopenie nielen ekonomických javov a procesov, ale aj praktickej použiteľnosti ekonomických vedomostí ako základného motivačného faktoru učenia žiakov.

Učivo tohto predmetu je vybrané a systematizované s ohľadom na to, že žiaci tohto štúdia sú vyučení a majú už určité základné ekonomické vedomosti.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľa zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, preferujeme prácu s učebnicami a počítačom. Odporúčajú sa rôzne odborné časopisy. K významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese patria aj ukážky. Výučba bude prebiehať v bežnej triede.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu ekonomika a riadenie v študijnom odbore je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií v ekonomických javoch a zákonitostiach a vzťahoch medzi nimi, formovať logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornom výcviku a občianskom živote.

Žiaci nadobudnú presvedčenie o užitočnosti teoretických poznatkov a praktických zručností, že ekonomické poznanie má význam pre ich osobnostný rast nielen z hľadiska konkrétneho praktického obsahu, ale aj z odhaľovania všeobecných princípov života na zemi.

Osvojenie danej problematiky umožní žiakom prijímať rozhodnutia na zvýšenie efektívnosti práce v podnikateľskej činnosti.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto prierezové témy:

Environmentálna výchova (ENV) umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Národné hospodárstvo, Podniková činnosť

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) v základom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Oblasť zdrojov

Multikultúrna výchova (MKV) sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Podnikanie, Finančné inštitúcie

Mediálna výchova (MEV) ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide

o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku-Podnikanie, Podnikateľský zámer

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ) rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Oblasť zdrojov, Podnikateľský zámer

Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Národné hospodárstvo

Ľudské práva a ich dodržiavanie (ĽUP) Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat', právo na prácu, na spravodlivé a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia.

Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií

Vyučuje sa v tematickom celku – Podnikateľský zámer, Podniková činnosť

Národný program finančnej gramotnosti (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné

zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť.

Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zväžiť darcovstvo a filantropiu.

Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika.

Vyučuje sa v tematickom celku – Národné hospodárstvo, Podnikateľská činnosť, Podniková činnosť, Oblasť zdrojov, Podnikateľský zámer, Finančné inštitúcie

HODNOTENIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

Stupeň

hodnotenia   Kritériá hodnotenia

výborný	- porozumel téme - vedel samostatne rozprávať k danej téme - správne používal odbornú terminológiu - s istotou vysvetlil vzťahy medzi zadanými pojmami - odborne diskutoval k danej téme - využíval pomôcky a poskytnuté prostriedky pri odpovediach - prezentoval zadanú tému samostatne, komplexne, správne, vecne - bol schopný predniesť vlastné riešenie - výborne aplikoval poznatky na prax
chválitebný	- porozumel téme - vedel samostatne rozprávať k danej téme - používal vhodnú odbornú terminológiu s malou pomocou - pri odpovedi využíval poskytnuté pomôcky a prostriedky - danú tému prezentoval samostatne, komplexne a správne - vedel analyzovať danú tému - aplikoval poznatky na prax
dobrý	- porozumel téme - vedel rozprávať k danej téme s malými nedostatkami - používal s pomocou pri odpovedi poskytnuté pomôcky a prostriedky - danú tému prezentoval s pomocou - vedel odpovedať na pomocné otázky - s pomocou vedel analyzovať danú tému - s pomocou uviedol aplikáciu poznatkov na prax
dostatočný	- odklonil sa od témy - vedel rozprávať k danej téme len za pomoci doplňujúcich otázok - nepoužíval odbornú terminológiu - nevedel využiť ponúkané pomôcky - odpovedal nesamostatne, nekomplexne

- nebol schopný prakticky aplikovať poznatky na prax
- nedostatočný** - odklonil sa od témy, nepochopil tému
- nevedel rozprávať k danej téme
- nevedel používať poskytnuté pomôcky a prostriedky
- nevedel prezentovať danú tému
- nereagoval ani na pomocné otázky

Učebná osnova

Ekonomika

1. ročník – 30 konzul. 0,75 h

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1.Národné hospodárstvo 4 h Národné hospodárstvo	Štruktúra národného hospodárstva Hospodársky cyklus	Vysvetliť podstatu národného hospodárstva
Reprodukčný proces Inflácia Nezamestnanosť	Fázy reprodukčného procesu Druhy reprodukcie Fázy ekonomického cyklu Inflácia Miera inflácie Druhy inflácie Príčiny inflácie Nezamestnanosť Miera nezamestnanosti Druhy nezamestnanosti	Vysvetliť jednotlivé fázy procesu Vedieť vysvetliť infláciu, príčiny a mieru inflácie Charakterizovať nezamestnanosť Porovnať nezamestnanosť v SR
2. Podnikateľská činnosť 6 h Podnikanie	Právne formy podľa živnosten. zákona Podnik jednotlivca a osvedčenie Osobné spoločnosť Obchodné spoločnosti Družstvá	Vysvetliť pojem podnik Uviesť spôsob založenia podniku Vedieť definovať druhy živností
3. Podniková činnosť 10 h Zásoby	Nákupná politika Obstarávanie zásob Normy zásob Skladovanie zásob	Vymenovať členenie zásob Vedieť spôsoby obstarávania zásob
Druhy skladov	Druhy skladov Doklady Inventarizácia majetku	Charakterizovať základnú funkciu skladov
Výrobná činnosť	Výrobok Výrobný program Výrobná kapacita	Uviesť druhy výrobných faktorov
Odbytová činnosť	Marketing, pojem, význam Marketingový mix - nástroje	Definovať pojem marketing Vysvetliť životný cyklus

	Výrobok, životný cyklus Ceny, tvorba cien Distribúcia, distribučné kanály Výpočet cien výrobkov	výrobku Vedieť pomenovať marketingový mix Vysvetliť rozdiel medzi
4. Financovanie podniku 10 h Financovanie podniku	Financovanie podniku Finančné hospodárenie Finančné plánovanie Pohyb peňazí v podniku	Určiť možnosti financovania v podniku Určiť dôležitosť finančného plánovania

Učebná osnova Ekonomika

2. ročník – 30 konzultácií, t. j. 0,75 hodiny

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Podnikateľský zámer 30 h Podnikateľský zámer	Účel a funkcia podnik. zámeru Štruktúra podnikateľského zámeru Opis firmy Opis výrobku Analýza trhu Konkurencia Marketing Manažment Finančný plán	Zhmotniť tvorivé myslenie do súbornej práce Správne analyzovať firmu Popísať časový harmonogram realizácie Uviesť možnosti konkurencie Správne analyzovať trh Popísať organizačnú štruktúru Uviesť správnosť financií

Učebná osnova Ekonomika

3. ročník – 30 konzultácií, t. j. 0,75 hodiny

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Finančné inštitúcie 30 h Banková sústava Obchodné banky	Úlohy centrálnej banky Obchodné banky Bankové operácie Vkladové operácie Úverové operácie Bankové riziká	Poznať systém bankových operácií Ovládať aktívne a pasívne bankové operácie
Daňová sústava Štátny rozpočet	Príjmy štátneho rozpočtu Výdavky štátneho rozpočtu	Vedieť význam a prínos ŠR Ovládať zdroje jednotlivých daní

	Priame dane Nepriame dane	Posúdiť vplyv daní na ŠR
Poistovníctvo	Životné poistenie Neživotné poistenie	Popísať výhody a nevýhody poistenia

Názov predmetu	Účtovníctvo
Časový rozsah výučby	prvý – 10 konzultácií, t. j. 0,25 h druhý- 20 konzultácií, t. j. 0,50 h tretí - 30 konzultácií, t. j. 0,75 h
Ročník	Prvý, druhý, tretí
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovacia jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet účtovníctvo patrí k základným odborným predmetom. Spolu s ekonomikou tvorí základ, na ktorý nadväzujú ostatné povinné i voliteľné odborné predmety. Je základom ekonomického povedomia a rozvíja intelektuálne schopnosti a logické myslenie žiakov číselným zobrazením ekonomických javov.

Prispieva ku upevneniu etických vlastností žiaka, z hľadiska podpory zmyslu pre presnosť, pravidelnosť a zodpovednosť. Obsahuje základné teoretické a praktické poznatky, pojmy a vzťahy, ktoré si majú žiaci osvojiť.

Umožňuje získať vedomosti a schopnosti praktickej aplikácie pri vykonávaní účtovných prác v drobnom podnikaní a pri riešení úloh v procese získavania a spracovania ekonomických informácií v rámci účtovnej dokumentácie.

Poskytuje základnú orientáciu pre získavanie a spracovanie podkladov pre výpočty a kontrolu v rámci daňového systému. Pozostáva z najdôležitejších tematických celkov z predmetu, vyučovaných na stredných školách, prispôbených konkrétnemu študijnému zameraniu, pričom koncepcia zostáva zachovaná.

Samotný obsah učiva je potrebné priebežne aktualizovať v súlade s platnými všeobecnými právnymi predpismi (zákon o účtovníctve, daňové zákony, opatrenia Ministerstva financií SR ohľadom rámcovej účtovnej osnovy a postupov účtovania, účtovných závierok).

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu účtovníctvo je objasniť žiakom podstatu sústavy podvojného účtovníctva, funkciu účtovníctva pri podnikaní, metodiku a postupy účtovania, vysvetliť základné pojmy, čo je podstatou jednoduchého účtovníctva, naučiť ich viesť jednoduché účtovníctvo a oboznámiť ich s vedením podvojného účtovníctva.

Výstupnými špecifickými cieľmi sú základy podvojného účtovníctva, účtovanie rozličných účtovných prípadov v podnikateľských účtovných jednotkách, logické zdôvodnenie zvoleného postupu. Naučiť podstatu, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi jednotlivými zložkami účtovného informačného systému.

Dôraz klásť pri výučbe na problematiku účtovnej dokumentácie, účtovných záznamov, účtovných zápisov v účtovných knihách. Dôležitým cieľom je analýza finančnej situácie podniku na základe podkladov z bežného účtovníctva a účtovnej závierky.

Riešenie čiastkových a súvislých príkladov pomôže žiakom otestovať si platnosť teoretického učiva a súčasne získať zručnosti v oblasti vedenia účtovnej evidencie, výpočtov a tvorby podkladov pre ďalšie spracovanie účtovných informácií.

Pri výučbe predmetu je potrebné rešpektovať všetky didaktické zásady. Z vyučovacích metód sa odporúča uplatňovať aj aktivizujúce vyučovacie metódy, najmä však problémové a skupinové vyučovanie. Vedenie účtovníctva realizovať na personálnych počítačoch.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto **prierezové témy**:

Environmentálna výchova umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Základné ekonomické pojmy, Dokumentácia účtovných prípadov,

Osobnostný a sociálny rozvoj v základom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Zúčtovacie vzťahy, Majetok podniku,

Multikultúrna výchova sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Majetok podniku, Súvislý príklad, Jednoduché účtovníctvo,

Mediálna výchova ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku- Podvojný účtovníctvo, Jednoduché účtovníctvo,

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Súvislý príklad

Ochrana života a zdravia sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Súvislý príklad

Ľudské práva a ich dodržiavanie – Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat', právo na prácu, na spravodlivé a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia.

Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií

Vyučuje sa v tematickom celku – Dokumentácia účtovných prípadov, Zúčtovacie vzťahy

Národný program finančnej gramotnosti

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť.

Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zvážiť darčovstvo a filantropiu.

Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov.

Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika.

Vyučuje sa v tematickom celku – Majetok a zdroje krytia majetku, Finančné účty, Dlhodobý majetok, Náklady, výnosy, hospodársky výsledok

HODNOTENIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

STUPEŇ KRITÉRIÁ

výborný

- žiak porozumel danej téme
- žiak zvládol učivo v plnom rozsahu
- používal odbornú terminológiu
- odborne diskutoval k danej téme
- ústny prejav mal plynulý, bolo mu rozumieť
- spolupracoval pri riešení problémov
- vyjadroval sa celými vetami , aplikoval učivo na prax

chváľitebný

- žiak porozumel téme
- žiak zvládol učivo s drobnými nedostatkami
- používal odbornú terminológiu
- odborne diskutoval k danej téme
- ústny prejav bol plynulý, bolo mu rozumieť
- vyjadroval sa celými vetami, niekedy ťažšie hľadal slová

dobrý

- žiak porozumel danej téme
- žiak zvládol učivo s menšími nedostatkami
- málo používal odbornú terminológiu
- jeho ústny prejav bol málo presvedčivý
- vyskytli sa chyby v skladbe viet, prejav nebol plynulý
- nie vždy mu bolo dobre rozumieť
- málo sa zapájal do diskusií
- vedel aplikovať na prax na základe pomocných otázok

dostatočný

- žiak sa odklonil od témy
- žiak zvládol učivo s veľkými nedostatkami
- nepoužíval odbornú terminológiu
- mal slabú slovnú zásobu
- nevyjadroval sa celými vetami
- nezapájal sa do diskusií
- ústny prejav nebol presvedčivý
- nevedel použiť učebné pomôcky
- nebol schopný prakticky aplikovať poznatky

nedostatočný

- žiak sa odklonil od témy
- žiak nezvládol predpísané učivo
- nevedel reagovať ani na pomocné otázky
- nepoužíval odbornú terminológiu
- neodpovedal celými vetami
- nevedel použiť učebné pomôcky

Učebná osnova Účtovníctvo

1. ročník – 10 konzultácií, t. j. 0,25 hodiny

PvRS špz

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Základné pojmy a vzťahy 1 h Základné pojmy	Základné pojmy Ekonomické informácie	Pochopiť základné pojmy
2. Postavenie, funkcie, základná štruktúra účtovníctva 1 h Vznik účtovníctva	Vznik účtovníctva Funkcie účtovníctva Rozvoj účtovníctva	Vysvetliť význam a úlohy účtovníctva
3. Dokumentácia účtovných prípadov 1 h Účtovné doklady	Funkcie účtovných dokladov Náležitosti účtovných dokladov Spracovanie účtovných dokladov	Uviesť formy spracovávania účtovných dokladov
Hlavná kniha	Časové zápisy Syntetická a analytická evidencia	Vedieť zásady evidovania účt. zápisov
4. Majetok a jeho zdroje 2 h Formy a zloženie majetku	Dlhodobý majetok Krátkodobý majetok Aktíva a pasíva Kolobeh majetku	Charakterizovať majetok a jeho zdroje Vysvetliť základné pojmy
5. Jednoduché účtovníctvo 5 h Jednoduché účtovníctvo	Podstata jednoduchého účtovníctva	Posúdiť význam jednoduchého účtovníctva
Peňažný denník	Obsah peňažného denníka Zápis do peňažného denníka	Opísať spôsob evidencie v peňažnom denníku
Výpočet miezd	Výpočet miezd	Vedieť vypočítať mzdu

Učebná osnova Účtovníctvo

2. ročník – 20 konzultácií, t. j. 0,50 hodiny

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Súvislý príklad z jednoduchého účtovníctva 20 h Súvislý príklad	Príprava a triedenie podkladov Evidencia pokladničných dokladov Evidencia záväzkov	Vedieť samostatne spracovať súvislý príklad Vysvetliť spôsob evidencie

	Evidencia pohľadávok Evidencia výpisov z účtov Výpočet miezd Výpočet dane z príjmu Evidencia DPH Účtovná závierka Tlač a archivácia dokladov	záväzkov a pohľadávok Opísať spôsob výpočtu miezd Vedieť uskutočniť kontrolu dokladov a evidencie Vyhotoviť doklady k účtovnej závierke
--	--	--

Učebná osnova Účtovníctvo

3. ročník – 30 konzultácií, t. j. 0,75 hodiny

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Podvojný účtovníctvo - príklad 4 h Súvaha	Súvaha, obsah a forma Druhy súvah	Vedieť správne zaradiť majetok
Praktický príklad	Zadanie príkladu Vznik účtov Obraty a zostatky na účtoch Účtovanie nákladov a výnosov Zisťovanie hospodárskeho výsledku	Vedieť otvoriť hlavnú knihu Ovládať zaúčtovať jednotlivé účtovné operácie Zistiť hospodársky výsledok Zaevidovať do počítača
2. Finančné účty 3 h Finančné účty	Peňažné prostriedky v hotovosti Peňažné prostriedky na účte Finančné výpomoci	Vedieť používať účtovnú osnovu Poznať čísla a položky na účtoch
3. Zúčtovacie vzťahy 4 h Zúčtovacie vzťahy	Zúčtovacie vzťahy Zmenky na inkaso, úhradu	Pochopiť zúčtovacie vzťahy Pochopiť význam zmeniek
Mzdy	Výpočet miezd Zdravotné poistenie Sociálne poistenie Priame a nepriame dane	Vedieť vypočítať mzdy a s tým súvisiace odvody
4. Zásoby 6 h Zásoby	Charakteristika zásob Obstarávanie zásob Oceňovanie zásob Skladovanie zásob Materiál a tovar na ceste Inventarizácia zásob	Definovať zásoby Vysvetliť spôsoby obstarávania zásob Pochopiť spôsob skladovania zásob Vyčísliť inventarizačné rozdiely
5. Kapitálové účty 2 h		

Základné imanie	Základné imanie Ostatné kapitálové účty Sociálny fond Ostatné fondy	Oboznámiť sa tvorbou základného imania, vlastnými zdrojmi krytia
6. Náklady, výnosy, hospodársky výsledok 4 h		
Náklady	Náklady, pojem Osobné náklady Finančné náklady Mimoriadne náklady	Charakterizovať náklady Poznať jednotlivé druhy nákladov
Výnosy	Výnosy, pojem Prevádzkové výnosy Finančné výnosy Mimoriadne výnosy	Charakterizovať výnosy Pochopiť členenie výnosov
Hospodársky výsledok	Hospodársky výsledok Výpočet hospodárskeho výsledku Rozdelenie hospodárskeho výsledku	Ovládať výpočet hospodárskeho výsledku
7. Vnútroorganizačné účtovníctvo 1 h		
Vnútroorganizačné účtovníctvo	Evidencia nákladov stredísk Evidencia výnosov stredísk Zisťovanie hospodárskeho výsledku	Pochopiť evidenciu nákladov a výnosov stredísk
8. Súvislý príklad 6 h		
Súvislý príklad	Pokladničné doklady Výpisy z účtov Pohľadávky Závazky Mzdy Skladové karty Majetok podniku Hospodársky výsledok Účtovná závierka	Pochopiť podstatu účtovania Zaevidovať správne jednotlivé druhy dokladov Vypočítat' mzdy a odvody Uskutočniť evidenciu majetku Zistiť hospodársky výsledok

Názov predmetu	Marketing
Časový rozsah výučby	Prvý – 20 konzultácií, t. j. 0,50 h Druhý- 20 konzultácií, t.j.0,50 h Tretí – 20 konzultácií, t.j. 0,50 h
Ročník	Prvý, druhý, tretí
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovacia jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovacia predmet marketing poskytuje žiakom základné poznatky o správaní sa podnikateľskej firmy v trhovom hospodárstve. Úspešná činnosť firiem sa dnes zakladá na princípoch marketingu. Marketing je podnikateľská filozofia, ktorá predvída reakcie trhu a pramení z vývoja potrieb a požiadaviek trhu. Marketing je odpoveď na to, aké výrobky by firma mala vyrábať v závislosti od potrieb trhu, ako výrobky propagovať, pomáha určiť distribučné kanály od výrobcu k spotrebiteľovi, sformovať predajnú sieť, stanoviť cenu výrobkov tak, aby firma dosiahla zisk, a tým zabezpečiť úspech firmy.

Súčasná moderná epocha bez ohľadu na postavenie človeka, či už v pracovnej hierarchii alebo hierarchii človeka - spotrebiteľa vyžaduje základné požiadavky o tom, ako funguje trh, ako myslí spotrebiteľ, ako fungujú ceny, akú úlohu zohráva reklama ... Jednoducho každý účastník trhu potrebuje mať široké poznatky a vedomosti, pretože všade sa nájde niekto, kto by nám chcel niečo predat' alebo môžeme využiť príležitosť predat' seba samého, pretože mnohí zo žiakov sa dostanú do rôznych profesií, kde poznatky z marketingu určite využijú.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu marketing v študijnom odbore je objasniť žiakom dôležitosť marketingu v podmienkach trhovej ekonomiky. Správne pochopenie filozofie marketingu predpokladá úspešnosť v konkurenčných podmienkach, ktoré sú stále tvrdšie. Predmet je zameraný na získanie vedomostí o trhu ako mieste podnikania, na poznanie špecifik trhu a možností vstupu doň. Žiaci získajú vedomosti o marketingovom prostredí, o nákupnom správaní spotrebiteľa a možnostiach vhodnej stimulácie správania sa spotrebiteľa na trhu tak, aby bolo v súlade so záujmami podnikania. Predmet rozvíja podnikateľské myslenie žiakov.

Obsah učiva sleduje rozvoj myslenia žiakov v celom priereze trhu a ďalších subjektov, ktoré na ňom pôsobia. Tento predmet má byť výzvou pre žiakov na podnikateľskú orientáciu a tvorbu filozofie v podnikaní. Žiaci sa naučia vyhľadávať príležitosti na trhu vzhľadom na možnosti podniku, orientovať sa v základných marketingových kategóriách, dokážu využívať získané poznatky v rozhodovacích procesoch a vedia zostaviť jednoduchý marketingový plán. Pri vyučovaní tohto predmetu sa žiaci vedú k využívaniu teoretických poznatkov z ostatných odborných predmetov pri rešpektovaní zásady primeranosti a spojenia teórie s praxou. Vhodné je tiež využívanie prostriedkov informačno-komunikačných technológií.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto prierezové témy:

Environmentálna výchova (ENV) umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Úvod do marketingu, Informačný systém

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) v základom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Analýza trhu, Marketingová komunikácia

Multikultúrna výchova (MKV) sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Marketingové nástroje, Marketingová komunikácia

Mediálna výchova (MEV) ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku- Marketingový plán, Marketingová komunikácia

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ) rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Marketingový plán, Podujatia organizované v CR

Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Marketingový plán, Podujatia organizované v CR

Ľudské práva a ich dodržiavanie (ĽUP) Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat', právo na prácu, na spravodlivé a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia.

Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií

Vyučuje sa v tematickom celku – Analýza trhu, Marketingová komunikácia

. Národný program finančnej gramotnosti (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť.

Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zväžiť darcovstvo a filantropiu.

Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika. Vyučuje sa v tematickom celku – Marketingové nástroje, Marketingová komunikácia

Hodnotenie vzdelávacích výstupov

Stupeň

hodnotenia   Kritériá hodnotenia

- výborný**
- porozumel téme
  - vedel samostatne rozprávať k danej téme
  - správne používal odbornú terminológiu
  - s istotou vysvetlil vzťahy medzi zadanými pojmami
  - odborne diskutoval k danej téme
  - využíval pomôcky a poskytnuté prostriedky pri odpovediach
  - prezentoval zadanú tému samostatne, komplexne, správne, vecne
  - bol schopný predniesť vlastné riešenie
  - výborne aplikoval poznatky na prax
- chválitebný**
- porozumel téme
  - vedel samostatne rozprávať k danej téme
  - používal vhodnú odbornú terminológiu s malou pomocou
  - pri odpovedi využíval poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - danú tému prezentoval samostatne, komplexne a správne
  - vedel analyzovať danú tému
  - aplikoval poznatky na prax
- dobrý**
- porozumel téme
  - vedel rozprávať k danej téme s malými nedostatkami
  - používal s pomocou pri odpovedi poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - danú tému prezentoval s pomocou
  - vedel odpovedať na pomocné otázky
  - s pomocou vedel analyzovať danú tému
  - s pomocou uviedol aplikáciu poznatkov na prax
- dostatočný**
- odklonil sa od témy
  - vedel rozprávať k danej téme len za pomoci doplňujúcich otázok
  - nepoužíval odbornú terminológiu
  - nevedel využiť ponúkané pomôcky
  - odpovedal nesamostatne, nekomplexne
  - nebol schopný prakticky aplikovať poznatky na prax
- nedostatočný**
- odklonil sa od témy, nepochopil tému
  - nevedel rozprávať k danej téme
  - nevedel používať poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - nevedel prezentovať danú tému
  - nereagoval ani na pomocné otázky

Učebná osnova Marketing

1. ročník – 20 konzultácií, t. j. 0,50 h

PvRS špz

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Podstata marketingu 3 h Podstata marketingu	História, vývoj marketingu Typy marketingu Marketingové myslenie	Definovať marketing, trh Vedieť pochopiť význam marketingu
2. Analýza trhu 2 h Analýza trhu	Podstata, pojem druhy trhu Segmentácia trhu Silné a slabé stránky Analýza	Popísať analýzu trhu Vysvetliť dôležitosť segmentácie Vysvetliť dôležitosť prieskumu trhu
3. Marketingové nástroje 4 h Marketingové riadenie	Marketingové riadenie Marketingová filozofia Produkt Miesto Propagácia Cena	Charakterizovať marketingovú filozofiu Popísať zložky marketingového mixu Určiť výpočet cien
4. Marketingový informačný systém 1 h Marketingový inf. systém	Market.inf. systém	Ovládať markt.inf. systém
5. Marketingový plán 9 h Marketingový plán	Marketingový plán Časová postupnosť Organizačné zabezpečenie	Ovládať časti marketingového plánu Vedieť zostaviť plán
6. Medzinárodný marketing 1 h Medzinárodný marketing	Medzinárodný marketing	Vyvíjať spoluprácu

Učebná osnova

Marketing

2.ročník – 20 konzultácií, t.j. 0,50 h

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Reklama 14 h Reklama	Komunikačný mix Reklama Druhy reklamy Reklamné agentúry	Určiť prostriedky reklamy Správne načasovať reklamu Určiť výhody a nevýhody reklamy
2. Podpora predaja 6 h Podpora predaja	Ciele podpory predaja Nástroje podpory predaja Zásady organizovania akcií	Pochopiť význam podpory predaja Popísať marketing. Prostredie

Publica relations	Public relations Hlavné prostriedky	Určiť hlavné prostriedky podpory predaja

**Učebná osnova
Marketing**

3.ročník – 20 konzultácií, t.j. 0,50 h

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Osobný predaj, priamy marketing 10 h Osobný predaj	Osobný predaj Cieľové skupiny Výber obchodného personálu	Analyzovať trh Definovať cieľové skupiny Rozbor silných stránok
2. Podujatia organizované 7 h Podujatia	Zážitkový marketing Atraktivita Segmentácia účastníkov	Definovať zážitkový marketing Určiť vhodnú atraktivitu
Ciele podujatia	Ciele podujatia Plán podujatia Organizačné zabezpečenie Spätná väzba podujatia	Vedieť naplánovať podujatie, Stanoviť plán podujatia Pripraviť dotazník na vyhodnotenie podujatia
3. Produkt organizovaného podujatia 3 h Produkt podujatia	Štruktúra produktu Účastníci produktu Financovanie produktu	Sústrediť sa na propagáciu Vedieť naplánovať podujatie,

Názov predmetu	Manažment
Časový rozsah výučby	Druhý – 10 konzultácií, t.j. 0.25 hodiny Tretí – 10 konzultácií, t. j. 0,25 hodiny
Ročník	Druhý, tretí
Kód a názov študijného odboru	6403 L Podnikanie v remeslách a službách
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk i

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet manažment patrí medzi povinné odborné predmety. Jeho cieľom je vysvetliť obsah pojmov a vzťahov v oblasti manažmentu, osvojiť si základné funkcie manažmentu podniku vrátane vytvárania organizačných štruktúr, plánovania, financovania, sprostredkovať reálny a praktický pohľad na proces riadenia.

Žiaci sa pripravujú na úlohu manažéra získaním vedomostí a zručností pri tvorbe realizácii koncepcie rozvoja v cieľovom mieste, osvoja si poznatky o kvalite služieb, o meraní kvality a o jej zavedení do praxe. Predmet vytvára predpoklady pre úspešné zapojenie sa absolventov do praxe, ako aj základy pre štúdium manažmentu na vysokej škole.

Odborný predmet je medzipredmetovo previazaný s odbornými vyučovacími predmetmi marketing, ekonomika.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť.

Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru.

Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru. Využívať sa budú odborné časopisy: Trend. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie tvorivo riešiť problémy a podnikateľské spôsobilosti.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

CIELE PREDMETU

Ciele vyučovacieho predmetu vychádzajú z obsahu učiva a majú sa dosiahnuť pri vyučovaní. Všeobecný výstupným cieľom je

- schopnosť pohotovo reagovať na meniace sa podmienky v spoločnosti, uplatňovať princíp celoživotného vzdelávania ako jedného zo základných predpokladov úspešného zapojenia sa do praxe,
- schopnosť komunikovať, uplatňovať zásadu vzájomnej spolupráce a konsenzu,
- schopnosť orientovať sa v informáciách, rozumieť im a vedieť ich využívať v praxi,
- schopnosť racionálneho riešenia problémových situácií,
- schopnosť rozhodovať v očakávaných i nepredvídaných situáciách a niesť zodpovednosť za svoje rozhodnutie i konanie,
- schopnosť spájať teoretické vedomosti s požiadavkami praxe.

Výstupným špecifickým cieľom je

- oboznámiť sa z vývojom manažmentu, jeho funkciami a úlohami

- osvojiť si a porozumieť ekonomickým pojmom, kategóriám a vzťahom medzi nimi v oblasti manažmentu, pochopiť podstatu a význam manažmentu pre úspešné fungovanie podniku v podmienkach trhového hospodárstva v rámci národnej ekonomiky i medzinárodných vzťahov
- získať poznatky o koncepcii rozvoja v cieľovom mieste a kvalite služieb v cestovnom ruchu, dokázať vytvoriť podnikateľský zámer
- vedieť používať jednotlivé štýly riadenia ľudí a motivačné metódy pri vedení ľudí
- pochopiť manažment ako nepretržitý proces, v ktorom sa prelínajú jeho jednotlivé funkcie
- formovať pracovné návyky a kladné charakterové vlastnosti žiakov.

Žiaci sa oboznámia s históriou manažmentu pochopia podstatu štyroch základných funkcií (plánovania, organizovania, vedenia, kontroly). Pochopia podstatu motiváciu zamestnancov nadobudnú vedomosti s osvojenia taktiky a stratégie. Do obsahu učiva je zahrnuté aj manažérstvo kvality a meranie kvality

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto prierezové témy:

Environmentálna výchova (ENV) umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Úvod do manažmentu,

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) v základom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Vedenie

Multikultúrna výchova (MKV) sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Plánovanie

Mediálna výchova (MEV) ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku- Plánovanie, Organizovanie, Vedenie

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ) rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Organizovanie, Kontrola

Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Vedenie

Ľudské práva a ich dodržiavanie (ĽUP) Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat', právo na prácu, na spravodlivé a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia.

Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií. Vyučuje sa v tematickom celku – Úvod do manažmentu

Národný program finančnej gramotnosti (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť.

Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zväžiť darcovstvo a filantropiu.

Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika.

Vyučuje sa v tematickom celku – Úvod do manažmentu, Organizovanie, Kontrola

HODNOTENIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

Stupeň

hodnotenia

Kritériá hodnotenia

výborný	<ul style="list-style-type: none"> - porozumel téme - vedel samostatne rozpráva k danej téme - správne používal odbornú terminológiu - s istotou vysvetlil vzťahy medzi zadanými pojmami - odborne diskutoval k danej téme - využíval pomôcky a poskytnuté prostriedky pri odpovediach - prezentoval zadanú tému samostatne, komplexne, správne, vecne - bol schopný predniesť vlastné riešenie - výborne aplikoval poznatky na prax
chválitebný	<ul style="list-style-type: none"> - porozumel téme - vedel samostatne rozprávať k danej téme - používal vhodnú odbornú terminológiu s malou pomocou - pri odpovedi využíval poskytnuté pomôcky a prostriedky - danú tému prezentoval samostatne, komplexne a správne - vedel analyzovať danú tému - aplikoval poznatky na prax
dobrý	<ul style="list-style-type: none"> - porozumel téme - vedel rozprávať k danej téme s malými nedostatkami - používal s pomocou pri odpovedi poskytnuté pomôcky a prostriedky - danú tému prezentoval s pomocou - vedel odpovedať na pomocné otázky - s pomocou vedel analyzovať danú tému
dostatočný	<ul style="list-style-type: none"> - s pomocou uviedol aplikáciu poznatkov na prax - odklonil sa od témy

- vedel rozprávať k danej téme len za pomoci doplňujúcich otázok
  - nepoužíval odbornú terminológiu
  - nevedel využiť ponúkané pomôcky
  - odpovedal nesamostatne, nekomplexne
  - nebol schopný prakticky aplikovať poznatky na prax
- nedostatočný**
- odklonil sa od témy, nepochopil tému
  - nevedel rozprávať k danej téme
  - nevedel používať poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - nevedel prezentovať danú tému
  - nereagoval ani na pomocné otázky

Učebná osnova Manažment

2. ročník – 10 konzultácií, 0,25 hodiny

PvRS- spz

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Podstata manažmentu 3 h Ciele manažmentu	Ciele manažmentu Vývoj a teórie Manažérske funkcie	Definovať pojem manažment Popísať vývoj manažmentu
2. Plánovanie 2 h Plánovanie	Plánovanie Druhy plánov	Vysvetliť podstatu plánovania
3. Organizovanie 2 h Organizovanie	Organizovanie Organizačné štruktúry	Popísať organizačné štruktúry
4. Vedenie 2 h Vedenie	Osobnosť manažéra Štýly vedenia ľudí	Popísať podstatu vedenia ľudí v zamestnaní
5. Kontrola 1 h Kontrola	Podstata a význam kontroly	Charakterizovať kontrolu

Učebná osnova Manažment

3. ročník – 10 konzultácií, 0,25 hodiny

PaRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Rozhodovanie 2 h Podstata rozhodovania	Druhy rozhodovacieho procesu Fázy rozhodovacieho procesu Metódy rozhodovania Informácie	Pochopiť podstatu rozhodovania Uviesť fázy rozhodovania Popísať metódy rozhodovania Uviesť podstatu informácie
2. Manažment ľudských zdrojov 2 h Manažment ľudských zdrojov	Manažment ľudských zdrojov Vyhľadávanie zamestnancov Analýza pracovného miesta	Osvojiť si metódy vyhľadávania zamestnancov Pochopiť nutnosť kvalifikácie

	Kvalifikácia zamestnancov	
3. Motivácia 1 h Motivácia	Potreby, stimuly, motívy Finančná a morálna motivácia	Osvojiť si pojmy potrieb a motivácie
4. Stratégia a taktika v manažmente 2 h Stratégia	Stratégia Skúmanie prostredia SWOT analýza	Vedieť popísať stratégiu a taktiku Pochopiť SWOT analýzu
5. Manažérstvo kvality 1 h Služby	Kvalita služieb Štruktúra služieb	Definovať službu a kvalitu Vedieť štruktúru služieb
6. Meranie kvality 1 h Znaky kvality	Znaky kvality Metódy merania kvality služieb	Uviesť znaky kvality
7. Tvorba systému kvality 1 h Systém kvality	Systém kvality Zodpovednosť za kvalitu	Charakterizovať systém kvality

Názov predmetu	Podnikanie
Časový rozsah výučby	prvý - 10 konzultácií, t. j. 0,25 h druhý- 10 konzultácií, t. j. 0,25 h tretí - 20 konzultácií, t. j. 0,50 h
Ročník	prvý, druhý, tretí
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovaci jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Odborný predmet podnikanie vytvára základné predpoklady pre uplatnenie žiakov v podnikateľskej sfére a rozvíja ich intelektuálne schopnosti, schopnosť rozhodovať sa v praktických situáciách trhovej ekonomiky. V priebehu štúdia sa žiaci oboznámia s podstatou a cieľmi podnikateľskej činnosti, podnikom a jeho charakteristikou, organizačno-právnymi formami podnikania, obchodno-záväzkovými vzťahmi, marketingom, financovaním podnikových subjektov, zdravotným, dôchodkovým a nemocenským poistením, sociálnym zabezpečením v nezamestnanosti, ako aj personálnym manažmentom.

Cieľom vyučovacieho predmetu je obohatiť žiakov nielen o teoretické vedomosti, ale aj podporovať logické myslenie a schopnosť samostatne pracovať, získavať praktické zručnosti v oblasti podnikania vypracovaním podnikateľského plánu..

Súčasťou učiva je aj problematika podnikateľskej etiky a informácie o podpore podnikania.

Vyučujúci dôsledne uplatňuje medzipredmetové vzťahy s odbornými vyučovacimi predmetmi, ako sú: ekonomika, účtovníctvo, marketing, manažment, právo pre podnikateľov, podnikateľská komunikácia, administratíva a korešpondencia, podnikateľské zručnosti, administratívne cvičenia, tvorba projektov, aplikované účtovníctvo.

Učivo tohto predmetu je vybrané a systematizované s ohľadom na to, že žiaci tohto štúdia sú vyučení a majú už určité základné ekonomické vedomosti.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania predmetu podnikanie majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľa zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci odboru. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, preferujeme prácu s učebnicami a počítačom. Odporúčajú sa rôzne odborné časopisy, internet, moderné informačné a komunikačné technológie a iné metodické premene. K významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese patria podľa možností aj besedy s odborníkmi, podpora žiakov v účasti na odborných súčastiach.

Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude prebiehať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Výučba bude prebiehať v bežnej triede.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu podnikanie v študijnom odbore 6403 L podnikanie v remeslách a službách je poskytnúť žiakom teoretické a praktické vedomosti, ktoré sú potrebné pre uplatnenie žiakov v podnikateľskej sfére .

Žiaci sa oboznámia s podstatou podnikateľskej činnosti, podnikom a jeho charakteristikou, elimináciou podnikateľského rizika. Naučia sa získavať a správne využívať informácie o financiách, daniach, investičnej činnosti, podnikateľskom pláne, podnikateľskej etike a podpore podnikania.

Osvojenie danej problematiky umožní žiakom využiť odborné a osobnostné predpoklady pre úspešné budovanie profesijnej kariéry.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto prierezové témy:

Environmentálna výchova (ENV) umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Podnikateľská etika a diplomacia

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) v základom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Podnikateľská etika a diplomacia, Realizácia podnikateľského plánu.

Multikultúrna výchova (MKV) sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Podnikateľská etika a diplomacia, Podnikateľské riziká a spôsoby ich znižovania.

Mediálna výchova (MEV) ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku- Podpora podnikania,

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ) rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Realizácia podnikateľského plánu,

Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Podstata podnikateľskej činnosti a ciele. Daňová sústava.

Ľudské práva a ich dodržiavanie (ĽUP) Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat', právo na prácu, na spravodlivé

a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia.

Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií

Vyučuje sa v tematickom celku – Podnikateľská etika a diplomacia.

Národný program finančnej gramotnosti (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť.

Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zväžiť darcovstvo a filantropiu.

Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika.

Vyučuje sa v tematickom celku – Financovanie podnikateľskej činnosti, Investičná činnosť podniku, Daňová sústava.

HODNOTENIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

Stupeň

hodnotenia   Kritériá hodnotenia

výborný	<ul style="list-style-type: none"> - porozumel téme - vedel samostatne rozpráva k danej téme - správne používal odbornú terminológiu - s istotou vysvetlil vzťahy medzi zadanými pojmami - odborne diskutoval k danej téme - využíval pomôcky a poskytnuté prostriedky pri odpovediach - prezentoval zadanú tému samostatne, komplexne, správne, vecne - bol schopný predniesť vlastné riešenie - výborne aplikoval poznatky na prax
chválitebný	<ul style="list-style-type: none"> - porozumel téme - vedel samostatne rozprávať k danej téme - používal vhodnú odbornú terminológiu s malou pomocou - pri odpovedi využíval poskytnuté pomôcky a prostriedky - danú tému prezentoval samostatne, komplexne a správne - vedel analyzovať danú tému - aplikoval poznatky na prax
dobrý	<ul style="list-style-type: none"> - porozumel téme - vedel rozprávať k danej téme s malými nedostatkami

- používal s pomocou pri odpovedi poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - danú tému prezentoval s pomocou
  - vedel odpovedať na pomocné otázky
  - s pomocou vedel analyzovať danú tému
  - s pomocou uviedol aplikáciu poznatkov na prax
- dostatočný**
- odklonil sa od témy
  - vedel rozprávať k danej téme len za pomoci doplňujúcich otázok
  - nepoužíval odbornú terminológiu
  - nevedel využiť ponúkané pomôcky
  - odpovedal nesamostatne, nekomplexne
  - nebol schopný prakticky aplikovať poznatky na prax
- nedostatočný**
- odklonil sa od témy, nepochopil tému
  - nevedel rozprávať k danej téme
  - nevedel používať poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - nevedel prezentovať danú tému
  - nereagoval ani na pomocné otázky

Učebná osnova

Podnikanie

1. ročník – 10 konzultácií, t. j. 0,25 hodiny

PvRSšpz

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Podstata podnikateľskej činnosti a jej ciele 1 h Podnikateľská činnosť	Podnikateľská činnosť	Objasniť historické aspekty
2. Podnikateľské riziká a spôsoby ich znižovania 3 h Podnikateľské riziko	Druhy rizík Poistenie osôb Poistenie majetku Sociálne poistenie Zdravotné poistenie	Poznať druhy podnikateľských rizík Vysvetliť poisťovacie pojmy Charakterizovať sociálne a zdravotné poistenie
3. Podnik 1 h Podnik	Znaky podniku Životný cyklus podniku	Poznať znaky podniku
4. Druhy podnikov 2 h Podniky	Živnosť Obchodné spoločnosti Spoločnosť s ručením obmedzeným Akciová spoločnosť Komanditná spoločnosť Verejná obchodná spoločnosť Družstvo Štátny podnik	Členiť podniky podľa vlastníctva, právnej formy Porovnať výhody jednotlivých spoločností Porozumieť podmienkam podnikania
5. Financovanie podnikateľskej		

Financovanie 1 h	Financovanie Finančná politika podniku Zdroje financovania	Pochopiť ciele financovania Porozumieť podmienkam financovania
6. Investičná činnosť podniku Investície 1 h	Investovanie Finančné investovanie	Opísať hodnotenie efektívnosti Zistiť dobu návratnosti
7. Daňová sústava Daňová sústava 1 h	Dane, funkcie Priame dane Nepriame dane Miestne dane	Charakterizovať jednotlivé druhy daní Definovať dane

Učebná osnova Podnikanie

2. ročník – 10 konzultácií, t. j. 0,25 hodiny

PvRS

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Podnikateľský zámer 10 h Podnikateľský zámer	Účel a funkcia podnik. zámeru Štruktúra podnikateľského zámeru Opis firmy Opis výrobu Analýza trhu Konkurencia Marketing Manažment Finančný plán	Zhmotniť tvorivé myslenie do súbornej práce Správne analyzovať firmu Popísať časový harmonogram realizácie Uviesť možnosti konkurencie Správne analyzovať trh Popísať organizačnú štruktúru Uviesť správnosť financií
Učebná osnova Podnikanie 3.ročník 20 konzultácií, 0,50 h		
1. Predpoklady a podmienky na podnikateľ. činnosť 8 Podmienky podnikania Osobnosť podnikateľa	Podmienky podnikania Predpoklady podnikania Osobnosť podnikateľa	Uviesť podmienky podnikania Charakterizovať osobnosť

	Profil podnikateľa	podnikateľa
Európske normy	Európske normy podnikania	Ovládať európske normy
3. Podpora podnikania 4 h		
Podpora podnikania	Poradenské centrá Informačné centrá	Opísať inštitúcie podporujúce podnikanie
4. Podnikateľská etika 8 h		
Etika	Morálka a etika Etické hľadisko Metódy výučby etiky Prípadové štúdiu	Objasniť základné pojmy Poznať pravidlá a zásady

Názov predmetu	Právo pre podnikateľov
Časový rozsah výučby	Tretí -10 konzultácií, 0,25 hodiny
Ročník	tretí
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovaci jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu právna náuka oboznámiť žiakov so základnými pojmami súvisiacimi s podnikateľskou činnosťou, jednotlivými právnymi úkonmi a typmi právnych obchodných spoločností.

Odborný predmet právna náuka v študijnom odbore rozširuje a dopĺňa učivo ekonomiky o ďalšie poznatky z oblasti právnych vzťahov jednotlivých typov podnikania v rámci Slovenskej republiky. Jeho obsah je štruktúrovaný do tematických celkov (téma a podtémy). Predmet žiaka vedie k tomu, aby si rozšíril prehľad pojmov z oblasti práva a právnych vzťahov a celkovej problematiky organizácie podnikania. Jednotlivé tematické celky postupne nadväzujú na celú šírku problematiky právnych vzťahov, v úrovniach jednotlivých typov podnikania.

Úlohou predmetu je oboznámiť žiakov s organizáciou podnikania, jednotlivými typmi a formami spoločností v rámci SR, osvojiť si pojem živnosť a druhy živností, obchodný zákonník a obchodno-právne vzťahy. Nasledujúce učivo začlenené do tematického celku prevod vlastníctva a práva hospodárenia žiaka upevní v oblasti pojmov kúpna zmluva, reklamačné konanie, zmluva o prevode majetku, leasingová zmluva. Nadväzujúce učivo začlenené do tematického celku pracovného práva žiaka bližšie oboznámi so vznikom, zmenou i skončením pracovného pomeru. Pojmy súvisiace s témou v oblasti pracovného práva žiaka zorientujú v jednotlivých náležitostiach tejto problematiky.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania predmetu majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich samostatnosť, cieľavedomosť a zdravý úsudok. Žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má mať možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ má viesť žiaka k čo najlepším výkonom a správne ho motivovať, podporovať jeho aktivity všeobecne. Pri výučbe používame formu výkladu, riadeného rozhovoru, preferujeme prácu s učebnicami, doplnené o odborné časopisy a články.

Učivo predmetu začleňuje aj oblasť nových právnych noriem v oblasti obchodného, živnostenského, rodinného a pracovného práva. Žiak si na jednotlivých príkladoch osvojí špecifiká jednotlivých typov obchodného a pracovného práva. Učiteľ vedie žiaka problematikou právnych vzťahov postupne od typov spoločností až po oblasť pracovného práva zamestnanca. Žiak by mal byť vedený k uvedomenému chápaniu právnych vzťahov i právnej politiky.

Predmet je medzipredmetovo previazaný s predmetmi ekonomika, účtovníctvo, občianska náuka, administratíva a korešpondencia..

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu právna náuka v študijnom odbore je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, poznatkov a informácií z oblasti práva, právnych vzťahov podnikania, živnostenského zákona obchodného zákonníka. Žiaci nadobudnú vedomosti z okruhu práv hospodárenia, prevodu vlastníctva, pracovného práva, platobných, úverových a vkladových vzťahov. Nadväzujúce učivo z oblasti ochrany spotrebiteľa poskytne žiakom ucelený obraz podmienok a pravidiel predaja a ochrany spotrebiteľa.

Záverečné hodiny predmetu obsahujú špecifické učivo zahrňujúce nové právne normy v oblasti obchodného a pracovného práva.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto **prierezové témy**:

Environmentálna výchova (ENV) umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia.

Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Základné pojmy teórie práva, Ústavné právo

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) v základoch vzdelávania kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Občianske právo

Multikultúrna výchova (MKV) sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Obchodné právo, Pracovné právo

Mediálna výchova (MEV) ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku- Pracovné právo, Ústavné právo, Obchodné právo, **Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ)** rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Občianske právo, Obchodné právo, Rodinné právo, **Ochrana života a zdravia (OŽZ)** sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Občianske právo, Pracovné právo

Ľudské práva a ich dodržiavanie ĽUP Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat', právo na prácu, na spravodlivé a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia. Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií

Vyučuje sa v tematickom celku – Ústavné právo, Pracovné právo,

Občianske právo, Rodinné právo.

Národný program finančnej gramotnosti (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť.

Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zväžiť darcovstvo a filantropiu.

Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika.

Vyučuje sa v tematickom celku – Základné pojmy teórie práva,
Občianske právo, Obchodné právo, Rodinné právo

HODNOTENIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

Stupeň hodnotenia   Kritériá hodnotenia

- výborný**   - porozumel téme
- vedel samostatne rozprávať k danej téme
  - správne používal odbornú terminológiu
  - s istotou vysvetlil vzťahy medzi zadanými pojmami
  - odborne diskutoval k danej téme
  - využíval pomôcky a poskytnuté prostriedky pri odpovediach
  - prezentoval zadanú tému samostatne, komplexne, správne, vecne
  - bol schopný predniesť vlastné riešenie
  - výborne aplikoval poznatky na prax
- chváľitebný**   - porozumel téme
- vedel samostatne rozprávať k danej téme
  - používal vhodnú odbornú terminológiu s malou pomocou
  - pri odpovedi využíval poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - danú tému prezentoval samostatne, komplexne a správne
  - vedel analyzovať danú tému
  - aplikoval poznatky na prax
- dobrý**   - porozumel téme
- vedel rozprávať k danej téme s malými nedostatkami
  - používal s pomocou pri odpovedi poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - danú tému prezentoval s pomocou
  - vedel odpovedať na pomocné otázky
  - s pomocou vedel analyzovať danú tému
  - s pomocou uviedol aplikáciu poznatkov na prax
- dostatočný**   - odklonil sa od témy
- vedel rozprávať k danej téme len za pomoci doplňujúcich otázok
  - nepoužíval odbornú terminológiu
  - nevedel využiť ponúkané pomôcky
  - odpovedal nesamostatne, nekomplexne
  - nebol schopný prakticky aplikovať poznatky na prax
- nedostatočný** - odklonil sa od témy, nepochopil tému
- nevedel rozprávať k danej téme
  - nevedel používať poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - nevedel prezentovať danú tému
  - nereagoval ani na pomocné otázky

Učebná osnova Právo pre podnikateľov

3. ročník – 10 konzultácií, 0,25 hodiny

PvRS-spz

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Základné pojmy teórie práva 1 h Pramene práva	Právny štát Pramene práva Funkcie práva Formy práva	Poznať základnú charakteristiku práva Vedieť základné funkcie práva Určiť právne vzťahy
2. Ústavné právo 1 h Ústava Slovenskej republiky	Ústava Slovenskej republiky História a štruktúra Ústavy SR Štátna moc Súdnictvo SR	Poznať základné princípy a ustanovenia Oboznámiť sa s históriou a štruktúrou Ústavy SR
3. Pracovné právo 2 h Zákonník práce	Zákonník práce Účastníci pracovných vzťahov Pracovný pomer	Oboznámiť sa s ustanoveniami Zákonníka práce
Pracovná zmluva	Náležitosti Pracovný čas Mzdové náležitosti Dovoľka na zotavenie Skončenie pracovného pomeru	Poznať náležitosti pracovnej zmluvy Ovládať svoje práva Vedieť uplatniť svoje práva
4. Občianske právo 1 h Predmet, pramene	Občiansky zákonník Zastúpenie Vlastnícke právo	Poznať svoje práva a povinnosti Informovať o možnostiach zastúpenia
Dedičské právo	Dedenie zo zákona Dedenie zo záveru	Poznať možnosti dedenia
Záväzkové právo	Zmluvy Zodpovednosť za vady	Poznať ustanovenia zmlúv
5. Obchodné právo 2 h Obchodný zákonník	Podnikateľská činnosť Podnikateľské subjekty Živnosti Koncesná listina	Ovládať základné formy podnikania Poznať náležitosti povolení
Zmluvy v obchodnom práve	Kúpna zmluva Zmluva o diele Mandátna zmluva Nájomná zmluva Poistná zmluva	Ovládať základné ustanovenia jednotlivých zmlúv Vedieť vyhotoviť zmluvu
6. Rodinné právo 1 h Manželstvo	Manželstvo, vznik Manželstvo, vzťahy v rodine Manželstvo, zánik	Oboznámiť sa s pojmami v rodinnom práve
Rodičovstvo	Rodičovstvo Vzťahy rodičov a detí	Vedieť o vzájomných vzťahoch Pomôcť pri náhradných

	Určenie otcovstva Náhradné rodinné vzťahy	rodinných vzťahoch
7. Trestné právo 1 h Trestné právo	Trestné právo hmotné Trestné právo procesné Trestný poriadok	Oboznámiť sa s ustanoveniami trestného poriadku, následkami trestných činov, druhy trestov
8. Európska únia 1 h Európska únia	Základné pojmy Symboly Európskej únie Výhody a nevýhody EÚ Euro - jednotná mena Európske fondy	Poznať symboly EU Vedieť porovnávať používanie jednotnej meny Poznať orgány a inštitúcie EU

Názov predmetu	Podnikateľské zručnosti
Časový rozsah výučby	Tretí 20 konzultácií, t. j. 0,50 h
Ročník	tretí
Kód a názov študijného odboru	6403 L podnikanie v remeslách a službách
Vyučovaci jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Odborný predmet praktickej prípravy Podnikateľské zručnosti poskytuje žiakom komplexné a súhrnné vedomosti a návyky z oblasti odborných ekonomických predmetov s osobitným dôrazom na ich využitie a uplatnenie v praktických úlohách. Vytvára predpoklady pre uplatnenie žiakov v podnikateľskej sfére a rozvíja ich intelektuálne schopnosti, schopnosť rozhodovať sa v praktických situáciách trhovej ekonomiky.

Jedným z výstupných cieľov vyučovacieho predmetu je schopnosť aplikovať získané teoretické vedomosti a zručnosti pri riešení situácií vyskytujúcich sa v podnikateľskej praxi v oblasti platobného styku, zásob, majetku, obchodnej činnosti a úloh, ktoré súvisia s uskutočnením účtovnej uzávierky a závierky. Učiteľ predkladá žiakom systém úloh formou príkladov, ekonomických hier, prípadových štúdií, diskusií a pod. Žiaci pracujú samostatne alebo v skupinách. Správnosť riešení hodnotí učiteľ, ako aj samotní žiaci. Pri riešení sa dôraz kladie na používanie originálnych dokladov z hospodárskej praxe (faktúry, dodacie listy, príjmové a výdavkové pokladničné doklady a pod.) Najväčšou výhodou tohto predmetu je systematické precvičovanie najčastejších hospodárskych operácií, podpora logického myslenia u žiakov a schopnosť samostatne pracovať.

Vyučujúci dôsledne uplatňuje medzipredmetové vzťahy s odbornými vyučovacimi predmetmi, ako sú: ekonomika, účtovníctvo, marketing, manažment, právo pre podnikateľov, podnikateľská komunikácia, administratíva a korešpondencia, administratívne cvičenia, tvorba projektov, aplikované účtovníctvo.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania predmetu podnikateľské zručnosti majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľa zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepšiemu výkonu, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci odboru. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude prebiehať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Vyučovaci predmet Podnikateľské zručnosti vychováva žiakov k podnikaniu modelovaním činnosti skutočnej firmy. Cieľom predmetu je pripraviť žiakov ku vstupu na trh práce s vedomosťami, ktoré im umožnia rýchlu samostatnú adaptáciu pre prácu v súkromnej firme, podnikanie v podmienkach trhovej ekonomiky. Žiaci sa naučia formulovať podnikateľský nápad, zostaviť podnikateľský plán, vykonávať činnosti súvisiace so založením firmy/ registrácia, tvorenie účtu, získavanie úveru, rozbehnutie činnosti /, vykonávať prevádzkové činnosti / nákup, skladovanie, predaj, reklamácie, vystavovanie faktúr, dodacích listov, objednávok, sledovanie termínov, vedenie účtovnej agendy, inventarizácia, platenie daní, osobná a mzdová agenda, obchodný styk s inými firmami, spracovanie cash flow, výsledovky, bilancie, výročné správy/, základným

marketingovým aktivitám, ako postupovať pri likvidácii firmy . Žiaci riešia situácie v jednotlivých oddeleniach.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu podnikateľské zručnosti je poskytnúť žiakom praktické vedomosti a zručnosti, ktoré sú potrebné pre uplatnenie žiakov v podnikateľskej sfére .

Osvojenie danej problematiky umožní žiakom využiť odborné a osobnostné predpoklady pre úspešné budovanie profesijnej kariéry.

Medzi výstupné všeobecné ciele predmetu patrí zvýšenie samostatnosti v práci žiakov, rozvoj schopnosti komunikácie, spolupráce, tímovosti, kreativity, podnikateľského myslenia, zodpovednosti za vlastnú prácu a prezentácie výsledkov vlastnej práce, rozvoj jazykových vedomostí prostredníctvom komunikácie, rozvoj schopností racionálne sa učiť, logicky myslieť, vzdelávať sa po celý život a orientovať sa v množstve informácií, vedieť ich vyhľadávať, triediť a pohotovo reagovať.

Výstupným špecifickým cieľom predmetu je upevniť, precvičiť, spojiť s praxou teoretické poznatky získané v predmetoch : ekonomika, účtovníctvo, aplikované účtovníctvo, administratíva a korešpondencia, administratívne cvičenia, podnikanie, podnikateľská komunikácia, tvorba projektov, právo pre podnikateľov, cudzie jazyky. Taktiež simulácia obchodných, administratívnych, personálnych, účtovných, marketingových a iných ekonomických operácií, s ktorými sa žiaci budú stretávať v reálnej praxi, ich nácvik, precvičovanie a spätná väzba.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Súčasťou učiva v predmete sú tieto prierezové témy:

Environmentálna výchova (ENV) umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok, ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Cieľom je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich vedú k ochrane životného prostredia. Téma má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie, učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí. Prispieva k osvojovaniu si základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote. Pri vyučovaní sa uprednostňujú metódy a formy práce akými sú problémová metóda, projektové vyučovanie, brainstorming, žiacky experiment, rozhovor, hra, modelové situácie, diskusie.

Vyučuje sa v tematickom celku: Trh výrobných činiteľov.

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) v základom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, na využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a svetu.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, kde zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Manažérske funkcie, Strategické ciele podniku, Podnikanie, podnikateľské riziká a spôsoby redukcie.

Multikultúrna výchova (MKV) sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. Úlohou je zabezpečiť takú klímu, kde sa budú cítiť všetci rovnoprávne, k odstraňovaniu nepriateľstva. Uvedené témy sa uskutočňujú prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, zamerané na jednotlivca, človeka v spoločnosti, uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku: Podnikateľská etika a diplomacia.

Mediálna výchova (MEV) ponúka poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov. Má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Umenia a kultúra, poukazuje na vnímanie špecifickej reči znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku- Manažérske funkcie, Marketingové nástroje.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ) rozvíja a zdokonaľuje zručnosti žiakov tak, aby vedeli komunikovať, aby vedeli svoje tvrdenia zdôvodniť, vytvoriť argumenty a aj ich použiť. Žiak sa má naučiť kriticky myslieť, aby vedel informácie v predmete vyselektovať a pracovať s nimi. Vedieť sa prezentovať prostredníctvom vlastnej práce, projektu, vedieť pracovať v skupine.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, k problémovému, hypotetického mysleniu, aby sa žiak snažil vyhľadávať problémy, ktoré treba riešiť, lebo len tak možno rásť a smerovať k pokroku. Rozvíjajú kompetencie žiaka pri písomnom i verbálnom prezentovaní svojej práce, pričom nútia používať informačné a komunikačné technológie.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Podstata a charakter dopytu a ponuky, Osobnosť a štýl práce podnikateľa, Podnikateľská etika a diplomacia, Druhy marketingu, marketingovej činnosti a etapy, Pojem , cieľ, význam cvičnej firmy, Organizačná štruktúra firmy.

Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa realizuje pobytom a pohybom v prírode, pripravuje jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Rozvíja vzťah k problematike ochrany zdravia a života, rozvíja morálne vlastnosti žiakov.

Má vzťah k vzdelávacej oblasti Pobyt a pohyb v prírode hlavne pri odborných exkurziách, výstavách, návštevách prezentácií.

Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom cvičení, samostatných prác a prezentácií, diskusií.

Vyučuje sa v tematickom celku Založenie firmy, Nástroje štátnej politiky, kategórie vyjadrujúce makroekonomické výsledky.

Ľudské práva a ich dodržiavanie (LUP) Dodržiavanie práv sa zabezpečí najmä tým, že nebude jednotlivca v právach obmedzovať. Ide o dodržiavanie Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Najmä občianske práva (právo na život, na nedotknuteľnosť jej osoby a súkromia, právo na osobnú slobodu, na súkromie, na vlastníctvo, na listové tajomstvo, na ochranu osobných údajov, na slobodu pohybu a pobytu, na slobodu prejavu, právo na informácie, na volebné právo, na zhromažďovacie právo. V oblasti hospodárskeho práva – právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat', právo na prácu, na spravodlivé a uspokojivé podmienky. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, právo na ochranu zdravia. V oblasti sociálnych práv – právo na primerané hmotné zabezpečenie, právo na ochranu zdravia.

Uvedené témy využívajú možnosť uvádzania skúseností zo života, na základe článkov, televíznych relácií

Vyučuje sa v tematickom celku – Činnosti jednotlivých oddelení.

Národný program finančnej gramotnosti (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Využívať banku finančnej gramotnosti a otvorenú finančnú gramotnosť.

Žiak má vedieť pochopenie otázky bohatstva a chudoby, osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, kontrolovať osobné prostriedky, určovanie ceny práce a jej hodnoty, vážiť si hodnotu ľudskej práce, zabezpečiť peniaze na uspokojovanie životných potrieb, opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Životné hodnoty a osvojenie s potrebami, riadenie rizika a poistenie, prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, využívanie rôznych spôsobov platenia, zvážiť darcovstvo a filantropiu.

Personálna činnosť podniku – zabezpečovanie životných potrieb, príjem a práca, harmonizovať potreby osobné, rodinné, spoločenské, identifikovať zdroje osobných príjmov. Príprava a hodnotenie plánu, analýza silných a slabých stránok, návratnosť investícií. Posúdiť hodnotu ľudskej práce, plánovanie a hospodárenie s peniazmi, vplyv daní na podnikanie, riadenie rizika.

Vyučuje sa v tematickom celku – Peniaze a inflácia, bankový systém, Daňová sústava.

HODNOTENIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

Stupeň

hodnotenia   Kritériá hodnotenia

výborný	- porozumel téme - vedel samostatne rozpráva k danej téme - správne používal odbornú terminológiu - s istotou vysvetlil vzťahy medzi zadanými pojmami - odborne diskutoval k danej téme - využíval pomôcky a poskytnuté prostriedky pri odpovediach - prezentoval zadanú tému samostatne, komplexne, správne, vecne - bol schopný predniesť vlastné riešenie

- výborne aplikoval poznatky na prax

- chválitebný**
- porozumel téme
  - vedel samostatne rozprávať k danej téme
  - používal vhodnú odbornú terminológiu s malou pomocou
  - pri odpovedi využíval poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - danú tému prezentoval samostatne, komplexne a správne
  - vedel analyzovať danú tému
  - aplikoval poznatky na prax

- dobrý**
- porozumel téme
  - vedel rozprávať k danej téme s malými nedostatkami
  - používal s pomocou pri odpovedi poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - danú tému prezentoval s pomocou
  - vedel odpovedať na pomocné otázky
  - s pomocou vedel analyzovať danú tému
  - s pomocou uviedol aplikáciu poznatkov na prax

- dostatočný**
- odklonil sa od témy
  - vedel rozprávať k danej téme len za pomoci doplňujúcich otázok
  - nepoužíval odbornú terminológiu
  - nevedel využiť ponúkané pomôcky
  - odpovedal nesamostatne, nekomplexne
  - nebol schopný prakticky aplikovať poznatky na prax

- nedostatočný**
- odklonil sa od témy, nepochopil tému
  - nevedel rozprávať k danej téme
  - nevedel používať poskytnuté pomôcky a prostriedky
  - nevedel prezentovať danú tému
  - nereagoval ani na pomocné otázky

Učebná osnova Podnikateľské zručnosti

3. ročník – 20 konzultácií, t. j. 0,50 h

PvRS spz

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Podstata a charakter dopytu a ponuky 2 h Činitele	Dopyt Ponuka	Pochopiť funkciu krivky dopytu a ponuky
Ekonomická hra	Ekonomická hra Hra o jablká Cenová regulácie	Aplikovať ponuku a dopyt na ekonomickej hre
2. Nedokonalá konkurencia 2 h Nedokonalá konkurencia	Monopoly Oligopoly	Charakterizovať monopoly a oligopoly
Ekonomická hra	Ekonomická hra Kartel a neviditeľná ruka trhu	Pochopiť ekonomickú hru
3. Trh výrobných činiteľov 2 h		

Trh výrobných činiteľov	Trh výrobných činiteľov Trh pôdy Trh práce	Analyzovať vzácné zdroje
Ekonomická hra	Ekonomická hra Malé a veľké skupiny Hra produkčných možností	Pochopiť ekonomickú hru
4.Nástroje štátnej politiky 2 h Fiškálna politika	Fiškálna politika Štátny rozpočet	Vysvetliť pojmy fiškálnej a monetárnej politiky štátu
Ekonomická hra	Ekonomická hra Prestavenie Správne a nesprávne pravidlá Hra na verejné statky Riešenie ekonomických problémov	Pochopiť ekonomickú hru
5.Peniaze a inflácia 2 h Peniaze Ekonomická hra	Peniaze Funkcie peňazí Ekonomická hra Uľahčujú peniaze výmenu Súdny proces s Ann Flation Rovnica výmeny Bilancia banky Menový kurz	Popísať funkcie peňazí Pochopiť ekonomickú hru
6. Manažérske funkcie 2 h Manažér	Manažér v praxi Organizácia práce manažéra Manažér a jeho ľudia	Poznať najnovšie trendy manažmentu
Ekonomická hra	Ekonomická hra Ťažké rozhodnutie manažérky	Pochopiť ekonomickú hru
7.Strategické ciele podniku 2 h Ekonomická hra	Ekonomická hra Výstava nápadov	Pochopiť ekonomickú hru
8. Organizácia a organizačná štruktúra podniku 2 h Organizačná štruktúra	Organizačná štruktúra	Vytvoriť vhodnú organizačnú štruktúru
9. Podnikanie a podnikateľské riziká 1 h Predpoklady podnikania	Predpoklady podnikania Od nápadu k nápadu	Poznať dôvody rozhodovania pri podnikaní

10. Podnik, životný cyklus 1 h Podnik	Podnik a jeho okolie Zdroje financovania	Pochopiť, že zisk je hlavným motívom podnikania
Ekonomická hra	Ekonomická hra O ziskovosti podniku Predajňa turistickej výstroje	Pochopiť ekonomickú hru
11. Členenie podnikov 1 h Podniky	Vlastníctvo podnikov Právna forma Veľkosť podniku Charakter podniku	Klasifikovať podľa rôznych hľadísk
12. Osobnosť, štýl práce 1 h Osobnosť	Osobnosť podnikateľa Štúdia - Petrove nohavice Etika v riadení Štúdia - Etické kódexy	Identifikovať výhody a nevýhody začatia podnikania Premýšľať nad vlastnými schopnosťami

Učebné osnovy

Predmet: **Administratíva a korešpondencia**

Odbor: 6403 L Podnikanie v remeslách a službách

Dotácia: 0,25 hod./ ročne 10 konzultácií

Tematický celok	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
I. Rôzne druhy písomností 10	<ul style="list-style-type: none"> • Rozdelenie vnútropodnikových písomností • Pozvánka • Zápisnica, Prezenčná listina • Žiadosti občanov • Žiadosť o povolenie stavby • Osobné listy, druhy osobných listov, úprava, odpis osobného listu • Písomnosti pri prijímaní do pracovného pomeru • Pracovná ponuka, • Žiadosť o prijatie do zamestnania • Náležitosti životopisu, životopis • Rozviazanie pracovného pomeru dohodou, výpoveďou, v skúšobnej dobe	<ul style="list-style-type: none"> • Vedieť napísať rôzne druhy žiadostí, vnútropodnikových písomností a písomností z oblasti pracovnoprávných vzťahov